

Địa phương hóa Bộ công cụ và Hướng dẫn thực hiện Kế hoạch hành động khu vực ASEAN về Phụ nữ, Hòa bình và An ninh

Địa phương hóa Bộ công cụ và Hướng dẫn thực hiện Kế hoạch hành động khu vực ASEAN về Phụ nữ, Hòa bình và An ninh

**ASEAN (ACW, ACWC, ASEAN WPS Advisory Group),
UN Women**

ASEAN Secretariat

Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN) được thành lập vào ngày 8 tháng 8 năm 1967 gồm các quốc gia thành viên gồm có Brunei Darussalam, Campuchia, Indonesia, Lào, Malaysia, Myanmar, Philippines, Singapore, Thái Lan và Việt Nam.

Ban Thư ký ASEAN có trụ sở tại Jakarta, Indonesia.

Mọi thắc mắc, vui lòng liên hệ:

Ban Thư ký ASEAN

Phòng Quan hệ cộng đồng (CRD)

70A Jalan Sisingamangaraja Jakarta 12110

Indonesia

Phone: (62 21) 724-3372, 726-2991

Fax: (62 21) 739-8234, 724-3504

E-mail: public@asean.org

Dữ liệu ấn bản

Địa phương hoá Bộ công cụ và Hướng dẫn thực hiện Kế hoạch hành động khu vực ASEAN về phụ nữ, hòa bình và An ninh Jakarta, Ban Thư ký ASEAN, 12-2023

ISBN 978-623-5429-33-5 (PDF)

Hiệp hội ASEAN: Cộng đồng với những cơ hội dành cho tất cả mọi người

Việc trích dẫn hoặc tái bản nội dung của ấn phẩm này đều được phép với điều kiện phải dẫn nguồn đầy đủ và bản sao tài liệu tái bản cần được gửi đến Ban quan hệ cộng đồng (CRD), Ban Thư ký ASEAN, Jakarta.

Thông tin chung về Hiệp hội ASEAN được đăng tải trực tuyến trên trang web ASEAN: www.asean.org

Bản quyền thuộc về Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN) 2023.

Tất cả các quyền bản quyền được bảo hộ

Ấn phẩm này được hỗ trợ bởi:

UN Women ủy quyền xuất bản ấn phẩm này trong khuôn khổ dự án khu vực “Tăng quyền năng cho phụ nữ vì hòa bình bền vững: Phòng, chống bạo lực và thúc đẩy gắn kết xã hội trong khu vực ASEAN” với sự hỗ trợ của chính phủ các nước Canada, Hàn Quốc và Vương quốc Anh. Sharmistha Dasbarwa và Mirsad Jacevic là các chuyên gia tư vấn độc lập soạn thảo tài liệu này nhằm hướng dẫn việc thực hiện Kế hoạch hành động khu vực ASEAN (RPA) về Phụ nữ, Hòa bình và An ninh (WPS) tại các quốc gia thành viên ASEAN. Tài liệu này được xây dựng dưới sự hướng dẫn của Đại diện Campuchia trong Ủy ban Phụ nữ ASEAN, Chủ tịch Nhóm tư vấn ASEAN về phụ nữ, hòa bình và an ninh.

Ấn phẩm này giới thiệu Bộ công cụ và Hướng dẫn thực hiện Kế hoạch hành động khu vực ASEAN về Phụ nữ, Hòa bình và An ninh được xây dựng trên cơ sở các cuộc tham vấn với đại diện các cơ quan chuyên ngành của Hiệp hội ASEAN, cụ thể là Ủy ban Phụ nữ ASEAN, Ủy ban ASEAN về bảo vệ và thúc đẩy quyền của Phụ nữ và Trẻ em, và Ủy ban Phụ nữ, Hòa bình và An ninh ASEAN và Nhóm tư vấn về Phụ nữ, Hòa bình và An ninh, gồm 11 tổ chức chuyên ngành hoạt động trong ba trụ cột của cộng đồng ASEAN. Ngoài ra, các thông tin liên quan được tổng hợp qua khảo sát với các đại diện của Ủy ban Phụ nữ ASEAN. Những thông tin này được sử dụng để hoàn thiện tổng quan cũng như phân tích các tài liệu thứ cấp.

Các quan điểm thể hiện trong ấn phẩm này là quan điểm của (các) tác giả và không nhất thiết đại diện cho quan điểm và chính sách chính thức của UN Women, của Liên Hợp quốc hay của bất cứ tổ chức nào khác trực thuộc Liên Hợp quốc, hoặc của chính phủ Canada, Hàn Quốc hoặc Vương quốc Anh. Thông tin được sử dụng và việc trình bày các tài liệu trong ấn phẩm này không nội hàm bất kỳ quan điểm nào của UN Women về thực trạng pháp lý của bất kỳ quốc gia, lãnh thổ, thành phố hoặc khu vực nào hoặc các cơ quan có thẩm quyền của quốc gia, lãnh thổ, thành phố hoặc khu vực đó, hoặc liên quan đến việc phân định biên giới hoặc ranh giới của quốc gia, lãnh thổ, thành phố hoặc khu vực đó.

Mục lục

Lời nói đầu	6
Tóm tắt	8
Giới thiệu Bộ công cụ và Hướng dẫn	9
Giới thiệu	9
Định nghĩa về khái niệm địa phương hóa	10
Mục tiêu và cấu trúc của Bộ công cụ	10
Khái quát Chương trình nghị sự về Phụ nữ, Hòa bình và An ninh	11
Khuôn khổ toàn cầu	11
Kế hoạch hành động khu vực ASEAN về Phụ nữ, Hòa bình và An ninh	13
Các phương án xây dựng KHHĐQG về Phụ nữ, Hòa bình và An ninh	14
Các mô hình kế hoạch hành động quốc gia	16
Bước 1 Lập Kế hoạch hành động quốc gia	17
1. Thiết lập cơ cấu giám sát công tác phối hợp, soạn thảo và thực hiện	17
2. Nâng cao nhận thức, tính nhạy cảm của các bên liên quan chính về trách nhiệm của họ, đồng thời nâng cao tính tự quyết	17
3. Xác định vai trò và trách nhiệm của các bên liên quan chính	18
4. Phân tích tình huống	20
5. Đánh giá các bên liên quan	21
6. Lập diễn đàn tham vấn toàn diện giữa các bên liên quan với đa dạng chuyên môn nhằm thường xuyên chia sẻ thông tin và đảm bảo tính minh bạch	22
7. Tạo điều kiện thuận lợi cho sự tham gia có ý nghĩa của xã hội, phi chính phủ vào quá trình xây dựng và thực hiện kế hoạch hành động quốc gia	26
8. Xác định các lĩnh vực chính gắn kết kế hoạch hành động quốc gia với các chính sách hiện tại, các khuôn khổ khu vực và toàn cầu	28
9. Lựa chọn các hành động ưu tiên theo hướng dẫn từ các hợp phần chính của kế hoạch hành động quốc gia có tác động cao	29
10. Đảm bảo tính minh bạch và trách nhiệm giải trình	32
Bước 2 Soạn thảo Kế hoạch hành động quốc gia	33
1. Thành lập Ban hoặc Nhóm công tác đặc biệt phụ trách soạn thảo kế hoạch hành động quốc gia	33
2. Soạn thảo Kế hoạch quốc gia phù hợp với Kế hoạch hành động khu vực	36
3. Xây dựng kế hoạch giám sát và đánh giá	41
4. Thiết lập cơ chế giám sát và báo cáo	44
5. Ghi nhận giá trị của việc theo dõi phản hồi trong chu trình chính sách	47
6. Cung cấp nguồn lực cho kế hoạch giám sát và đánh giá	48
7. Những thách thức thường gặp và giải pháp hiệu quả trong giám sát và báo cáo	48
8. Điều chỉnh lại các khung giám sát và đánh giá hiện có phù hợp với các nguyên tắc khu vực	50
9. Dự toán chi phí và lập ngân sách dành cho kế hoạch hành động quốc gia	51
10. Xác định các nguồn tài chính đổi mới	52
Bước 3 Triển khai kế hoạch hành động quốc gia	54
1. Phê chuẩn, thông qua và công bố dự thảo Kế hoạch hành động quốc gia	54
2. Nâng cao nhận thức về kế hoạch, duy trì cam kết của chính phủ và nâng	55
3. Đúc kết cách làm và bài học kinh nghiệm hay	57
Bảng Thuật ngữ	59
Tài liệu tham khảo	62

Lời nói đầu

Cúng ta sắp kỷ niệm 25 năm ngày thông qua Nghị quyết 1325 của Hội đồng Bảo an Liên Hợp quốc cùng với sự xuất hiện ngày càng tăng và lan rộng của các mối đe dọa an ninh đối với con người. Đây là thời điểm thích hợp không chỉ đối với hoạt động kỷ niệm mà còn đối với công tác lập chiến lược làm thế nào để tăng cường tốt nhất vai trò then chốt của các chủ thể quốc gia và địa phương, là những chủ thể đầu tiên phải ứng phó với những mối đe dọa về an ninh này. Mặc dù những chủ thể này có vai trò quan trọng đối với việc gìn giữ và kiến tạo hòa bình và an ninh nhưng những đóng góp của họ vẫn chưa được ghi nhận một cách đầy đủ.

Cần phải thừa nhận rằng các quốc gia và các cơ quan, tổ chức địa phương, bao gồm các tổ chức xã hội và phi chính phủ trong nước đang ngày càng đóng vai trò quan trọng trong công tác ngăn ngừa và ứng phó với các mối đe dọa mới nổi về an ninh đối với con người. Ví thể, việc nội hóa Chương trình nghị sự về Phụ nữ, Hòa bình và An ninh (PNHBAN) là sự ghi nhận vai trò lãnh đạo ở cấp trung ương và địa phương cũng như năng lực của các tổ chức xã hội, phi chính phủ nhằm giải quyết tốt hơn nhu cầu của nhóm dân cư bị ảnh hưởng, đồng thời xây dựng các cơ chế phù hợp để ứng phó với những thách thức an ninh trong tương lai.

Kể từ khi công bố Nghị quyết 1325 vào năm 2000, Hội đồng Bảo an Liên Hợp quốc đã kêu gọi các quốc gia thành viên xây dựng kế hoạch quốc gia nhằm thúc đẩy chương trình nghị sự về PNHAN, đồng thời xây dựng các hoạt động mục tiêu tập trung vào quốc gia, địa điểm, bối cảnh cụ thể và chiến lược ứng phó. Địa phương hóa Chương trình PNHAN thực sự là một trong bốn khuyến nghị chính của Nghiên cứu khu vực ASEAN về Phụ nữ, Hòa bình và An ninh. Sự cần thiết phải đẩy mạnh quá trình nội hóa chương trình nghị sự PNHAN của ASEAN ở các quốc gia thành viên đã được chú trọng vì mục đích 'tăng cường hòa bình và cấu trúc an ninh trong khu vực', đồng thời tiếp tục chuyển đổi chương trình thành một trong những hành động ưu tiên của Kế hoạch hành động khu vực ASEAN về PNHAN, đặc biệt nhằm hiện thực hóa sự tham gia có ý nghĩa của phụ nữ trong tiến trình ra quyết định liên quan đến hòa bình và an ninh.

Trên cơ sở này, việc xây dựng bộ công cụ phù hợp với bối cảnh quốc gia là một nguồn lực quý giá hỗ trợ các quốc gia thành viên ASEAN lựa chọn và ưu tiên các phương án sẵn có nhằm giải quyết các thách thức an ninh phù hợp với các mục tiêu phát triển quốc gia. Ngoài ra, bộ công cụ cũng là thời cơ để xây dựng lộ trình thực hiện các hành động mang tính chuyển đổi phù hợp với các hoạt động chính của Kế hoạch hành động khu vực về PNHAN.

Bộ công cụ này sẽ rất hữu dụng không chỉ đối với chính phủ các nước mà còn đối với các chủ thể xã hội, phi chính phủ và các bên liên quan có những kiến thức, chuyên môn đa dạng bởi các hoạt động của họ đã được xác định dựa trên nỗ lực hợp tác giữa các bên thông qua tiến trình toàn diện và cùng tham gia.

Bộ công cụ thúc đẩy tầm nhìn chung giữa các bên liên quan chính trong việc xây dựng Kế hoạch hành động quốc gia và địa phương về PNHBAN. Bộ công cụ cung cấp thông tin và hướng dẫn thiết thực nhằm biến các Hành động ưu tiên của Kế hoạch hành động khu vực về PNHBAN thành các hành động thực tế nhằm đạt được kết quả rõ ràng và đảm bảo rằng không ai bị bỏ lại phía sau.

Do vậy, việc thực hiện các kế hoạch phù hợp với bối cảnh ở cấp quốc gia và địa phương là một phép thử hiệu quả đối với các bên liên quan chính, đặc biệt đối với chính phủ các nước. Việc lập kế hoạch và lập ngân sách chương trình/dự án về PNHBAN từ góc độ giới cùng với việc theo dõi việc thực hiện là một bước quan trọng. Đồng thời, nếu được triển khai hiệu quả, hoạt động này sẽ đảm bảo tính đồng vận/hiệp lực giữa KHHĐ khu vực ASEAN về PNHBAN và các ưu tiên quốc gia nhằm duy trì hòa bình và an ninh ở tất cả các cấp.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ủy ban Phụ nữ ASEAN (ACW) vì cam kết kiên định nhằm thúc đẩy Chương trình phụ nữ, hòa bình, an ninh và UN Women về mối quan hệ đối tác lâu dài.

Tôi khuyến khích việc sử dụng hiệu quả bộ công cụ và hướng dẫn này nhằm hỗ trợ thực hiện các chính sách quốc gia về hòa bình và an ninh cũng như Kế hoạch hành động khu vực ASEAN về phụ nữ, hòa bình và an ninh vì trách nhiệm chung của chúng ta là thúc đẩy một môi trường thuận lợi và an toàn nhằm củng cố những nỗ lực do phụ nữ chủ trì để hướng tới một tương lai hòa bình.

ING Kantha Phavi, M.D.

Bộ trưởng

Bộ Công tác phụ nữ

Vương quốc Campuchia

Tóm tắt

Khu vực Đông Nam Á có bề dày lịch sử về các cách tiếp cận sáng tạo ở cấp quốc gia và địa phương về hòa bình và an ninh do phụ nữ chủ trì. Kế hoạch hành động khu vực về phụ nữ, hòa bình và an ninh của Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN), công bố năm 2022, được xây dựng dựa trên việc đúc rút các hoạt động trước đây và hiện tại của khu vực về các vấn đề liên quan đến phụ nữ, hòa bình và an ninh, đồng thời nhấn mạnh nhu cầu “xây dựng hướng dẫn nhằm hỗ trợ các nước và các đối tác thực hiện ở cấp trung ương và địa phương... trong việc thực hiện và giám sát, đánh giá kế hoạch”. Điều này đòi hỏi tăng cường vai trò xúc tác của chính phủ các nước trong việc đảm bảo rằng các nhóm đối tượng bị ảnh hưởng và bị lệ hóa nhất, đặc biệt là phụ nữ, là người cung cấp thông tin, định hình công tác cũng như tham gia phòng ngừa xung đột và hướng dẫn đến hòa bình bền vững. Hơn nữa, khái niệm về an ninh đang tiến từ trọng tâm nhà nước sang an ninh con người cho người dân nói chung đòi hỏi phải có khuôn khổ đa chiều, mà ở đó con người là trung tâm.

Chỉ có cách tiếp cận này mới có thể giải quyết được những thách thức từ chủ nghĩa bạo lực cực đoan dẫn tới việc bị đẩy ra khỏi nơi ở, tới tác động của biến đổi khí hậu, mua bán người và bạo lực giới, cùng nhiều mối đe dọa an ninh phi truyền thống khác.¹ Những vấn đề này tiếp tục đặt ra những thách thức cho các quốc gia thành viên ASEAN trong việc thúc đẩy bình đẳng giới, tăng quyền năng cho phụ nữ và cô sự tham gia của họ vào tiến trình hòa bình và an ninh ở khu vực rất đa dạng này.

Trên cơ sở đó, bộ công cụ và hướng dẫn được nội hóa này đưa ra hướng dẫn kỹ thuật về “cách” tạo điều kiện thuận lợi cho việc thực hiện Kế hoạch hành động khu vực thông qua việc sửa đổi các điều khoản chính của kế hoạch sao cho phù hợp với bối cảnh quốc gia. Phần thứ nhất giới thiệu bộ công cụ, hướng dẫn và định nghĩa về nội hóa. Phần thứ hai giới thiệu tổng quan ngắn gọn về các chính sách và khuôn khổ pháp lý toàn cầu và khu vực liên quan đến chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh.

Phần thứ ba trình bày các cách tiếp cận khác nhau trong việc thực hiện Kế hoạch hành động khu vực. Tùy theo bối cảnh của nước mình, các nước thành viên ASEAN có thể lựa chọn các cách tiếp cận khác nhau để thực hiện kế hoạch. Một số quốc gia có thể lồng ghép các vấn đề về phụ nữ, hòa bình và an ninh vào luật pháp, chính sách và kế hoạch hiện hành của nước mình, bao gồm cả kế hoạch tổng thể về phát triển quốc gia để đảm bảo tính bền vững lâu dài. Các quốc gia khác có thể chọn xây dựng riêng kế hoạch hành động quốc gia về phụ nữ, hòa bình và an ninh. Bộ công cụ và hướng dẫn đưa ra những ưu và nhược điểm của cả hai cách tiếp cận, đồng thời vạch các bước chính cho việc xây dựng kế hoạch hành động quốc gia, bao gồm các giai đoạn lập kế hoạch, soạn thảo và triển khai kế hoạch. Một số bước chính gồm có: nâng cao nhận thức và mức độ nhạy cảm của các bên liên quan chính; phân tích tình hình và lập bản đồ các bên liên quan; gắn kế hoạch hành động quốc gia với các chính sách quốc gia, kế hoạch hành động khu vực và chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh thông qua việc lựa chọn các lĩnh vực hành động ưu tiên; và các biện pháp nhằm đảm bảo tính minh bạch và trách nhiệm giải trình cao. Tiếp theo các bước này là việc soạn thảo kế hoạch hành động quốc gia, bao gồm công tác giám sát và đánh giá cũng như lập dự toán và chuẩn bị các hợp phần ngân sách. Kế hoạch sau đó được phê chuẩn, thông qua và công bố, đồng thời bắt đầu các hoạt động triển khai ban đầu. Việc tài liệu hóa các cách làm triển vọng và bài học kinh nghiệm sẽ làm phong phú thêm hoạt động học tập và cung cấp thông tin cho các thực tiễn trong tương lai.

Bộ công cụ và hướng dẫn này thân thiện với người dùng và hỗ trợ từng bước đối với các quốc gia thành viên ASEAN và nhiều bên liên quan khác như chính quyền trung ương và địa phương, các tổ chức xã hội, phi chính phủ và các tổ chức khác nhằm đảm bảo rằng các kế hoạch hành động quốc gia về phụ nữ, hòa bình và an ninh với sự chủ động trên nhiều lĩnh vực rộng lớn, đồng thời thúc đẩy sự hợp tác liên ngành làm cơ sở cho việc thực hiện kế hoạch hiệu quả.

Giới thiệu Bộ công cụ và Hướng dẫn

Giới thiệu

Hội đồng Bảo an Liên Hợp quốc đã công bố Chương trình nghị sự mang tính lịch sử về phụ nữ, hòa bình và an ninh với việc thông qua Nghị quyết 1325 vào ngày 31 tháng 10 năm 2000. Nghị quyết này tái khẳng định vai trò quan trọng của phụ nữ trong việc phòng ngừa và giải quyết xung đột cũng như xây dựng hòa bình, đồng thời nhấn mạnh sự tham gia bình đẳng của phụ nữ trong mọi nỗ lực duy trì và thúc đẩy hòa bình và an ninh. Kể đó Hội đồng Bảo an tiếp tục thông qua thêm chín nghị quyết khác về phụ nữ, hòa bình và an ninh.² Những nghị quyết này hướng dẫn chi tiết hơn về các khía cạnh cụ thể của chiến tranh và tác động của chiến tranh đối với phụ nữ, đồng thời giải quyết các vấn đề như bạo lực tình dục và bạo lực trên cơ sở giới, mua bán người và các khía cạnh giới của công tác gìn giữ hòa bình. Theo Điều 25 của Hiến chương Liên Hợp quốc, tất cả các quốc gia thành viên Liên Hợp quốc “đồng ý thực hiện và chấp thuận các quyết định của Hội đồng Bảo an theo Hiến chương hiện tại”, nhấn mạnh tính chất ràng buộc của các nghị quyết.

Trong khu vực ASEAN, bối cảnh hòa bình và an ninh đã thay đổi nhanh chóng, đan xen với tình trạng phân biệt đối xử và bất bình đẳng giới mang tính cấu trúc đã ảnh hưởng đến các quyền của phụ nữ và việc tăng quyền năng cho phụ nữ.³ Gần đây, việc lồng ghép quan điểm giới chưa đầy đủ trong việc ứng phó với các thách thức an ninh và khủng hoảng COVID-19 đã làm gia tăng bất bình đẳng giới.⁴ Những vấn đề mới và nổi cộm cần có các chiến lược quốc gia và chiến lược cụ thể ở từng nơi nhằm ứng phó với những thách thức chưa từng có và hướng tới hòa bình lâu dài.⁵

Mỗi quốc gia phải tìm được cách thức thực hiện chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh tương ứng và phù hợp nhất với bối cảnh của nước mình. Hầu hết các nước đều tích cực nỗ lực lồng ghép những vấn đề này vào luật pháp, chính sách và kế hoạch hiện hành về hòa bình và an ninh, trong đó có kế hoạch phát triển quốc gia cho phép thực hiện một cách toàn diện và lâu dài.⁶

Bộ công cụ và hướng dẫn này đưa ra hướng dẫn kỹ thuật cho các chủ thể quốc gia được giao nhiệm vụ thực hiện chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh. Những cơ quan này có nhiệm vụ hiện thực những nỗ lực của quốc gia nhằm tăng cường sự tham gia của phụ nữ trong việc giải quyết các mối đe dọa an ninh mới nổi, đồng thời lồng ghép quan điểm giới vào các kế hoạch hành động quốc gia về phụ nữ, hòa bình và an ninh, gắn kết chặt chẽ với các khuôn khổ pháp lý khu vực và toàn cầu. Các kế hoạch hành động quốc gia là cơ hội đặc biệt nhằm gắn kết sâu hơn và đạt được những thay đổi mang tính chuyển đổi sao cho phụ nữ và trẻ em gái có thể đảm nhận vai trò chính đáng của mình với tư cách là chủ thể chính đối với hòa bình và an ninh ở cấp quốc gia, khu vực và quốc tế.⁷

Bộ công cụ nhấn mạnh cách thức thực hiện chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh ở cấp quốc gia. Điều này có thể mang lại cơ hội đặc biệt cho phụ nữ và các nhóm dễ bị tổn thương có thể tham gia tích cực và dẫn dắt các tiến trình trên cơ sở hiểu biết sâu sắc của họ về những thách thức và cơ hội tại nước mình.

Bộ công cụ này cũng hỗ trợ các quốc gia thành viên ASEAN thực hiện thành công các khung chính sách khu vực và toàn cầu, bao gồm các nghị quyết của Hội đồng Bảo an Liên Hợp Quốc và Kế hoạch hành động khu vực ASEAN về phụ nữ, hòa bình và an ninh. Theo đó, các yếu tố chính của nghị quyết có thể được lồng ghép vào kế hoạch của các Bộ thuộc chính phủ với các danh mục phát triển kinh tế - xã hội, quốc phòng, đối ngoại, bình đẳng giới, nội vụ và tư pháp, cùng các vấn đề khác. Việc xây dựng kế hoạch hành động quốc gia về vấn đề phụ nữ, hòa bình và an ninh là một trong những biện pháp thực hiện. Điều quan trọng là kế hoạch hành động này có thể đẩy mạnh việc phân bổ ngân sách nhằm thúc đẩy việc thực thi các chính sách, kế hoạch và chương trình.⁸

Định nghĩa về khái niệm địa phương hóa

Kế hoạch hành động khu vực ASEAN về phụ nữ, hòa bình và an ninh bao gồm một loạt các hành động ưu tiên, cơ hội và thách thức liên quan đến bối cảnh quốc gia. Để thực hiện hiệu quả các hành động ưu tiên thì cần có các biện pháp can thiệp đáp ứng các ưu tiên của người dân và ủng hộ sự lãnh đạo của cơ quan cấp trung ương.⁹

Bộ công cụ này hỗ trợ quá trình nội hóa và thực hiện Kế hoạch khu vực trong bối cảnh đa dạng của các quốc gia thành viên ASEAN. Bộ công cụ giúp xác định mục tiêu chung của quá trình nội hóa, trong bối cảnh có những vấn đề về hòa bình và an ninh. Qua việc tăng cường vai trò then chốt của ASEAN và tính tự chủ của khối trong việc nội hóa Kế hoạch hành động khu vực, việc thực hiện 10 nghị quyết của Hội đồng Bảo an ở cấp địa phương, quốc gia, khu vực và toàn cầu sẽ được cải thiện. Những nghị quyết này là cơ sở để xây dựng chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh khu vực. Công cụ nhằm nâng cao nhận thức và hiểu biết về các Nghị quyết của các cơ quan chính phủ, lãnh đạo địa phương, già làng trưởng bản, lãnh đạo nữ, lãnh đạo thanh niên, thành viên cộng đồng và cử tri trong khu vực của họ, đồng thời giúp xác định và đáp ứng các ưu tiên quốc gia.

Nội hóa là việc thúc đẩy vai trò lãnh đạo, tính tự quyết và cam kết quốc gia đối với việc thực hiện chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh giữa các chủ thể quốc gia chủ chốt. Nội hóa sẽ làm nâng cao năng lực của xã hội, phi chính phủ trong việc yêu cầu các nhà lãnh đạo quốc gia và cơ quan chính phủ, các tổ chức khu vực, Liên Hợp quốc, các nhà tài trợ và các đối tác phát triển khác chịu trách nhiệm về nghĩa vụ của họ theo các Nghị quyết của Hội đồng Bảo an và các khuôn khổ pháp lý tương ứng của khu vực, trong trường hợp này, đó là Kế hoạch hành động khu vực ASEAN. Các công cụ pháp lý và chính sách cụ thể nhằm tăng cường thực hiện ở cấp quốc gia là những yếu tố thiết yếu với sự phối hợp có hệ thống và hợp tác liên ngành giữa các bên liên quan.¹⁰

Mục tiêu và cấu trúc của Bộ công cụ

Bộ công cụ chú trọng tới cách kết nối các ưu tiên quốc gia và các hành động ưu tiên của Kế hoạch hành động khu vực. Mục tiêu chính của Bộ công cụ nhằm tăng cường nỗ lực của các bên liên quan chủ chốt ở cấp quốc gia thuộc thành viên ASEAN trong việc lựa chọn, liên hệ và thực hiện các biện pháp phù hợp với các ưu tiên quốc gia,¹¹ và cân nhắc tới các mối đe dọa an ninh con người đang gia tăng.

Tiếp đến, bộ công cụ này nhằm đề xuất lộ trình thực tế để xác định các tiến trình then chốt và có hướng dẫn từng bước để chuyển các hành động ưu tiên đã được lựa chọn thành các sáng kiến theo nhu cầu của quốc gia. Để thực hiện tốt các tiến trình đã xác định cần có sự phối hợp hiệu quả, kế hoạch huy động nguồn lực và khung giám sát và đánh giá chặt chẽ nhằm tăng cường tính minh bạch và trách nhiệm giải trình.¹²

Bộ công cụ bao gồm các phần như sau:

- Phần giới thiệu với định nghĩa về nội hóa và các mục tiêu của Bộ công cụ, hoạt động của Ủy ban Phụ nữ ASEAN và bối cảnh khu vực ASEAN.
- Tổng quan ngắn gọn về khuôn khổ chính sách và pháp lý toàn cầu và khu vực về Chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh.
- Nêu chi tiết các bước chính của quá trình xây dựng kế hoạch hành động quốc gia về phụ nữ, hòa bình và an ninh, trong đó có các mô hình, kết quả và bài học khác nhau cũng như những kiến thức cơ bản về lập kế hoạch, soạn thảo và thực hiện kế hoạch, giám sát và đánh giá.

Khái quát Chương trình nghị sự về Phụ nữ, Hòa bình và An ninh

Khuôn khổ toàn cầu

Sau năm năm kể từ Hội nghị Thế giới lần thứ tư về Phụ nữ ở Bắc Kinh 1995, Hội đồng Bảo an Liên Hợp Quốc đã thông qua nghị quyết 1325. Lần đầu tiên, Hội đồng kêu gọi các quốc gia thành viên Liên Hợp Quốc lồng ghép giới vào tất cả các thiết chế và hoạt động về hòa bình và an ninh, sao cho những thiết chế và hoạt động này đáp ứng các nhu cầu khác nhau của phụ nữ và nam giới, đồng thời xem xét tác động giới của các biện pháp can thiệp. Nghị quyết 1325 cũng kêu gọi tất cả các bên có xung đột vũ trang thực hiện các biện pháp đặc biệt để bảo vệ phụ nữ và trẻ em gái để họ không bị bạo lực giới, kể cả lạm dụng tình dục.¹³

Nghị quyết 1325 và chín nghị quyết liên quan tiếp theo được đưa ra trong hai thập kỷ qua gồm chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh (xem Bảng 1 về các điều khoản chính). Các nghĩa vụ nêu trong chương trình nghị sự mở rộng từ cấp quốc gia đến cấp quốc tế. Các Nghị quyết nêu các hành động cụ thể, thừa nhận và bảo vệ quyền của tất cả phụ nữ và trẻ em gái, đồng thời đảm bảo tính toàn diện trong các thiết chế và hoạt động hòa bình và an ninh, kể cả trong quá trình cứu trợ và phục hồi. Các Nghị quyết cũng kêu gọi tất cả các bên giải quyết nhu cầu của phụ nữ đối với tiếp cận y tế và nhiều dịch vụ hơn, như cơ hội kinh tế, sự tham gia vào các vị trí lãnh đạo và một loạt các vấn đề liên quan đến việc thực hiện Chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh.

Ngoài 10 Nghị quyết cốt lõi về phụ nữ, hòa bình và an ninh, các Nghị quyết khác của Hội đồng Bảo an còn đề cập tới các vấn đề liên quan bao gồm Nghị quyết 2538 về giới và gìn giữ hòa bình, do Indonesia đưa ra và được thông qua năm 2000, cùng nhiều nghị quyết khác.¹⁴

Bảng 1: Những điều khoản chính của 10 nghị quyết của Hội đồng Bảo an Liên Hợp Quốc về phụ nữ, hòa bình và an ninh

Năm thông qua nghị quyết	Các vấn đề chính và các điều khoản cốt lõi
S/RES/1325 (2000)	Sự đại diện và sự tham gia của phụ nữ trong quản trị hòa bình và an ninh; bảo vệ các quyền và các tổ chức của phụ nữ trong các tình huống xung đột và hậu xung đột.
S/RES/1820 (2008)	Bảo vệ phụ nữ để họ không bị bạo lực tình dục trong xung đột; không khoan nhượng đối với hành vi lạm dụng và bóc lột tình dục do nhân viên của Phái bộ gìn giữ hòa bình Liên Hợp Quốc gây ra.
S/RES/1888 (2009)	Thành lập văn phòng Đại diện đặc biệt của Tổng thư ký LHQ phụ trách về giải quyết vấn đề bạo lực tình dục trong xung đột; đề xuất sáng kiến liên cơ quan, "Hành động của LHQ nhằm chống lại bạo lực tình dục trong xung đột"; thành lập "đội ngũ chuyên gia"; bổ nhiệm cố vấn bảo vệ phụ nữ tại các phái bộ.
S/RES/1889 (2009)	Cần tăng cường sự tham gia của phụ nữ trong quản trị hòa bình và an ninh ở tất cả các cấp; xây dựng các chỉ số toàn cầu để lập bản đồ theo dõi và đánh giá việc thực hiện Nghị quyết 1325.

Năm thông qua nghị quyết	Các vấn đề chính và các quy định cốt lõi
S/RES/1960 (2010)	Xây dựng các cơ chế giám sát, phân tích và báo cáo về bạo lực tình dục trong xung đột; bổ nhiệm các cố vấn về hòa bình của phụ nữ cùng với các cố vấn giới tại các phái bộ.
S/RES/2106 (2013)	Đấu tranh chống lại tình trạng miễn hình phạt và thiếu trách nhiệm liên quan đến bạo lực tình dục trong xung đột.
S/RES/2122 (2013)	Công nhận UN Women là cơ quan chính của LHQ cung cấp thông tin và tư vấn về sự tham gia của phụ nữ trong quản trị hòa bình và an ninh; trách nhiệm giải trình của toàn LHQ; có sự tham gia của xã hội, phi chính phủ; Tổng quan cấp cao 2015 về việc thực hiện Nghị quyết 1325.
S/RES2242 (2015)	Lồng ghép vấn đề phụ nữ, hòa bình và an ninh vào tất cả các tiến trình quốc gia của Hội đồng Bảo an; thành lập Nhóm chuyên gia không chính thức về phụ nữ, hòa bình và an ninh; bổ sung một số lưu ý về phụ nữ, hòa bình và an ninh vào các cuộc thảo luận của ủy ban xử phạt; liên hệ vấn đề phụ nữ, hòa bình và an ninh với việc chống khủng bố và chủ nghĩa cực đoan.
S/RES/2467 (2019)	Tăng cường truy tố/xử phạt hành vi bạo lực tình dục trong xung đột; không hạn chế khả năng xử phạt đối với thủ phạm; khẳng định cách tiếp cận lấy nạn nhân làm trung tâm; kêu gọi bồi thường cho nạn nhân.
S/RES/2493 (2019)	Kêu gọi các nước thành viên LHQ thúc đẩy các quyền của phụ nữ; khuyến khích tạo môi trường hoạt động an toàn cho người làm công tác thúc đẩy quyền của phụ nữ; kêu gọi thực hiện đầy đủ tất cả các Nghị quyết trước đó về vấn đề phụ nữ, hòa bình và an ninh.

Nguồn: Biên tập một phần từ tài liệu của Kirby và Shepherd, 2016 và Myrtilinen và cộng sự, 2020

Các khuôn khổ pháp lý khác cấp toàn cầu có ảnh hưởng liên quan đến vấn đề phụ nữ, hòa bình và an ninh là Tuyên bố và Cương lĩnh hành động Bắc Kinh. Cương lĩnh kêu gọi phải có hành động chiến lược để hiểu rõ "tác động của xung đột vũ trang hoặc các loại xung đột khác đối với phụ nữ, kể cả những ai đang phải sống dưới sự chiếm đóng của nước ngoài", đồng thời công nhận sự lãnh đạo của phụ nữ là "lực lượng cơ bản để...giải quyết xung đột và thúc đẩy hòa bình lâu dài ở tất cả các cấp".

Năm 2013, Khuyến nghị số 30 của Công ước về xóa bỏ mọi hình thức phân biệt đối xử đối với phụ nữ (Công ước CEDAW) đã được thông qua, nêu chi tiết về các quyền của phụ nữ trong việc ngăn chặn xung đột, trong xung đột và tái thiết hậu xung đột, đồng thời đề cập tình hình của phụ nữ ở tất cả các giai đoạn của chu kỳ xung đột. Khuyến nghị yêu cầu các quốc gia tham gia Công ước thu thập dữ liệu về tình hình phụ nữ, hòa bình và an ninh cũng như báo cáo về mức độ tuân thủ các chuẩn mực của Liên Hợp Quốc.

Khuyến nghị chung số 37 của Công ước CEDAW, được nhất trí thông qua vào năm 2018, tập trung vào các khía cạnh giới về giảm thiểu rủi ro thiên tai trong bối cảnh biến đổi khí hậu. Chương trình nghị sự 2030 về Phát triển bền vững thừa nhận bình đẳng giới và tăng quyền năng cho phụ nữ là các vấn đề trọng tâm của chương trình hòa bình, an ninh và phát triển bền vững, đồng thời thúc đẩy chương trình phụ nữ, hòa bình và an ninh thông qua các Mục tiêu phát triển bền vững về bình đẳng giới, giảm thiểu bất bình đẳng, và bảo đảm hòa bình, tư pháp và thể chế vững mạnh.¹⁵

Các khuôn khổ luật pháp quốc tế liên quan khác là Nghị quyết 2250 của Hội đồng Bảo an về thanh niên, hòa bình và an ninh. Được thông qua vào năm 2015, Nghị quyết kêu gọi đảm bảo các tiến trình hòa bình và an ninh có sự tham gia của giới trẻ, bao gồm cả phụ nữ trẻ. Những nỗ lực ngày càng tăng nhằm đảm bảo rằng việc thực hiện chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh mang tính liên ngành và bao trùm vấn đề phụ nữ khuyết tật, người già và thanh niên, cũng như phụ nữ thuộc các nhóm chưa được đại diện đầy đủ và bị lề hóa.¹⁶

Tất cả những phát triển đó đã tiếp tục làm mạnh thêm mô hình an ninh có trách nhiệm giới, phản ánh các mối quan hệ xã hội chuyển đổi.¹⁷

Kế hoạch hành động khu vực ASEAN về phụ nữ, hòa bình và an ninh

Hội nghị chuyên đề khu vực lần thứ nhất về thực hiện Chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh, được tổ chức vào năm 2019 tại Phnom Penh, Campuchia, đã đề xuất thực hiện nghiên cứu cấp khu vực để làm sáng tỏ những diễn giải về vấn đề phụ nữ, hòa bình và an ninh của khu vực. Nghiên cứu được công bố vào năm 2021 và một trong những khuyến nghị chính của nghiên cứu là xây dựng Kế hoạch hành động khu vực về phụ nữ, hòa bình và an ninh,¹⁸ được các nhà lãnh đạo ASEAN thông qua vào năm 2022 tại Hội nghị cấp cao ASEAN lần thứ 40 và 41.

Mặc dù mục tiêu trước hết của Kế hoạch hành động khu vực ASEAN là đưa ra hướng dẫn rõ ràng về việc thực hiện, tuy nhiên Kế hoạch này vẫn có đủ không gian để đáp ứng các ưu tiên và thực tế về hòa bình và an ninh ở cấp quốc gia,¹⁹ và hỗ trợ các sáng kiến quốc gia. Tính chủ quyền và sự tham gia của quốc gia vào các biện pháp can thiệp là các yếu tố then chốt. Bộ công cụ và hướng dẫn này sẽ hỗ trợ các bên liên quan chính tại các quốc gia thành viên ASEAN thiết kế, thực hiện, giám sát và đánh giá các kế hoạch hành động quốc gia và địa phương thông qua các quy trình toàn diện áp dụng cho các bối cảnh khác nhau.²⁰

Các phương án xây dựng kế hoạch hành động quốc gia về Phụ nữ, Hòa bình và An ninh

Sau khi Nghị quyết 1325 được thông qua, Tổng thư ký Liên Hợp Quốc và Hội đồng Bảo an nhấn mạnh rằng tất cả các quốc gia thành viên cần biến các nguyên tắc của Nghị quyết thành hiện thực và có hành động thực tế là xây dựng kế hoạch hành động quốc gia. Kỳ vọng là kế hoạch hành động sẽ xác định các mục tiêu và cam kết cụ thể nhằm định hướng các chính sách, thể chế và sáng kiến trong và ngoài nước. Tính đến giữa năm 2023, 107 quốc gia thành viên đã có kế hoạch hành động quốc gia về phụ nữ, hòa bình và an ninh.

Kế hoạch hành động quốc gia nêu chi tiết các hoạt động mà chính phủ đang và sẽ thực hiện trong một khung thời gian nhất định để thực hiện các nghĩa vụ của mình trong 10 Nghị quyết của Hội đồng Bảo an. Năm 2002, Hội đồng Bảo an: “khuyến khích các quốc gia thành viên... và các chủ thể liên quan khác xây dựng các chiến lược và kế hoạch hành động rõ ràng với mục tiêu và mốc thời gian cụ thể”, đồng thời “xây dựng các hoạt động có mục tiêu tập trung vào những hạn chế cụ thể mà phụ nữ và trẻ em gái phải đối mặt trong các tình huống hậu xung đột”.

Năm 2004, Hội đồng Bảo an nhấn mạnh hơn sự ủng hộ của mình khi “(đã) hoan nghênh nỗ lực của các quốc gia thành viên trong việc thực hiện nghị quyết 1325 (2000) ở cấp quốc gia, trong đó có việc xây dựng kế hoạch hành động quốc gia và khuyến khích các quốc gia thành viên tiếp tục theo đuổi việc thực hiện những nỗ lực đó”. Năm 2005, Hội đồng Bảo an “nhắc lại lời kêu gọi các quốc gia thành viên tiếp tục thực hiện nghị quyết 1325 (2000), bao gồm cả việc xây dựng kế hoạch hành động quốc gia hoặc các chiến lược khác ở cấp quốc gia”.^{21,22}

Kế hoạch hành động khu vực ASEAN về phụ nữ, hòa bình và an ninh được thông qua năm 2022 khuyến khích các quốc gia thành viên công bố hoặc tiếp tục xây dựng kế hoạch hành động quốc gia hay khung chính sách, đồng thời phân công vai trò và trách nhiệm cho các chủ thể cấp quốc gia và địa phương để thực hiện chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh.²³

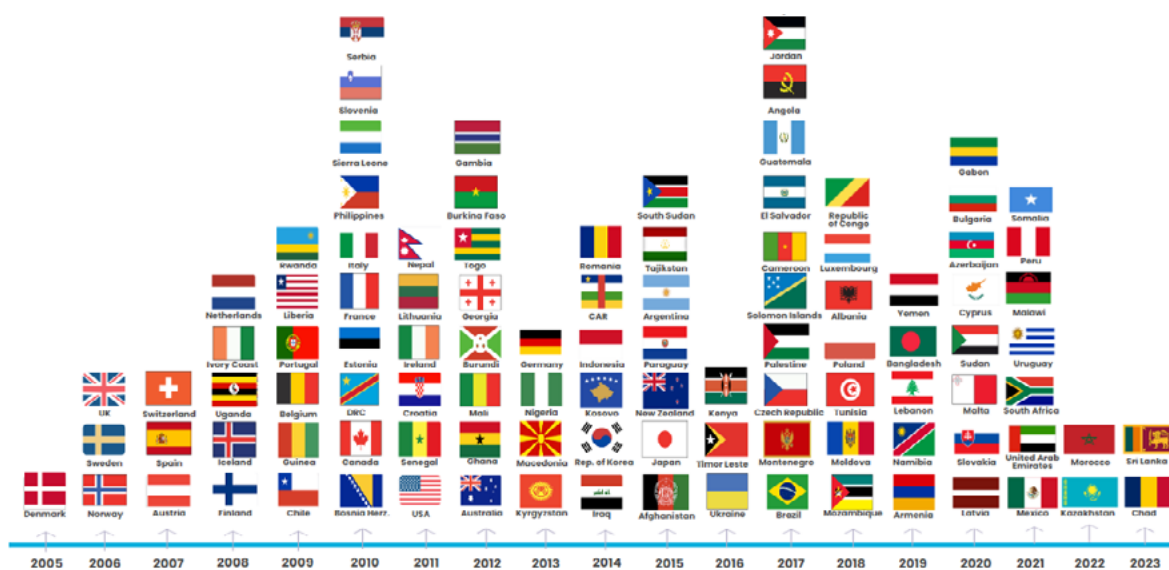
Tùy thuộc vào bối cảnh của nước mình, mỗi quốc gia sẽ xác định cách tốt nhất để thực hiện chương trình nghị sự trong bối cảnh cụ thể của mình như một phần của công tác thúc đẩy bình đẳng giới và tăng quyền năng cho phụ nữ và trẻ em gái. Một số quốc gia đã lồng ghép các vấn đề về phụ nữ, hòa bình và an ninh vào các luật, chính sách và kế hoạch hiện hành, cụ thể là các kế hoạch phát triển quốc gia (như chiến lược giảm nghèo) và các chiến lược an ninh hoặc quốc phòng liên quan. Các quốc gia khác đã thông qua kế hoạch hành động riêng biệt thông qua quá trình tham vấn nhằm nâng cao nhận thức và tính tự chủ của các cơ quan chính phủ, là những cơ quan có vai trò trực tiếp hoặc gián tiếp trong việc thực hiện kế hoạch hành động.²⁴ Bảng 2 tóm tắt một số thuận lợi và khó khăn của hai cách tiếp cận, đó là lồng ghép các vấn đề phụ nữ, hòa bình và an ninh vào các chính sách hay kế hoạch hiện hành hoặc áp dụng cách tiếp cận độc lập để giải quyết vấn đề.²⁵

Bảng 2: Kế hoạch hành động quốc gia có lồng ghép và kế hoạch riêng biệt: Thuận lợi và khó khăn

	Thuận lợi	Khó khăn
Lồng ghép vào kế hoạch hiện hành	Việc xây dựng kế hoạch có thể cần ít nguồn lực hơn. Việc lồng ghép có thể giúp đảm bảo rằng các vấn đề về phụ nữ, hòa bình và an ninh được lồng ghép vào các định hướng và sáng kiến quan trọng của quốc gia về an ninh, công bằng và phát triển.	Các vấn đề về phụ nữ, hòa bình và an ninh có thể trở thành một tuyên bố “thêm” hoặc tượng trưng. Các nguồn lực có thể được chuyển từ những vấn đề này sang các chương trình khác, những chương trình nhận được nhiều sự quan tâm hơn trong chính sách/luật/kế hoạch.
Kế hoạch hành động riêng biệt của quốc gia	Nâng cao nhận thức quốc gia về chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh nói riêng. Tập trung vào việc thực hiện các mục tiêu WPS trong bối cảnh các ưu tiên quốc gia. Điều này sẽ giúp cho việc theo dõi tiến độ và những việc chưa hoàn thành trong quá trình thực hiện trở nên dễ dàng hơn. Nếu dựa trên việc lập kế hoạch và thực hiện có sự tham gia, KHHĐ có thể thu hút sự tham gia của các bên liên quan từ nhiều lĩnh vực khác nhau vào một cộng đồng thực hành để tăng cường cam kết của họ.	Có thể cần nhiều nỗ lực và nguồn lực hơn để bắt đầu tiến trình, chứng minh sự cần thiết và thực hiện. Nỗ lực dành cho các kế hoạch giới quốc gia hiện hành có thể bị trùng lặp. Kế hoạch có thể bị “cho là yếu kém”/bị lệ hóa, được cho là mang tính tượng trưng đơn giản và không được thực hiện.

Hình 1 cho thấy số quốc gia đã xây dựng kế hoạch hành động quốc gia tính đến giữa năm 2023. Trong khu vực châu Á và Thái Bình Dương nói chung, có 13 quốc gia đã xây dựng kế hoạch. Một số quốc gia thành viên ASEAN đã đạt được tiến bộ đáng kể trong việc xây dựng kế hoạch và các khung chính sách khác để thực hiện nghị quyết 1325. Indonesia và Philippines đã xây dựng và triển khai các kế hoạch hành động quốc gia được soạn thảo với sự hợp tác chặt chẽ với các tổ chức xã hội, phi chính phủ. Campuchia, Malaysia và Việt Nam đã cập nhật khung chính sách quốc gia về phụ nữ, hòa bình và an ninh.²⁶

Hình 1: Các quốc gia đã thông qua kế hoạch hành động quốc gia về phụ nữ, hòa bình và an ninh tính đến tháng 7-2023

Nguồn: WILPF

Mặc dù đã có tiến bộ, nhưng còn có một số kế hoạch hành động quốc gia vẫn chưa thực tế, thiếu cam kết chính trị và nguồn lực thực hiện hoặc thiếu giám sát và trách nhiệm giải trình cũng như sự phối hợp chưa đầy đủ giữa các cơ quan và các cấp chính quyền.²⁷ Bộ công cụ này đưa ra các khuyến nghị cụ thể để giải quyết những hạn chế đó.

Các mô hình Kế hoạch hành động quốc gia

Việc đưa chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh vào các chính sách quốc gia chủ yếu dựa vào bối cảnh quốc gia. Nhìn chung kế hoạch hành động quốc gia mà do quốc gia tài trợ xây dựng thì thường có đặc điểm hướng ngoại và có xu hướng tập trung vào chính sách đối ngoại, đặc biệt là tập trung tới mối quan hệ với các nước bị ảnh hưởng bởi xung đột và đang nhận hỗ trợ phát triển chính thức. Các quốc gia hậu xung đột và bị ảnh hưởng bởi xung đột thường chú trọng đến bối cảnh chính trị trong nước hơn. Trọng tâm của kế hoạch thường mang một số nội hàm.

Một số quốc gia đã kết hợp các mô hình hướng nội và hướng ngoại. Ví dụ, các kế hoạch lần thứ nhất và thứ hai của Indonesia, lần lượt được thông qua vào năm 2014 và 2021, đã sử dụng mô hình tổng hợp này. Bảng 3 trình bày một số mô hình khác nhau.²⁸

Bảng 3: Các mô hình kế hoạch hành động quốc gia

Kế hoạch hướng nội	Kế hoạch hướng ngoại	Các tiếp cận tổng hợp
Uganda	Canada	Indonesia, Philippines, Timor-Leste
Sudan	Na-uy	Thái Lan (các biện pháp và hướng dẫn quốc gia về phụ nữ, hòa bình và an ninh)

Lập kế hoạch hành động quốc gia

Kế hoạch hành động quốc gia được chính phủ xây dựng và kế hoạch cũng thể hiện quan điểm của chính phủ trong việc nội hoá các nghị quyết và các khung pháp lý quốc tế cũng như khu vực thành hành động của quốc gia mình. Mặc dù các cơ quan chính phủ thường chủ trì xây dựng kế hoạch nhưng vẫn có không gian khá mở để các tổ chức xã hội, phi chính phủ, các tổ chức học thuật, khu vực tư nhân, các cơ quan khu vực và các bên liên quan khác có thể tham gia vào quá trình này. Phần này tóm tắt các yếu tố chính của quá trình lập kế hoạch, trong đó có ghi nhận rằng nội dung của kế hoạch sẽ phản ánh được điều kiện và các yếu tố thực tế của quốc gia như sự đa dạng và số lượng các bên liên quan tham gia; cân nhắc bối cảnh khu vực, quốc gia hoặc cộng đồng; nhạy cảm chính trị và các nguồn lực sẵn có.

1. Thiết lập bộ máy giám sát công tác phối hợp, soạn thảo và thực hiện kế hoạch

Một bộ máy hoặc ban thư ký có thể là đầu mối và giám sát tất cả các hoạt động liên quan đến việc xây dựng và thực hiện kế hoạch hành động quốc gia. Bộ máy này phải được một cơ quan chính phủ chỉ đạo và được hỗ trợ toàn diện trong việc thúc đẩy tiến trình và có thể đảm bảo rằng các bước khác nhau được hoàn thành đúng thời hạn và hiệu quả. Ban thư ký gồm các nhân sự được lựa chọn từ nhiều tổ chức khác nhau để tham gia thực hiện kế hoạch và có vai trò, trách nhiệm được phân công rõ ràng. Bộ máy này cần được thiết lập trước khi thực hiện các hoạt động.

2. Nâng cao nhận thức, tăng cường nhạy cảm của các bên liên quan chính về trách nhiệm và tính tự chủ của họ

Do kế hoạch hành động quốc gia dựa trên cơ sở các nghị quyết, khuôn khổ chính sách quốc tế và khu vực nên việc nâng cao nhận thức là bước quan trọng đầu tiên. Điều này giúp nâng cao kiến thức của các bên liên quan, thúc đẩy quyết tâm chính trị, thúc đẩy tính tự chủ trên phạm vi rộng và xây dựng mối hợp tác liên ngành.²⁹ Một bộ máy hợp tác chiến lược có sự tham gia của các chủ thể với đa dạng kiến thức, chuyên môn mà họ là cơ quan chủ trì và tự chủ ngay từ đầu sẽ giúp đảm bảo thực hiện các biện pháp can thiệp trên phạm vi rộng với các sáng kiến giải quyết các vấn đề về phụ nữ, hòa bình và an ninh. Điều này sẽ giúp tạo sự đồng thuận trên cơ sở hiểu biết rõ các khuôn khổ pháp lý khác nhau cũng như tính phù hợp của cá khuôn khổ đó với với bối cảnh quốc gia.

Xã hội hoá và các khoá tập huấn nâng cao năng lực cho các cán bộ chủ chốt thuộc các cơ quan chính phủ, các tổ chức xã hội, phi chính phủ, các học viện và các công ty tư nhân trước khi xây dựng kế hoạch là những phương án thu hút sự tham gia của nhiều bên liên quan. Những hoạt động này có thể giúp nâng cao nhận thức, khuyến khích tính tự chủ trên phạm vi rộng và sớm thống nhất về nội dung và xây dựng kế hoạch cũng như xác định mức độ ưu tiên của các lĩnh vực hành động chính. Những hoạt động này có thể thúc đẩy quan hệ đối tác mạnh mẽ, trong đó có cả quan hệ đối tác giữa chính phủ và các tổ chức xã hội, phi chính phủ. Các chiến dịch truyền thông là các kênh nhằm nâng cao nhận thức và vận động chính sách một cách hiệu quả

Để đảm bảo quyết tâm chính trị, những lợi ích của kế hoạch cần được truyền đạt một cách rõ ràng tới các cán bộ chủ chốt của chính phủ thuộc các Bộ liên quan cũng như các bên quan tâm thuộc các tổ chức xã hội, phi chính phủ, giới học thuật và giới truyền thông, cùng những bên khác.³⁰ Quá trình này cần hướng tới tăng cường hiểu biết tốt hơn về tính tương thích giữa các ưu tiên quốc gia với khu vực.

Một số vấn đề chính cần chú trọng:

- Hiểu chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh, các khung chính sách khu vực và toàn cầu hiện hành, và đặc biệt là cơ sở lý luận giải thích lý do tại sao chương trình nghị sự lại quan trọng đối với việc thúc đẩy bình đẳng giới và phát triển bền vững.
- Các vấn đề xuyên suốt và tầm quan trọng của công tác phối hợp.
- Những bài học kinh nghiệm liên quan và các cách làm hay nhất của các quốc gia khác.
- Khung chính sách, pháp lý và các hành động ưu tiên chính từ góc độ giới nhằm giải quyết các thách thức làm theo lối cũ về an ninh quốc gia, bao gồm cả các quan điểm về trẻ em gái.
- Các vấn đề bình đẳng giới thường lặp đi lặp lại trong lĩnh vực hòa bình và an ninh và cách giải quyết những vấn đề này.
- Tính chất ngày càng phát triển của bộ máy về phụ nữ, hòa bình và an ninh trong khu vực ASEAN đòi hỏi phải có sự cập nhật liên tục các vấn đề an ninh và nâng cao năng lực của các

Bài học chính

Có thể tiếp tục nâng cao nhận thức và vận động chính sách ngay cả sau khi xây dựng kế hoạch hành động quốc gia. Ví dụ, sau khi tiến hành đánh giá, thông tin thu thập được có thể dùng làm tài liệu vận động chính sách và nâng cao nhận thức. Báo cáo đánh giá toàn cầu cho thấy sự hỗ trợ của UN Women đối với các kế hoạch hành động quốc gia có thể giúp cải thiện sự hài hòa với các khuôn khổ pháp lý toàn cầu và khu vực trên phạm vi rộng hơn thông qua việc nâng cao kiến thức và xây dựng cam kết ở cấp quốc gia về các khung pháp lý và sự liên quan của những khung này đối với phụ nữ và các mục tiêu hòa bình và an ninh.

3. Xác định vai trò và trách nhiệm của các bên liên quan chính

Để lập kế hoạch hiệu quả thì cần phải làm rõ vai trò và trách nhiệm cụ thể của các bên theo điều khoản tham chiếu cho việc soạn thảo, điều phối và thực hiện kế hoạch hành động quốc gia.³¹ Ban điều phối và soạn thảo cần chuẩn bị các điều khoản tham chiếu, đồng thời chỉ ra sự tương thích giữa với các khuôn khổ pháp lý toàn cầu, khu vực và các ưu tiên quốc gia. Các thành viên của Ban điều phối và soạn thảo có thể là các đối tác phát triển, những chủ thể có thể đóng vai trò nâng cao năng lực cho các cơ quan/tổ chức nhà nước và ngoài nhà nước. Những chủ thể này có thể hỗ trợ huy động sự tham gia của các bên liên quan và huy động nguồn lực cũng như thiết lập cơ chế điều phối.³²

Dưới đây là một số nhiệm vụ của các chủ thể khác nhau.³³

- Các cán bộ thuộc cơ quan chính phủ cần đảm bảo đạt được kết quả đầu ra mong muốn phù hợp với các ưu tiên an ninh quốc gia; dành nguồn lực (tài chính, nhân lực và kỹ thuật) để hỗ trợ thực hiện; phối hợp theo dõi, đánh giá tiến độ và tác động.

- Các tổ chức xã hội, phi chính phủ cung cấp thông tin đầu vào có giá trị và phù hợp với bối cảnh, đồng thời ủng hộ các cơ quan đi tiên phong của chính phủ thông qua hoạt động vận động chính sách; mở rộng phạm vi tiếp cận của chính phủ trong việc truyền tải mục đích của kế hoạch hành động quốc gia tới các cộng đồng địa phương và đối tác về việc thực hiện các hoạt động then chốt; theo dõi, đánh giá tiến độ cũng như tác động của các hoạt động đó.
- Cộng đồng quốc tế đề xuất ý kiến có giá trị cho việc thiết kế kế hoạch; dành nguồn lực (tài chính, nhân lực và kỹ thuật) để hỗ trợ thực hiện; hợp tác trong các hoạt động chính; và góp phần vào công tác giám sát, đánh giá để các nhà lãnh đạo của cơ quan trong và ngoài chính phủ đều phải có trách nhiệm giải trình.
- Có thể tìm hiểu thêm vai trò của khu vực tư nhân trong bối cảnh cụ thể của quốc gia, xem liệu họ có quan tâm tham gia và hợp tác nhằm thúc đẩy chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh.

Bảng 4 nêu một số đề xuất quan trọng nhằm đẩy mạnh tính tự chủ đối với các kế hoạch hành động quốc gia.

Bảng 4: Điểm đầu vào chính của tính tự chủ của quốc gia

Các cơ quan chính phủ	Các bước khác nhau trong chuẩn bị và thực hiện kế hoạch hành động quốc gia	Đề xuất về sự tự chủ của quốc gia
<p>Các Bộ: giới/công tác phụ nữ, nội vụ, tư pháp, phát triển xã hội, y tế, giáo dục, nông nghiệp, v.v.</p> <p>Các cơ quan công quyền: thực thi pháp luật, lĩnh vực an ninh, quyền con người, cục thống kê, v.v.</p>	<p>Lập kế hoạch: đối thoại với các cán bộ chính phủ và các cơ quan công quyền</p> <p>Phân tích các bên liên quan Phân tích bối cảnh/thực trạng</p> <p>Lựa chọn thành viên ban soạn thảo</p> <p>Lựa chọn lĩnh vực ưu tiên</p> <p>Huy động vốn/nguồn lực</p> <p>Cơ quan điều phối – chỉ đạo và giám sát thực hiện</p> <p>Giám sát và đánh giá</p> <p>Tổng hợp các cách làm triển vọng và bài học kinh nghiệm, và phổ biến những cách làm và bài học này</p>	<p>Các bên liên quan chính thuộc chính phủ cần chịu trách nhiệm điều chỉnh các ưu tiên quốc gia phù hợp với các khuôn khổ quốc tế và khu vực để đảm bảo tiến trình phát triển của quốc gia.</p> <p>Người ra quyết định thuộc các bộ/cơ quan công quyền liên quan cần lựa chọn các cơ quan liên quan của chính phủ.</p> <p>Các cán bộ chính phủ được lựa chọn từ các bộ/cơ quan cần chỉ đạo công tác kiểm toán cơ quan/tổ chức và phân tích bối cảnh/tình hình.</p> <p>Người đứng đầu ban soạn thảo phải là cán bộ cấp cao của chính phủ, là người có thể đưa ra quyết định và có thể thu hút được sự ủng hộ chính trị.</p> <p>Người đứng đầu ban soạn thảo, phối hợp với các bên liên quan khác, với sự tham vấn của các nhà hoạch định chính sách khác (phụ trách hành chính và chính trị) cần chỉ đạo việc lựa chọn các lĩnh vực ưu tiên.</p> <p>Các hành động ưu tiên cần được đưa vào ngân sách ngành để thực hiện.</p> <p>Chính phủ cần xác định các nguồn lực mới, sáng tạo để cung cấp tài chính dành cho phát triển, bao gồm cả ngân sách có trách nhiệm giới.</p> <p>Bộ máy điều phối cần được Chính phủ chỉ đạo (một Bộ cụ thể) chịu trách nhiệm thực hiện một cách minh bạch và hiệu quả.</p> <p>Cơ quan thống kê của chính phủ cần hợp tác chặt chẽ với các đối tác phát triển khác để thu thập dữ liệu/thông tin dựa trên các chính sách/kế hoạch phát triển quốc gia.</p> <p>Việc lựa chọn các cách làm triển vọng và bài học kinh nghiệm sẽ bổ trợ cho trong tâm của các mục tiêu phát triển quốc gia.</p>

4. Phân tích thực trạng

Việc phân tích các cơ quan/tổ chức quốc gia hiện có và các chủ thể làm công tác phát triển sẽ giúp xác định các điểm đầu vào phù hợp với các chính sách, các bộ, ban ngành trong nước và Kế hoạch hành động khu vực. Việc phân tích này hỗ trợ cách tiếp cận tổng hợp phục vụ việc thực hiện kế hoạch hành động quốc gia. Hoạt động này tạo cơ hội cho chính phủ rút kinh nghiệm về những gì đã được thực hiện, xác định các ưu tiên/cơ hội trong tương lai và đảm bảo tính bền vững của chính sách.

Hai biện pháp phân tích thực trạng:³⁴

Kiểm toán nội bộ: đánh giá chính sách hướng dẫn các cơ quan liên quan của chính phủ về phụ nữ, hòa bình và an ninh, nguồn nhân lực và tài chính sẵn có cũng như các vấn đề liên quan.

Đánh giá thực trạng: đánh giá thực trạng chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh liên quan đến mức độ tham chính phụ nữ, bạo lực cực đoan, bị đẩy ra khỏi nơi ở, tác động của biến đổi khí hậu, mua bán người và bạo lực trên cơ sở giới, cùng nhiều mối đe dọa an ninh khác mới nổi

Bảng 5 mô tả các đặc điểm chính của công tác kiểm toán nội bộ và đánh giá tình hình.

Bảng 5 mô tả các đặc điểm chính của kiểm toán nội bộ và đánh giá tình hình

Loại hình phân tích thực trạng	Mức độ cam kết	Luật pháp	Chính sách	Thiết chế
Kiểm toán nội bộ	Có cam kết chính thức nào đối với chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh không, chẳng hạn như tuyên ngôn hoặc tuyên bố của các nhà lãnh đạo chính trị cấp cao?	Có luật nào ở trong nước thúc đẩy chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh không?	Những chính sách quan trọng nào trong nước hỗ trợ chương trình nghị sự? Có cơ hội nào để đưa các ưu tiên về phụ nữ, hòa bình và an ninh và mục tiêu của những ưu tiên này vào những chính sách đó không, nếu việc này chưa được thực hiện?	Cơ quan chính phủ nào là cơ quan phù hợp nhất để giải quyết các vấn đề về phụ nữ, hòa bình và an ninh? Các cơ quan đó có đủ nguồn lực tài chính để thực hiện kế hoạch hành động quốc gia không?
	Thách thức	Nguyên nhân của những tình huống khẩn cấp	Rào cản chính đối với sự tham gia của phụ nữ vào các vấn đề phụ nữ, hòa bình, an ninh trong bối cảnh quốc gia	Những đóng góp chính của phụ nữ trong việc giải quyết xung đột và thúc đẩy hòa bình bền vững
Đánh giá thực trạng	Những thách thức lớn nào có thể cản trở tiến độ lập kế hoạch và cản trở mối quan tâm từ quan điểm về giới cũng như các vấn đề về phụ nữ, hòa bình và an ninh?	Nguyên nhân sâu xa của những thách thức về an ninh mới nổi trong nước là gì và tác động cụ thể nào của những nguyên nhân đó đối với phụ nữ và trẻ em gái?	Những rào cản chính nào hạn chế sự tham gia của phụ nữ trong việc ra quyết định về các vấn đề phụ nữ, hòa bình và an ninh?	Phụ nữ có những đóng góp quan trọng nào trong việc giải quyết xung đột và duy trì hòa bình bền vững?

5. Đánh giá các bên liên quan

Do kế hoạch hành động quốc gia phụ thuộc vào nỗ lực chung của nhiều đối tác khác nhau nên việc đánh giá rõ vai trò và trách nhiệm của các bên liên quan sẽ giúp xác định cách họ có thể hỗ trợ việc thực hiện kế hoạch. Dưới đây là một số câu hỏi gợi ý giúp đánh giá vai trò của các bên liên quan.³⁵

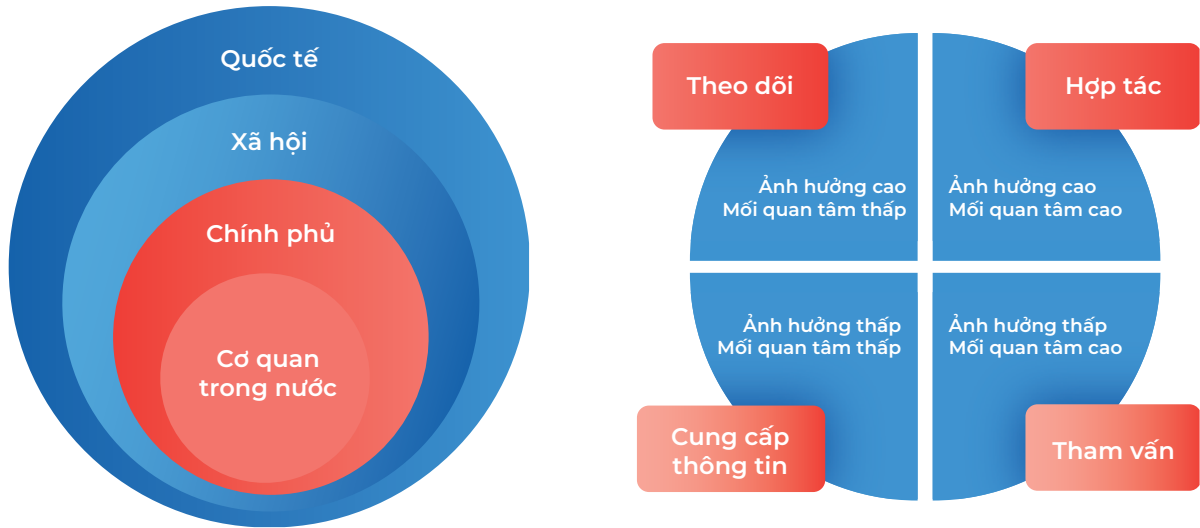
- Các bên liên quan chính biết về chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh và các kế hoạch hành động quốc gia ở mức độ nào?
- Những bên liên quan nào bị ảnh hưởng trực tiếp hoặc tham gia vào các nỗ lực hòa bình và an ninh? Lĩnh vực ưu tiên tham gia của họ là gì?
- Các bên liên quan nào có hiểu biết, trình độ, kiến thức khác nhau đại diện cho phụ nữ, và/hoặc áp dụng lăng kính giới trong xử lý công việc về các vấn đề hòa bình và an ninh? Những lĩnh vực quan tâm cụ thể nào của các bên liên quan làm tăng giá trị cho hoạt động này (các vấn đề liên quan đến lĩnh vực nông nghiệp, vấn đề của trẻ em gái trong và sau xung đột, những thách thức của phụ nữ trên thị trường lao động, v.v.) và giúp xây dựng danh mục đối tác toàn diện hơn?
- Các bên liên quan phối hợp các hoạt động như thế nào để đảm bảo thành công của chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh?
- Các bên liên quan nào thúc đẩy sự tham gia của phụ nữ trong việc ra quyết định về hòa bình và an ninh?

Bảng 6 phân tích tác động để đánh giá các bên liên quan.³⁶ Hình 2 phân loại các bên liên quan.

Bảng 6: Bảng phân tích tác động của các bên liên quan matrix

Phân tích các bên liên quan	Mối quan tâm (thấp, trung bình, cao)	Ảnh hưởng (thấp, trung bình, cao)	Điều gì là quan trọng đối với các bên liên quan?	Các bên liên quan có thể đóng góp như thế nào vào kế hoạch hành động quốc gia?	Chiến lược thu hút các bên liên quan
Bên liên quan thứ nhất					
Bên liên quan thứ hai					
Bên liên quan thứ ba					

Hình 2: Phân loại các bên liên quan theo mức độ ảnh hưởng của họ

6. Lập diễn đàn tham vấn toàn diện giữa các bên liên quan với đa dạng chuyên môn nhằm thường xuyên chia sẻ thông tin và đảm bảo tính minh bạch

Công tác phối hợp

Việc thiết lập một cơ chế phối hợp hiệu quả giữa các cơ quan trong nước và lựa chọn cơ quan chính phủ chủ trì thúc đẩy quá trình lập kế hoạch là cần thiết để có được sự hỗ trợ rộng rãi của các cơ quan, tổ chức và đồng thuận.³⁷ Điều này cần được thực hiện trong giai đoạn đầu. Do tính chất phạm vi rộng của chương trình nghị sự về phụ nữ hòa bình và an ninh, nên sự phối hợp liên ngành là yếu tố then chốt của công tác điều phối và thực hiện thành công. Ví dụ về các cơ quan lãnh đạo hiệu quả trong khu vực ASEAN bao gồm Bộ Tăng quyền năng cho phụ nữ và bảo vệ trẻ em của Indonesia, Văn phòng Cố vấn của Tổng thống về tiến trình hòa bình trực thuộc Văn phòng Tổng thống Philippines và Bộ an ninh nội vụ của Timor-Leste.

Bước thứ nhất trong việc thiết lập cơ chế điều phối hiệu quả là phân tích văn hóa chung của tổ chức, cơ quan chính phủ bằng cách đặt các câu hỏi như:³⁸

- Các quyết định thực hiện sẽ được đưa ra như thế nào?
- Cơ chế phối hợp liên cơ quan có hiện hữu như một mô hình tiềm năng không?
- Điều gì trước đây đã vận hành tốt (hoặc chưa tốt)?

Văn hóa, nhiệm vụ và các vấn đề khác của từng cơ quan cũng cần được xem xét.³⁹

- Từng cơ quan có vận hành theo cùng một tiến độ trong quá trình lập kế hoạch chiến lược hay không?
- Các cơ quan khác nhau có hướng dẫn giống nhau để phân bổ nguồn lực trong quá trình xây dựng ngân sách của tổ chức không?
- Sự khác biệt chính về ngân sách hoặc nhân sự của các cơ quan tham gia kế hoạch là gì?
- Những cam kết hiện tại nào về nhân sự và nguồn lực của mỗi cơ quan có thể được xây dựng?

Khi xác định cơ quan chủ trì lập kế hoạch, nên đặt tiến trình lập kế hoạch bên trong hoặc tìm hỗ trợ từ Bộ quan trọng, ví dụ như Bộ Kế hoạch, Bộ Quốc phòng, Bộ Ngoại giao, Bộ Tư pháp hoặc Bộ Nội vụ. Điều này là tối quan trọng trong việc duy trì sự hỗ trợ thường xuyên về mặt chính trị và đảm bảo nguồn tài chính cần thiết.

Có nhiều mô hình phối hợp khác nhau với sự tham gia của một hoặc nhiều cơ quan/tổ chức. Khoảng hai phần ba kế hoạch hành động quốc gia hiện nay được một nhóm hợp tác của các bộ xây dựng.⁴⁰ Ở một số quốc gia, các kế hoạch hướng vào các vấn đề an ninh đối ngoại ngoài biên giới quốc gia và do đó thường được những bộ giám sát công tác đối ngoại và các vấn đề liên quan đến quan hệ đối ngoại chủ trì. Ở các quốc gia khác, kế hoạch có thể tập trung vào bối cảnh xung đột trong nước và/hoặc hậu xung đột. Ví dụ, ở Philippines, Văn phòng Cố vấn của Tổng thống về hòa bình, hòa giải và thống nhất là cơ quan chủ trì thực hiện kế hoạch hành động quốc gia. Một số kế hoạch được các bộ chịu trách nhiệm về bình đẳng giới và công tác phụ nữ chủ trì, như trường hợp của 10 quốc gia châu Phi – Burundi, Bờ biển ngà, Cộng hòa Dân chủ Congo, Guinea, Guinea Bissau, Liberia, Rwanda, Senegal, Sierra Leone và Uganda.⁴¹

Cho dù là bộ nào chủ trì đi nữa, thì cơ quan giám sát cần được chính phủ hỗ trợ đầy đủ, đồng thời nguồn nhân lực và tài chính cũng như thẩm quyền soạn thảo tài liệu chiến lược cần được tất cả các bên liên quan hỗ trợ đầy đủ và thực hiện.

Một số sáng kiến hỗ trợ công tác phối hợp:

- Các ủy ban chuyên ngành đối với từng trụ cột của chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh có sự tham gia của các đại diện với nhiều chuyên môn khác nhau
- Nhóm công tác đặc biệt cấp cao và các nhóm công tác phối hợp
- Điều khoản tham chiếu của cơ cấu phối hợp và thực hiện
- Chính thức bổ nhiệm cán bộ thuộc các bộ ngành khác nhau tham gia làm đầu mối và có thẩm quyền ra quyết định chính trị, thực hiện kế hoạch về phụ nữ, hòa bình và an ninh

Làm rõ cơ cấu phối hợp

Cơ cấu phối hợp có thể được tổ chức theo hai cấp:⁴²

Cấp chiến lược, với cơ quan cấp cao bao gồm các thứ trưởng/trợ lý bộ trưởng hoặc vụ/cục trưởng đặt ra các mục tiêu chiến lược, có sự ủng hộ cần thiết về mặt chính trị, khuyến khích sự tham gia của tất cả các cơ quan chính phủ và đóng vai trò là cơ chế chính trong các nhiệm vụ giải trình

Cấp độ vận hành, bao gồm các cán bộ kỹ thuật được chỉ định làm đầu mối trong các bộ/ban/cơ quan của họ đối với việc thực hiện kế hoạch hành động quốc gia/chương trình về phụ nữ, hòa bình và an ninh/giới và họ là người chịu trách nhiệm quản lý các chương trình phối hợp với các cơ quan khác.

Một số kênh phối hợp:⁴³

Phối hợp theo ngành dọc: Một số quốc gia, như Nigeria, đã chọn phân công một cơ quan duy nhất chịu trách nhiệm quản lý công tác phối hợp; cơ quan này cũng được giao nhiệm vụ thực hiện các hoạt động

Phối hợp liên ngành: Sự phối hợp được thực hiện thông qua nhóm đại diện của một số bộ chủ chốt liên quan đến việc thực hiện, như ở Bosnia và Herzegovina.

Phối hợp giám sát: Hoa Kỳ sử dụng mô hình này, có một cơ quan điều hành là Hội đồng An ninh quốc gia, giám sát việc thực hiện.

Có một nguyên tắc bao trùm là thiết lập cơ cấu phối hợp bằng cách các bộ ngành theo phương thức cùng tham gia (Hộp 1). Cần cân nhắc đầy đủ các phương cách quản lý của các tổ chức có sự khác biệt về quyền lực, nguồn lực và nhiệm vụ. Vì các kế hoạch thường được thực hiện trong vòng 3 đến 5 năm nên việc quản lý thành công sẽ quyết định tính bền vững và tác động của kế hoạch, nhất là khi có sự thay đổi lãnh đạo chính trị quá thường xuyên, thì cam kết về mặt chính sách thì có thể gián đoạn. Cán bộ đầu mối hoặc cán bộ tích cực ở các bộ, cơ quan liên quan cũng góp phần đảm bảo tính liên tục.

Hộp 1: Tạo cơ chế phối hợp toàn diện

Nhằm tăng cường sự hài hòa của các hoạt động trong kế hoạch hành động quốc gia lần thứ hai, các nhà lãnh đạo ở Bosnia và Herzegovina đã thành lập một ban điều phối với các điều khoản tham chiếu rõ ràng. Ban điều phối bao gồm đại diện của tất cả các bộ ngành liên quan đến việc thực hiện kế hoạch. Ban điều phối này cũng được phân cấp, nghĩa là có cả chức năng cấp điều hành (ví dụ: ban chỉ đạo cấp cao hơn) và thành phần kỹ thuật (người thực hiện và chuyên gia kỹ thuật).

Nguồn: Lippai và Young, 2017.

Hình 3 tóm tắt các thành phần chính để điều phối các kế hoạch mang lại tác động ở tầm cao.

Hình 3: Điều phối nhằm thực kế hoạch để mang lại tác động ở tầm cao

- 1 Tạo ra tầm nhìn truyền cảm hứng
- 2 Khuyến khích mọi người ủng hộ tầm nhìn
- 3 Quản trị việc phổ biến tầm nhìn
- 4 Xây dựng mối quan hệ dựa trên sự tin tưởng vững chắc để duy trì tầm nhìn

Hợp tác

Việc xây dựng kế hoạch hành động quốc gia cần có sự hợp tác giữa các cơ quan/tổ chức trong nước và với các cơ quan/tổ chức song phương, khu vực và đa phương để có thể tìm kiếm sự hỗ trợ về mặt chính trị và tài chính. (Hộp 2). Một nguồn lực quan trọng chính là Mạng lưới đầu mối về công tác phụ nữ, hòa bình và an ninh được thành lập vào năm 2017 để hỗ trợ các quốc gia thành viên Liên hợp quốc và các tổ chức trong khu vực. Malaysia, Philippines và Thái Lan là thành viên của mạng lưới này. Mạng lưới hỗ trợ các quốc gia, các tổ chức khu vực và Liên hợp quốc trong việc lồng ghép các cam kết toàn cầu về phụ nữ, hòa bình và an ninh vào các chính sách và luật pháp trong nước và được UN Women hỗ trợ với tư cách là Ban Thư ký (xem thêm Hộp 3 và 4). Mạng lưới này đóng vai trò là một diễn đàn liên khu vực nhằm chia sẻ kinh nghiệm và những cách làm hay nhất, cải thiện sự phối hợp giữa các chương trình tài trợ và hỗ trợ, đồng thời khuyến khích chia sẻ thông tin tại các diễn đàn liên quan như Nhóm chuyên gia không chính thức của Hội đồng Bảo an về phụ nữ, hòa bình và an ninh và Nhóm những người bạn của phụ nữ, hòa bình và an ninh.

Hộp 2: Ví dụ về hợp tác quốc tế trong việc xây dựng kế hoạch hành động quốc gia

Quỹ Dân số Liên hợp quốc (UNFPA) và cơ quan LHQ về Bình đẳng giới và Trao quyền cho Phụ nữ (UN Women) đã hỗ trợ xây dựng Kế hoạch hành động quốc gia của Uganda. Bờ biển ngà đã nhận được hỗ trợ từ Chương trình Phát triển Liên hợp quốc (UNDP). Bộ Giới và Phát triển Liberia đã làm việc với Phái đoàn Liên hợp quốc tại Liberia, UN Women và các tổ chức quốc tế khác trong việc xây dựng kế hoạch của mình. Tại Cộng hòa dân chủ Congo và Nepal, Liên hợp quốc đã hỗ trợ các hoạt động thực hiện Nghị quyết 1325

Nguồn: Lippai và Young, 2017.

Hộp 3:

Giá trị gia tăng của việc hợp tác với UN Women

Ở cấp quốc gia, với cách tiếp cận toàn diện của UN Women, với quyền tổ chức hội họp và thái độ trung lập về quan điểm cho phép tổ chức này thực hiện nhiệm vụ điều phối việc hỗ trợ các kế hoạch hành động quốc gia về phụ nữ, hòa bình và an ninh. Ở cấp toàn cầu, thông qua vai trò pháp lý của mình, UN Women là tổ chức dẫn đầu hoạt động về lĩnh vực phụ nữ, hòa bình và an ninh trong không gian chính sách toàn cầu, đồng thời giúp thiết lập các chuẩn mực cho các tiến trình ở cấp quốc gia.

Nguồn: UN Women, 2021.

Hộp 4:

Liên kết với xã hội, phi chính phủ ở Jordan

Trước khi triển khai kế hoạch hành động quốc gia của Jordan, Ủy ban Phụ nữ Quốc gia đã hợp tác với UN Women tổ chức các cuộc tham vấn cấp quốc gia nhằm tập hợp ý kiến khác nhau về các vấn đề ưu tiên. Những cuộc tham vấn này cũng nhằm mục đích phổ biến cho cộng đồng rộng lớn hơn về Nghị quyết 1325 và ý định của kế hoạch Jordan. Hơn 250 đại biểu là nam giới và phụ nữ đại diện cho chính phủ và xã hội, phi chính phủ đã tham gia tham vấn và xác định 14 vấn đề ưu tiên.

Nguồn: Lippai và Young, 2017.

7. Tạo điều kiện thuận lợi để xã hội, phi chính phủ tham gia có chất lượng vào quá trình xây dựng và thực hiện kế hoạch hành động quốc gia

Báo cáo khảo sát với các thành viên của Ủy ban Phụ nữ ASEAN đã khẳng định rằng xã hội, phi chính phủ đóng một vai trò quan trọng trong việc lập kế hoạch và thực hiện các kế hoạch hành động quốc gia, đặc biệt thông qua khả năng “tiếp cận các vùng sâu, vùng xa, hẻo lánh mà các cơ quan chính phủ không thể tiếp cận” (xem Hộp 5). Tuyên bố chung của các Bộ trưởng Ngoại giao ASEAN năm 2017 về phụ nữ, hòa bình và an ninh cam kết tăng cường sự tham gia có chất lượng của các tổ chức và mạng lưới xã hội, phi chính phủ của phụ nữ “vào quá trình phòng ngừa, quản lý và giải quyết xung đột vũ trang cũng như xây dựng, tái thiết và khôi phục hòa bình hậu xung đột”.

Sự tham gia sâu của của các nhóm này vào chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh, tiếp tục đi tiên phong trong các nỗ lực ngăn chặn bạo lực, giải quyết hàng loạt tranh chấp trên tinh thần xây dựng, là góp phần vào việc tăng cường sức mạnh cộng đồng cũng như khả năng chống chịu các mối đe dọa do con người hay thiên nhiên gây ra đối với hòa bình và an ninh. Ở những nước có kế hoạch hành động quốc gia, thì xã hội, phi chính phủ có nhiều vai trò. Đó là hỗ trợ quá trình tham vấn ở cấp cơ sở, như đã được thực hiện ở Philippines để chuẩn bị kế hoạch hành động quốc gia và kế hoạch hành động khu vực cho khu tự trị Bangsamoro. Xã hội, phi chính phủ là đối tác thực hiện, giám sát và báo cáo kết quả đánh giá tổng quan kế hoạch hành động quốc gia lần thứ nhất của Indonesia thông qua sử dụng công nghệ kỹ thuật số.

Gần đây, ngoài các chủ thể truyền thống như các tổ chức cộng đồng và các nhóm phụ nữ, sự tham gia của các thành phần khác của xã hội, phi chính phủ vào các kế hoạch hành động quốc gia, bao gồm các tổ chức tín ngưỡng, các lãnh đạo thanh niên, các tổ chức đại diện cho quan điểm của trẻ em gái trong và sau xung đột, và các chủ thể khác có nhận kiến thức, chuyên môn khác nhau, đã tăng lên đáng kể. Đặc biệt là có sự tham gia mạnh mẽ của giới học thuật/tổ chức nghiên cứu vận động chính sách và truyền thông.

Xã hội, phi chính phủ nói chung có thể đóng vai trò vô cùng quan trọng trong việc nâng cao nhận thức và vận động cho các kế hoạch hành động quốc gia. Xã hội, phi chính phủ có thể đưa ra những quan điểm cốt yếu về nguyên nhân sâu xa của tình trạng sự phân biệt đối xử trên cơ sở giới và những tác động đối với phụ nữ, nam giới, trẻ em trai và trẻ em gái trong bối cảnh hòa bình cũng như xung đột và hậu xung đột. Trong bối cảnh hậu xung đột hoặc quá độ, nơi dữ liệu thường bị mất, xã hội, phi chính phủ có thể là nguồn thông tin thiết yếu và là đối tác có giá trị trong quá trình thực hiện. Khi có các mối đe dọa an ninh mới nổi đối với con người, xã hội, phi chính phủ có vai trò ngày càng trở nên quan trọng hơn trong việc hỗ trợ các tổ chức của phụ nữ thúc đẩy công lý trong thời kỳ chuyển đổi.

Hộp 5: **Hợp tác giữa xã hội, phi chính phủ và chính phủ ở** **Indonesia và Philippines**

Tại Indonesia, sau khi hoàn thành kế hoạch hành động quốc gia lần thứ nhất, Mạng lưới Hành động Hồi giáo Châu Á là một Tổ chức tín ngưỡng, đã phối hợp với Chính phủ sử dụng công nghệ kỹ thuật số để rà soát việc thực hiện KHHĐ. Những phát hiện của đánh giá đã giúp đưa các vấn đề biến đổi khí hậu, bạo lực cực đoan và đại dịch COVID-19 vào công tác chuẩn bị cho kế hoạch lần thứ hai.

Tại Philippines, Kế hoạch khu vực Bangsamoro lần thứ hai (2020-2022) được chính quyền khu vực và các tổ chức xã hội, phi chính phủ phối hợp đánh giá. Báo cáo đánh giá đã chỉ ra một số kết quả đáng lưu tâm, chẳng hạn như việc đưa ra mối liên hệ giữa xung đột vũ trang và các vấn đề quản trị cũng như nạn mua bán và bạo lực đối với phụ nữ, thu thập dữ liệu và nâng cao năng lực thường xuyên cho các đối tác thực hiện và các bên khác. Các kết luận đã đóng góp vào việc xây dựng Kế hoạch khu vực lần thứ ba (2023-2028), phù hợp với kế hoạch phát triển khu vực.

**Nguồn: Bộ Trao quyền cho Phụ nữ và Bảo vệ Trẻ em, 2022;
Văn phòng Bộ trưởng Khu vực, 2023.**

Bài học chính

Các tổ chức xã hội, phi chính phủ có thể cung cấp một loạt các dịch vụ để thực hiện kế hoạch hành động quốc gia, trong đó có việc nắm bắt thực tế đa dạng theo bối cảnh cụ thể, giúp huy động sự hỗ trợ và sự ủng hộ của người dân trên phạm vi rộng (quốc tế, quốc gia, địa phương và cơ sở), nâng cao năng lực thực hiện của địa phương, đóng góp cho các chiến dịch gây quỹ, hỗ trợ giám sát và đánh giá nhằm giúp chính phủ xem xét lại các ưu tiên quốc gia từ góc độ giới.

8. Xác định các lĩnh vực chính tương thích giữa kế hoạch hành động quốc gia với các chính sách hiện tại và các khuôn khổ pháp lý của khu vực và toàn cầu

Để có được một kế hoạch hành động quốc gia thành công thì kế hoạch đó cần phải được xây dựng trên cơ sở hiểu biết rõ về các chính sách và pháp luật quốc gia để có thể lồng ghép các chương trình về phụ nữ, hòa bình và an ninh cũng như làm kế hoạch tương thích với các ưu tiên phát triển quốc gia và với các khung pháp lý khu vực và toàn cầu. Kế hoạch cần cải thiện sự tương thích với các Mục tiêu Phát triển bền vững nhằm thúc đẩy sự ủng hộ về mặt chính trị và khả năng duy trì lâu dài, đồng thời cũng là cơ sở để có thêm nguồn tài chính. Hộp 6 trình bày các lĩnh vực chính tương thích và Hình 4 tóm tắt các lĩnh vực chính sách thường có trong các kế hoạch hành động quốc gia.

Hộp 6: Các lĩnh vực chính của KHHĐQG có thể tương thích với các chính sách, kế hoạch và chiến lược hiện hành

Bảo vệ quyền của phụ nữ và trẻ em gái	Sự tham gia và đại diện
Hệ thống lập pháp, tư pháp và hiến pháp	Các chương trình nhân đạo
Hệ thống đảm bảo an ninh và bảo vệ tính mạng con người	Đàm phán giải quyết xung đột (chính thức và không chính thức) và các hiệp định hòa bình
Quyền kinh tế xã hội (đất đai, tài sản, giáo dục, kiến thức, an ninh kinh tế, sức khỏe ban đầu)	Đóng góp của quốc gia trong gìn giữ hòa bình cho cá nhân, lực lượng phi vũ trang và người dân
Đấu tranh chống bạo lực tình dục và bạo lực trên cơ sở giới	Tiến trình bầu cử, có tính đến cả sự đại diện của phụ nữ trong các đảng chính trị trước và sau bầu cử
Sức khỏe bà mẹ và sức khỏe sinh sản	Cơ cấu quyền lực được thiết lập trong giai đoạn chuyển tiếp sau xung đột
Đấu tranh chống HIV/AIDS	Nhà nước pháp quyền và thiết chế quản trị dân chủ

Tiếp theo

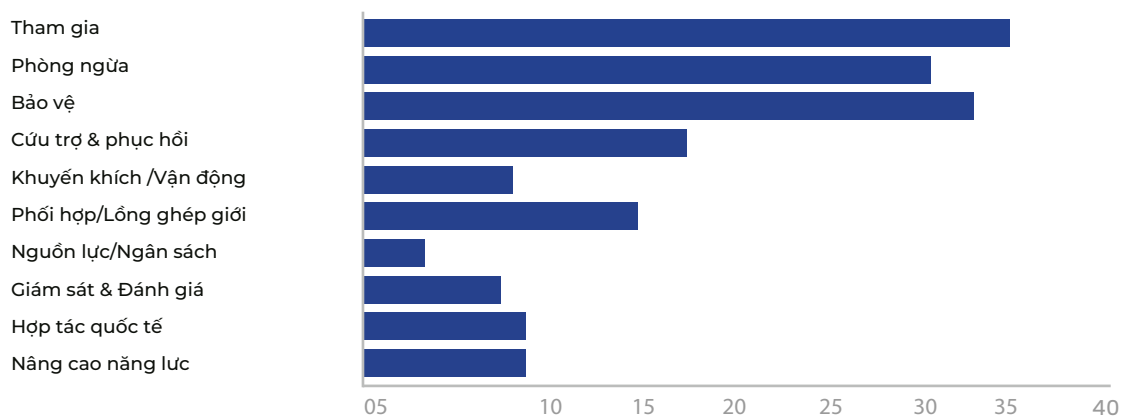
Phòng ngừa	Cứu trợ và phục hồi
Công lý và bồi thường, bao gồm cả công lý trong giai đoạn chuyển tiếp	Đánh giá hậu xung đột có nhạy cảm giới
Cải tổ lĩnh vực h an ninh; những các yêu cầu cụ thể về giới	Phân tích ngân sách giới trong chỉ tiêu hậu xung đột để theo dõi các nguồn lực được phân bổ nhằm thúc đẩy bình đẳng giới hoặc tăng quyền năng cho phụ nữ
Cải cách tư pháp; các yêu cầu cụ thể về giới	Bình đẳng giới trong việc phân phối lợi ích hòa bình như đầu tư lớn vào các chương trình việc làm hoặc các dịch vụ công cơ bản để khôi phục hậu xung đột
Một nền văn hóa hòa bình mới dựa trên sự đóng góp của phụ nữ và được xây dựng trên cơ sở bình đẳng giới	Sự tham gia hiệu quả của các nhà đấu tranh vì phụ nữ hoặc của phụ nữ liên quan đến lực lượng chiến đấu trong các chương trình giải trừ quân bị, xuất ngũ và tái hòa nhập cộng đồng
Hệ thống nhạy cảm giới cảnh báo sớm xung đột	Các chương trình phục hồi
Các chương trình giáo dục trong trường học và các cơ sở khác về các vấn đề giới, xây dựng hòa bình và giải quyết xung đột	
Nâng cao nhận thức của công chúng về các vấn đề an ninh có nhạy cảm giới	

9. Lựa chọn các hành động ưu tiên theo hướng dẫn nêu trong các hợp phần chính của kế hoạch hành động quốc gia có tác động ở cấp cao

Việc lựa chọn các hành động ưu tiên cho kế hoạch quốc gia cần được xác định thông qua phân tích kỹ lưỡng mối liên hệ giữa chương trình với các ưu tiên quốc gia và các văn kiện quốc tế và khu vực về các vấn đề phụ nữ, hòa bình và an ninh. Thông tin thu thập được từ việc tổ chức hội thảo tập huấn nâng cao nhận thức, đối thoại nhằm phổ biến thông tin/kiến thức cho các bên liên quan chính và phân tích thực trạng, là các hoạt động khởi đầu của quá trình lựa chọn hành động ưu tiên, có thể làm cho việc lựa chọn có chất lượng hơn.

Phân tích thực trạng là bước quan trọng để bắt đầu quá trình xác định các ưu tiên mang tính chiến lược cho kế hoạch hành động quốc gia. Việc phân tích này cũng có thể đưa ra thông tin cơ sở mà có thể đo lường được, thông qua việc xác định và xây dựng chỉ số cụ thể về những gì mà phụ nữ phải trải qua trong xung đột và góp phần đưa ra giải pháp trong tình hình có xung đột. Hình 4 liệt kê một số lĩnh vực ưu tiên cấp quốc gia thường được lựa chọn trong các kế hoạch hành động quốc gia hiện nay.

Hình 4: Các lĩnh vực ưu tiên thường được lựa chọn cho các kế hoạch hành động quốc gia hiện nay

Kế hoạch hành động khu vực của ASEAN có bốn mảng hành động ưu tiên gồm các trụ cột chính của chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh: bảo vệ, tham gia, phòng ngừa, cứu trợ và hồi phục. Từng trụ cột đều có một kết quả đầu ra, riêng công tác phòng ngừa có hai kết quả. Đó là thúc đẩy phụ nữ tham gia một cách toàn diện vào các sáng kiến nhằm ngăn chặn các mối đe dọa tới hòa bình và an ninh; và phòng ngừa bạo lực tình dục và bạo lực trên cơ sở giới. Kết quả thứ sáu là về thực hiện, điều phối, báo cáo, giám sát và đánh giá.

Bốn trụ cột có 14 kết quả đầu ra và 78 hành động ưu tiên. Việc đánh giá nhanh các kết quả, đầu ra và hoạt động cụ thể có liên quan nhất của từng nước cũng như thông tin thu thập được từ cuộc khảo sát, cùng với các yếu tố chọn lọc từ sáu hợp phần chính của kế hoạch hành động quốc gia có tác động ở cấp cao, có thể hỗ trợ cho việc xác định các hành động ưu tiên phù hợp với quốc gia cụ thể.

Bảng 7 minh họa sáu hợp phần của kế hoạch hành động quốc gia có tác động ở cấp cao với các yêu cầu tương ứng. Bảng 8 có thể giúp các Quốc gia thành viên ASEAN lựa chọn các hành động ưu tiên cho các kế hoạch quốc gia với những điều chỉnh cần thiết phù hợp với bối cảnh của nước mình.

Bảng 7: Sáu thành phần của kế hoạch hành động quốc gia có tác động ở tầm cao

Quyết tâm chính trị	Thiết kế	Điều phối	Xã hội, phi chính phủ	Giám sát và Đánh giá	Ngân sách và tài chính
Các nhà lãnh đạo biết đến Nghị quyết 1325, coi đó là cách mở rộng mở rộng mục tiêu của của nước mình, nhìn nhận nhìn nhận coi phụ nữ là tác nhân thay đổi; và thực hiện thực hiện các bước (ở cấp cao) để thúc đẩy chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh thông qua việc thực hiện (ở cấp kỹ thuật) kế hoạch hành động quốc gia.	Kế hoạch hành động quốc gia được thể hiện trong khung logic mô tả các kết quả đầu ra cụ thể, phù hợp với cả Nghị quyết 1325 cũng như các chiến lược và chính sách hiện có (chẳng hạn như chiến lược an ninh quốc gia) và xây dựng ra thông qua một quy trình toàn diện, do các bên liên quan định hướng (ví dụ: lãnh đạo địa phương và những người hưởng lợi tiềm năng ở cấp địa phương sẽ được tham vấn).	Vai trò và trách nhiệm được phân công rõ ràng trong cơ quan điều phối kế hoạch hành động quốc gia, các thành viên của cơ quan này chia sẻ cam kết theo sứ mệnh đối với các mục tiêu dài hạn và cơ quan này có cơ chế đảm bảo trách nhiệm giải trình của những người thực hiện (ví dụ: chức năng giám sát).	Đại diện xã hội, phi chính phủ được thể hiện khá rõ ràng trong các quá trình thiết kế, thực hiện, giám sát và đánh giá.	Có sẵn kế hoạch, công cụ và hệ thống để thu thập, phân tích và báo cáo dữ liệu; thông tin này được sử dụng để cải thiện hơn nữa kết quả và phổ biến cho các bên liên quan về tiến độ và tác động của kế hoạch hành động quốc gia.	Kế hoạch hành động quốc gia đi kèm với ngân sách nhằm giải quyết các nguồn lực tài chính, nhân lực và kỹ thuật cần thiết để thực hiện tất cả các hoạt động được nêu trong chiến lược.

Nguồn: Lippai và Young, 2017.

Bảng 8: Lựa chọn các hành động ưu tiên cho kế hoạch hành động quốc gia

Các ưu tiên phát triển quốc gia (luật/ chính sách)	Các vấn đề chính của bốn trụ cột của chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh	Các hành động ưu tiên của Kế hoạch hành động khu vực phù hợp với bối cảnh quốc gia	Các yếu tố liên quan của kế hoạch hành động quốc gia có tác động cao	Các lĩnh vực ưu tiên được lựa chọn cho kế hoạch hành động quốc gia
Bảo vệ				Hành động ưu tiên 1: Bảo vệ
				Các hoạt động
Tham gia				Hành động ưu tiên 2: Tham gia
				Các hoạt động
Ngăn ngừa				Hành động ưu tiên 3: Ngăn ngừa
				Các hoạt động
Cứu trợ và phục hồi				Hành động ưu tiên 4: Cứu trợ và Khôi phục
				Các hoạt động
Các mối đe dọa mới nổi của từng quốc gia cụ thể: chủ nghĩa bạo lực cực đoan, thảm họa do khí hậu và bị đẩy ra khỏi chỗ ở, mua bán người và những vấn đề khác				Priority action areas: Các hoạt động:

10. Đảm bảo tính minh bạch và trách nhiệm giải trình

Trách nhiệm giải trình, tính minh bạch trong việc xây dựng và thực hiện kế hoạch hành động quốc gia rất quan trọng, đòi hỏi sự cẩn trọng thường xuyên để phát hiện những sai sót và có những điều chỉnh phù hợp. Dưới đây là một số câu hỏi quan trọng cần nêu:

- Các nguyên tắc về trách nhiệm giải trình và tính minh bạch được lồng ghép vào việc lập kế hoạch và thực hiện kế hoạch hành động quốc gia ở mức độ nào?
- Các biện pháp can thiệp nhằm đạt được các ưu tiên chung của chính sách quốc gia và Kế hoạch hành động khu vực được thực hiện một cách minh bạch và có trách nhiệm ở mức độ nào?
- Những bất cập lớn nào cần được giải quyết? Những lĩnh vực nào cần đẩy mạnh?

Việc duy trì trách nhiệm giải trình ở cấp cao yêu cầu các bên liên quan phải thực thi nghĩa vụ đó ở các cấp độ khác nhau, bao gồm:

- **Trực tiếp:** thu hút sự tham gia của những người bị ảnh hưởng trực tiếp hoặc gián tiếp bởi các hoạt động của kế hoạch
- **Nội bộ:** trách nhiệm giải trình trước các thành viên trong nhóm về kế hoạch hành động quốc gia
- **Cộng đồng:** trách nhiệm giải trình với người dân trong cộng đồng về những nỗ lực thúc đẩy chương trình phụ nữ, hòa bình và an ninh
- **Cấp trên:** báo cáo lại cho bộ/cơ quan chính phủ chịu trách nhiệm thực hiện Kế hoạch hành động khu vực hoặc nhà tài trợ đã cung cấp nguồn lực

Việc đưa nội dung minh bạch vào kế hoạch hành động quốc gia đòi hỏi sự rành mạch và cởi mở đối với các hoạt động, mục tiêu và tài chính, và quản lý những mong đợi về kết quả của kế hoạch đó. Việc phân bổ và sử dụng các nguồn lực một cách công bằng, hiệu quả và năng suất giúp nâng cao tính hợp pháp và giá trị đồng tiền. Một số hoạt động nhằm tăng cường trách nhiệm giải trình và tính minh bạch:

- Giới thiệu chi tiết về cách thức, địa điểm và mục đích kế hoạch sử dụng các nguồn lực để đảm bảo giá trị đồng tiền.
- Đưa ra khung dựa trên bằng chứng để đạt được kết quả.
- Xây dựng các kênh báo cáo rõ ràng, định kỳ trên cơ sở tổng quan chung về các chương trình.
- Hỗ trợ nâng cao năng lực cho các cán bộ thực hiện nhằm tuân thủ các yêu cầu về trách nhiệm giải trình và tính minh bạch.
- Đảm bảo rằng kế hoạch giám sát, đánh giá và các cán bộ có thể đánh giá một cách khách quan việc thực hiện kế hoạch, và có sự đảm bảo về kết quả đánh giá trình các cơ quan được có thẩm quyền được chỉ định.

Bài học chính

Việc đưa nội dung trách nhiệm giải trình và tính minh bạch vào quá trình thực hiện kế hoạch hành động quốc gia đòi hỏi phải có sự rành mạch về trách nhiệm và quyền hạn giữa các đối tác thực hiện. Việc này cần phải được thiết lập ngay từ đầu để đảm bảo rằng công tác giám sát được tiến hành thường xuyên. Các thành tố quan trọng khác là việc lồng ghép văn hóa liêm chính và ra quyết định có trách nhiệm ngay từ giai đoạn lập kế hoạch, kết hợp với hệ thống đánh giá và đo lường thiết thực.

Việc không kém phần quan trọng là phải có cách tiếp cận mang tính thực tế và dễ thực hiện để xây dựng và triển khai biện pháp đo lường một cách hiệu quả. Cần có thời gian và quy trình để thu hút sự tham gia của nhiều bên liên quan và các đối tác, trong đó có hỗ trợ nâng cao năng lực trung và dài hạn để đảm bảo quyền làm chủ và nỗ lực tập thể nhằm đẩy mạnh công tác thu thập, báo cáo và phân tích dữ liệu về tiến độ thực hiện.

Soạn thảo kế hoạch hành động quốc gia

Sau khi thu thập số liệu, thông tin ở Bước 1, thì Bước 2 tập trung tổng hợp các thông tin chi tiết liên quan để phục vụ việc soạn thảo kế hoạch hành động quốc gia. Bước này là nền tảng quyết định chất lượng của kế hoạch vì nó giải quyết các vấn đề cốt lõi như việc lựa chọn thành viên ban soạn thảo để đảm bảo rằng họ đại diện cho nhiều tổ chức và quá trình soạn thảo có đủ thành phần; cần có sự tương thích giữa kế hoạch hành động quốc gia với Kế hoạch hành động khu vực và các hoạt động chính để hỗ trợ nỗ lực này; và sau cùng, hai thành phần quan trọng gồm có giám sát, đánh giá và chi phí cho các hoạt động của kế hoạch hành động quốc gia là những trụ đỡ cho việc thực hiện hiệu quả.

1. Thành lập một ban hoặc nhóm công tác đặc biệt để tiến hành soạn thảo kế hoạch hành động quốc gia

Việc xây dựng kế hoạch hành động quốc gia hiệu quả phụ thuộc vào sự tham gia của đại diện các bộ ngành liên quan và các tổ chức xã hội, phi chính phủ. Ở Bước 2, ban soạn thảo hoặc nhóm công tác đặc biệt cần tập hợp những chủ thể mà có thể huy động sự quan tâm, nâng cao nhận thức và tích cực đi đầu trong toàn bộ quá trình. Những chủ thể này có thể là những cá nhân chịu trách nhiệm ban đầu về nâng cao quyết tâm chính trị để thực hiện kế hoạch hành động quốc gia và những ai có kinh nghiệm hoạch định chiến lược.

Chính phủ một số nước có thể quyết định thuê chuyên gia về vấn đề phụ nữ, hòa bình và an ninh để hỗ trợ quá trình này. Ví dụ, ở Liberia, Chính phủ đã nhờ đến sự hỗ trợ kỹ thuật của UN Women để soạn thảo kế hoạch hành động quốc gia lần thứ hai. Nhóm công tác điều phối soạn thảo sau này thường là nhóm hỗ trợ thực hiện, giám sát và đánh giá.

Thành viên Ban soạn thảo cần:

- Hiểu rõ những vấn đề chính liên quan đến phụ nữ, hòa bình, an ninh và các ưu tiên quốc gia về hòa bình và an ninh để thúc đẩy cả hai vấn đề.
- Đại diện cho các cơ quan chính phủ, nghiên cứu, các tổ chức xã hội, phi chính phủ và các tổ chức khác có kinh nghiệm về hoạch định chiến lược và kỹ năng đánh giá các hoạt động quốc gia.

Ban soạn thảo có thể bao gồm một số hoặc nhiều thành viên sau đây:

1	Đại diện chính phủ	<ul style="list-style-type: none">• Từ các bộ hoặc ban ngành liên quan của chính phủ, chẳng hạn như Bộ Ngoại giao, Bộ Quốc phòng, Bộ Tư pháp, Bộ Nội vụ và Bộ Tài chính• Cán bộ đầu mối về giới hoặc chuyên gia trong cơ quan chính phủ
2	Các tổ chức xã hội, phi chính phủ	<ul style="list-style-type: none">• Đại diện các tổ chức hoạt động về quyền phụ nữ• Các tổ chức phi chính phủ hoạt động về các vấn đề hòa bình và giới• Đại diện của các tổ chức làm việc về các khía cạnh cụ thể của chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh, chẳng hạn như phòng ngừa xung đột hoặc tái thiết sau xung đột
3	Giới học thuật	<ul style="list-style-type: none">• Các chuyên gia hoặc nhà nghiên cứu về giới hiểu biết về nghiên cứu xung đột và hòa bình
4	Các tổ chức LHQ và tổ chức quốc tế	<ul style="list-style-type: none">• Đại diện của UN Women và/hoặc các cơ quan khác của LHQ có liên quan• Chuyên gia từ các tổ chức quốc tế có kinh nghiệm về vấn đề xung đột và giới

5	Lãnh đạo cộng đồng	· Đại diện các tổ chức cộng đồng địa phương hoặc lãnh đạo có kinh nghiệm về cộng đồng tại các khu vực bị ảnh hưởng bởi xung đột
6	Đại diện thanh niên	· Các tổ chức thanh niên hoặc những ai vận động về hòa bình và an ninh
7	Các nhóm dân tộc thiểu số	· Đại diện từ các cộng đồng bản địa hoặc thiểu số để đảm bảo nhu cầu cũng như quan điểm riêng của họ được cân nhắc, xem xét.
8	8. Chuyên gia pháp lý và quyền con người	· Có kiến thức về luật nhân quyền quốc tế và các cơ chế liên quan đến phụ nữ, hòa bình và an ninh
9	Đại diện truyền thông	· Nhà báo hoặc chuyên gia truyền thông hỗ trợ truyền thông và nâng cao nhận thức
10	Chuyên gia giới	· Cung cấp kiến thức chuyên môn kỹ thuật về lồng ghép giới và lập chương trình có trách nhiệm giới, bao gồm đại diện của các tổ chức liên quan đến việc lồng ghép quan điểm của trẻ em gái trong tình hình hậu xung đột
11	Chuyên gia giải quyết xung đột và xây dựng hòa bình	· Chuyên gia giải quyết xung đột, xây dựng hòa bình và phòng ngừa xung đột
12	Người khuyết tật	· Đại diện của các tổ chức hoặc những ai vận động đưa vấn đề của người khuyết tật vào các nỗ lực hòa bình và an ninh
13	Lãnh đạo dân tộc, tôn giáo	· Từ các nhóm sắc tộc và tôn giáo khác nhau để thúc đẩy sự hòa nhập và khoan dung tôn giáo trong tiến trình hòa bình
14	Đại diện thanh niên và giới	· Phụ nữ và nam giới trẻ có chuyên môn hoặc kinh nghiệm vận động chính sách liên quan đến các vấn đề giới và thanh niên
15	Chuyên gia độc lập	· Những cá nhân có chuyên môn về vấn đề giới, xung đột và xây dựng hòa bình có thể đưa ra hướng dẫn khách quan

Hình 5: Thành phần Ban soạn thảo

Ban soạn thảo cần phân công một người làm điều phối viên và phân công các đơn vị chỉ đạo các nhiệm vụ cụ thể liên quan đến công tác chuẩn bị kế hoạch hành động quốc gia. Ban soạn thảo sẽ xác định phương thức tiếp nhận ý kiến đóng góp nội bộ và bên ngoài từ các chuyên gia và các bên liên quan để tổng hợp đưa vào văn kiện. Hình 6 mô tả bảy thành tố của kế hoạch sáng tạo về hành động quốc gia.

Hình 6: Các thành tố của một kế hoạch sáng tạo về hành động quốc gia

Dưới đây là khung/đề cương dự kiến cho soạn thảo kế hoạch.

Bước thứ nhất: Xây dựng đề cương kế hoạch hành động quốc gia, trong đó có thể gồm:

1. Mục lục và danh mục từ viết tắt
2. Lời ủng hộ về mặt chính trị (Bộ trưởng, v.v.)
3. Phần giới thiệu gồm những thông tin:
 - Bối cảnh/cơ sở lý luận
 - Bối cảnh toàn cầu, Nghị quyết 1325 và các nghị quyết liên quan
 - Bối cảnh quốc gia
 - Các bên liên quan và vai trò của các bên liên quan
 - Tiến trình xây dựng kế hoạch, bao gồm lịch trình tổ chức hội thảo, hội nghị, cuộc họp chính, tham vấn với xã hội, phi chính phủ và các mốc thời gian quan trọng khác

Bước thứ hai: Xây dựng nội dung, bao gồm:

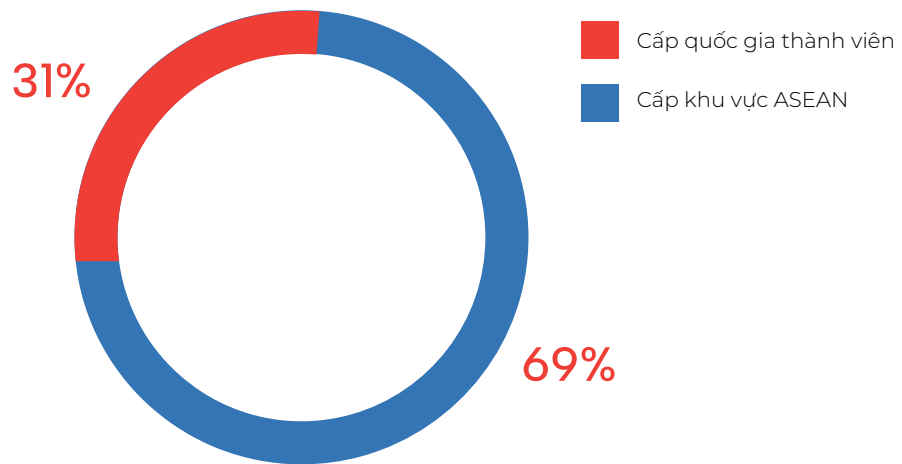
- Mục tiêu
- Bảng lý thuyết về sự thay đổi để đạt được kết quả, bao gồm các chỉ số đo lường tiến độ, các hành động/hoạt động ưu tiên chính, các bên thực hiện và chịu trách nhiệm cụ thể cũng như các đối tác khác và ngân sách (dành cho các trụ cột ngăn ngừa, bảo vệ, tham gia, cứu trợ và khôi phục, điều phối, giám sát và báo cáo)
- Kế hoạch giám sát và đánh giá
- Điều phối và thực hiện

Ban soạn thảo cần đặt ra hạn định cụ thể cho từng hoạt động và khoảng thời gian hoàn thành toàn bộ kế hoạch. Việc đặt ra hạn định phải thực tế và có đủ thời gian để thiết lập các biện pháp hành chính, nguồn lực, giáo dục và cơ sở hạ tầng cần thiết.

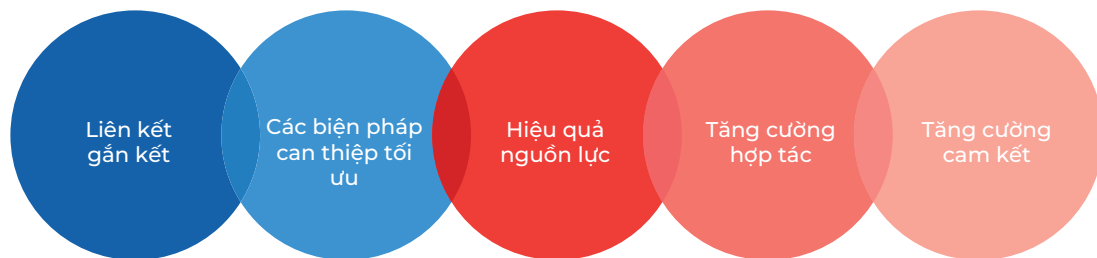
2. Soạn thảo Kế hoạch quốc gia tương thích với Kế hoạch hành động khu vực

Kế hoạch hành động quốc gia cần phù hợp với Kế hoạch hành động khu vực. Bởi sau đó, các hoạt động chủ yếu được thực hiện ở cấp quốc gia, với hơn 80% nhiệm vụ thuộc phạm vi tài phán của từng quốc gia thành viên ASEAN (Hình 7). Vai trò then chốt của các quốc gia trong việc đưa kế hoạch vào thực tiễn quốc gia có thể biến kế hoạch này thành động lực thúc đẩy những thay đổi tích cực và có tác động lớn đối với phụ nữ và trẻ em gái (Hình 8).

Hình 7: Các hành động ưu tiên của Kế hoạch hành động khu vực

Hình 8: Lợi ích của sự tương thích giữa kế hoạch quốc gia và với kế hoạch khu vực

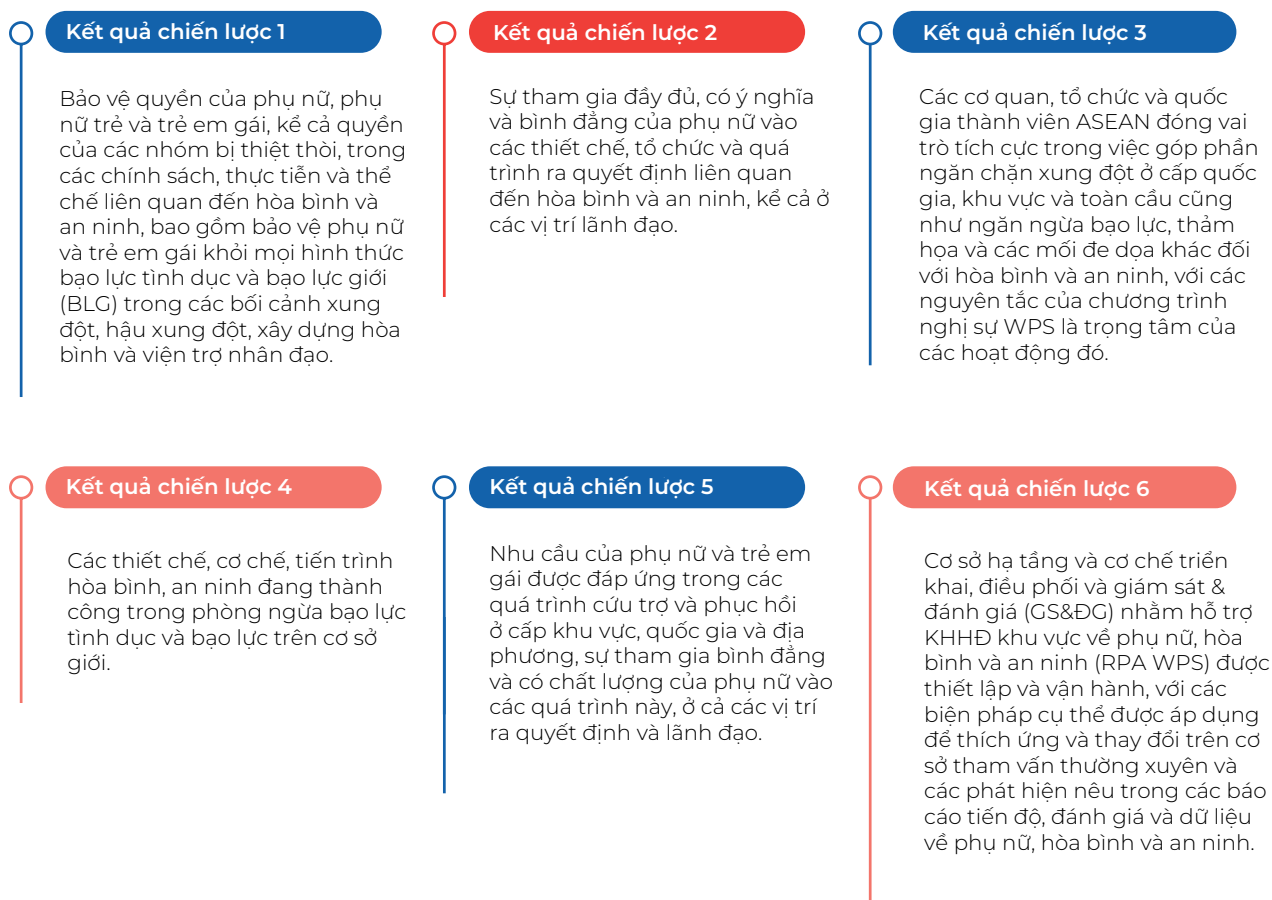
Việc xây dựng kế hoạch chiến lược quốc gia tương thích với kế hoạch khu vực, được quản lý thông qua giám sát và đánh giá chặt chẽ sẽ tối ưu hóa hiệu quả của các biện pháp can thiệp trong nước và khu vực, đồng thời giữ cho khu vực đi đúng hướng nói chung. Sự đồng bộ giữa các kế hoạch giúp loại bỏ sự trùng lặp và chồng chéo, cho phép phân bổ nguồn lực đúng cho các lĩnh vực, đòi hỏi phải có sự quan tâm nhất định, có quy trình báo cáo phù hợp và nâng cao trách nhiệm giải trình thông qua việc đưa ra các chỉ số và quy chuẩn chung để đánh giá tiến độ.

Sự tương thích sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho sự hợp tác giữa các quốc gia thành viên, thúc đẩy môi trường trao đổi những cách làm hay, chia sẻ kiến thức và kiên trì sự hợp tác nhằm khuyến khích tác động của kế hoạch. Điều này góp phần thúc đẩy phương pháp cách tiếp cận thống nhất của ASEAN để giải quyết các thách thức nhạy cảm giới trong lĩnh vực hòa bình và an ninh, đồng thời truyền tải thông điệp mạnh mẽ về cam kết chung đối với chương trình phụ nữ, hòa bình và an ninh. Thông qua việc thể hiện sự thống nhất này, Hiệp hội ASEAN có thể nâng cao uy tín và ảnh hưởng toàn cầu của mình, có khả năng thu hút sự hỗ trợ và hợp tác ngày càng tăng từ các tổ chức quốc tế khác.

Kế hoạch hành động khu vực chỉ ra phương hướng cụ thể đối với việc thực hiện chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh đồng thời thừa nhận tầm quan trọng của những đổi mới dựa trên bằng chứng và các phương pháp tiếp cận đã được nội hóa. Kế hoạch nêu bật các thực tiễn điển hình và khuyến khích sự hợp tác giữa các chiến lược ở cấp cộng đồng, quốc gia hay khu vực rộng hơn.

Bằng việc đưa ra các hành động ưu tiên phù hợp với các trụ cột chính về bảo vệ, tham gia, phòng ngừa, cứu trợ và khôi phục, kế hoạch khu vực định hướng các nỗ lực một cách hiệu quả để đan nối chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh vào các sáng kiến hòa bình và an ninh rộng lớn hơn. Lưu ý là có một bảng riêng để theo dõi tiến độ và phối hợp (Hình 9).

Hình 9: Bảng Kế hoạch hành động khu vực

Lập bản đồ

Việc lập bản đồ có thể đánh giá xem kế hoạch quốc gia tương thích như thế nào với các mục tiêu chiến lược của Kế hoạch khu vực, xác định các lĩnh vực phù hợp và những khác biệt có thể có. Lập bản đồ chính là công cụ để các nước cân đối các hành động ưu tiên khác nhau trong khu vực. Hoạt động này hỗ trợ cho việc xác định các ưu tiên quốc gia quan trọng phù hợp với các mục tiêu khu vực, có tính đến các tác động và mối liên kết, đan xen với nhau. Việc hiểu biết sâu về vấn đề này có thể giúp làm rõ trọng tâm ở cấp quốc gia và xác định các ưu tiên chính xác hơn, đồng thời định hướng việc phân bổ nguồn lực và các hành động mục tiêu.

TỰ ĐÁNH GIÁ MỨC ĐỘ TƯƠNG THÍCH VỚI KẾT QUẢ NÊU TRONG KẾ HOẠCH KHU VỰC

1. Kết quả chiến lược 1: Bảo vệ quyền

- Các chính sách và thực hành trong nước đề cập đến việc bảo vệ phụ nữ, phụ nữ trẻ và trẻ em gái khỏi bạo lực tình dục và bạo lực giới như thế nào trong bối cảnh xung đột, hậu xung đột, xây dựng hòa bình và các hoạt động nhân đạo?
- Các nhóm bị thiệt thòi có được đại diện đầy đủ trong các chính sách quốc gia liên quan đến hòa bình và an ninh không?
- Làm thế nào có thể đo lường và cải thiện hiệu quả của các biện pháp phòng ngừa bạo lực tình dục và bạo lực trên cơ sở giới?

2. Kết quả chiến lược 2: Sự tham gia của phụ nữ

- Hiện có những biện pháp nào để đảm bảo phụ nữ được tham gia đầy đủ và có chất lượng vào quá trình ra quyết định liên quan đến hòa bình và an ninh ở các cấp khác nhau?
- Làm thế nào để theo dõi và tăng số lượng phụ nữ ở các vị trí lãnh đạo trong các cơ quan và tổ chức liên quan?
- Có cơ chế nào giải quyết các rào cản đối với sự tham gia của phụ nữ trong vai trò lãnh đạo không?

3. Kết quả chiến lược 3: Vai trò của khu vực ASEAN trong phòng ngừa xung đột

- Chính phủ các nước đóng góp như thế nào vào các nỗ lực phòng ngừa xung đột ở trong nước, khu vực và toàn cầu phù hợp với các nguyên tắc của chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh?
- Những hành động cụ thể nào đã được thực hiện để lồng ghép các nguyên tắc liên quan tới vấn đề phụ nữ, hòa bình và an ninh vào các chiến lược ngăn ngừa xung đột hiện có?

4. Kết quả chiến lược 4: Phòng, chống bạo lực tình dục và bạo lực giới

- Các tổ chức hoạt động về vấn đề hòa bình và an ninh phòng, chống bạo lực tình dục và bạo lực giới hiệu quả như thế nào?
- Hiện có những cơ chế nào để giải quyết và ứng phó bạo lực tình dục và bạo lực giới xảy ra trong lực lượng an ninh hoặc trong bối cảnh liên quan đến xung đột?
- Làm thế nào có thể đo lường được sự thành công và cải thiện các nỗ lực trong phòng, chống bạo lực tình dục và bạo lực giới?

5. Kết quả chiến lược 5: Nhu cầu của phụ nữ và trẻ em gái trong cứu trợ và phục hồi

- Quá trình cứu trợ và phục hồi giải quyết các nhu cầu cụ thể của phụ nữ và trẻ em gái ở cấp khu vực, quốc gia và địa phương như thế nào?
- Những bước nào đang được thực hiện để đảm bảo sự tham gia có chất lượng của phụ nữ để ra quyết định trong quá trình cứu trợ và phục hồi?
- Tác động của các nỗ lực cứu trợ và phục hồi có trách nhiệm giới có thể được đánh giá và tăng cường như thế nào?

6. Kết quả chiến lược 6: Thực hiện, điều phối, giám sát và đánh giá

- Có cơ chế và cơ sở hạ tầng nào trong nước được thiết lập để giám sát và đánh giá tiến độ của việc thực hiện kế hoạch đối chiếu với Kế hoạch hành động khu vực không?
- Hiện có những quy trình tham vấn nào để thu thập ý kiến đóng góp từ các bên liên quan và thực hiện những điều chỉnh cần thiết dựa trên phản hồi của họ?

Xây dựng khung logic và lý thuyết về sự thay đổi

Khi xây dựng kế hoạch hành động quốc gia, việc đề ra các mục tiêu rõ ràng và cụ thể phù hợp với mục tiêu quốc gia và khu vực sẽ giúp hướng tới kết quả đầu ra rõ ràng chứ không chỉ dừng lại ở việc đo lường kết quả đầu ra thông thường. Mặc dù sản phẩm đầu ra có thể định lượng được nhưng việc ưu tiên tính hiệu quả và kết quả đầu ra rộng hơn về mặt xã hội sẽ giúp tránh được những hiểu biết sai lệch và hạn chế tiềm ẩn. Khung logic hoặc gọi là 'log frame' cần mô tả các mục tiêu, kết quả đầu ra cuối cùng và sản phẩm đầu ra của kế hoạch. Cần có lộ trình cụ thể để tạo kết quả cụ thể nhất, hướng tới việc đạt được kết quả và mục tiêu cuối cùng. Vì vậy cần mô tả rõ những các giả định cơ bản về nguyên nhân dựa trên lý thuyết về sự thay đổi (Hình 10).

Các kế hoạch hành động nói chung thường đưa ra các chiến lược thúc đẩy sự thay đổi ở cấp cao hơn. Việc này dẫn đến sự mô tả thiếu cụ thể các hoạt động ở các cấp. Việc làm rõ và chi tiết hóa các hoạt động rất quan trọng bởi nó có thể tác động đáng kể đến khả năng những hoạt động đó có thể đáp ứng như thế nào để đạt được kết quả mong muốn. Nêu rõ những thay đổi cụ thể và có thể đo lường được trong đó có việc xây dựng các chỉ số hợp lý tương ứng với kết quả mong muốn để có thể theo dõi tiến độ một cách có chất lượng (Hộp 7 và 8). Việc lựa chọn các chỉ số dựa trên lý thuyết về sự thay đổi là cơ sở vững chắc cho việc thực hiện tốt kế hoạch.

Hình 10. Lý thuyết về sự thay đổi là gì?

Lý thuyết về sự thay đổi là bản đồ khái niệm chỉ ra phương pháp thực hiện hoạt động để đạt được kết quả

- ▶ Làm rõ mục tiêu của các hoạt động và phương tiện để đạt được mục tiêu
- ▶ Đưa ra ví dụ về tầm quan trọng của việc đạt được các kết quả trung gian
- ▶ Thiết lập cơ chế để xác định những chỉ số cần đo lường
- ▶ Xác định những gì vận hành ổn và không ổn
- ▶ Có cách trình bày đơn giản làm rõ nhiệm vụ và tác động

VẤN ĐỀ	ĐẦU VÀO	HOẠT ĐỘNG	ĐẦU RA	KẾT QUẢ	KẾT QUẢ	TÁC ĐỘNG
Vấn đề mấu chốt cần giải quyết	Nguồn lực cần thiết để triển khai hoạt động	Triển khai hành động để tạo ra đầu ra	Kết quả của một tập hợp các hoạt động đã hoàn thành	Những thay đổi bạn hy vọng đạt được nhờ các hoạt động trong kế hoạch hành động quốc gia	Cụ thể, đo lường được, có thể đạt được, phù hợp và có thời hạn	Tác động lâu dài và rộng hơn của kế hoạch hành động quốc gia

Hộp 7:

Kế hoạch hành động quốc gia giai đoạn 2018–2022 của Thụy Sĩ

Các chỉ số trong Kế hoạch hành động quốc gia của Thụy Sĩ đặc biệt có giá trị vì chúng tạo ra sự cân bằng giữa các biện pháp định lượng, chẳng hạn như số lượng người tham gia; và biện pháp định tính, như ý thức sẵn sàng ngày càng cao của hòa giải viên, mang lại cái nhìn toàn diện hơn về hiệu quả và tính toàn diện của quy trình hòa giải.

Tiểu mục tiêu 2

Quá trình hòa giải và nhạy cảm giới và có sự tham gia của tất cả những ai liên quan để có thể lắng nghe ý kiến của họ.

Biện pháp	Chỉ số báo cáo	Trách nhiệm
<ul style="list-style-type: none">▶ Nâng cao nhận thức của cán bộ chủ chốt về lợi ích và tính hiệu quả của tất cả các nhóm liên quan trong quá trình hòa giải.▶ Xây dựng, thực hiện và đánh giá các mô-đun đào tạo về vấn đề giới trong công tác hòa giải.▶ Các bản tin nhanh và báo cáo ngắn dành cho hòa giải viên thực hành về các vấn đề giới liên quan trong hòa giải.	<ul style="list-style-type: none">▶ Số lần liên hệ với cán bộ chủ chốt nhằm nâng cao nhận thức về quy trình hòa giải có sự tham gia của tất cả những ai liên quan.▶ Nhờ được tập huấn đào tạo và được thông tin tóm tắt báo cáo, các hòa giải viên Thụy Sĩ thấy sẵn sàng giải quyết các vấn đề giới liên quan trong hòa giải và có thể áp dụng kiến thức đã học.	FDFA

Hộp 8:

Kế hoạch hành động quốc gia giai đoạn 2023–2027 của Sri Lanka

Các chỉ số trong Kế hoạch hành động quốc gia Sri Lanka rất cụ thể, dành cho các cấp khác nhau trong lực lượng cảnh sát, đồng thời đưa ra công cụ kiểm định. Ngoài ra, Sri Lanka phân công trách nhiệm rõ ràng cho lãnh đạo các cơ quan thực hiện đồng thời chỉ định các cơ quan cụ thể chịu trách nhiệm giám sát tiến độ. Điều này giúp tăng cường trách nhiệm giải trình và tính minh bạch trong việc tuyển dụng và duy trì được số nữ cảnh sát.

Các hoạt động chính	Chỉ số	Phương tiện kiểm định	Các cơ quan chủ trì thực hiện	Cơ quan hỗ trợ		Khung thời gian	Cơ quan giám sát	Ngân sách số
				Chủ thể nhà nước	Chủ thể ngoài nhà nước			
2.12 Đảm bảo rằng các nữ cảnh sát được tuyển dụng đầy đủ và đóng quân tại tất cả các đồn cảnh sát, đồng thời đảm bảo rằng các nữ cảnh sát này được giữ lại phục vụ và có cơ hội bình đẳng trong việc thăng tiến và năng lực ra quyết định trong ngành cảnh sát.	Số nữ cảnh sát được tuyển dụng, tỷ lệ nữ cảnh sát đồn trú tại mỗi đồn cảnh sát. Số nữ cảnh sát phục vụ trong 3 cấp bậc chính thức cao nhất của ngành cảnh sát. Số cuộc khảo sát hàng năm được thực hiện nhằm xác định số lượng nữ cảnh sát được tuyển dụng từ 2023-2027. Số cuộc khảo sát được thực hiện để xác định số lượng nữ cảnh sát tiếp tục phục vụ trong hơn 5, 10, 15, 20, 25 năm.	Ủy ban Cảnh sát Cảnh sát Sri Lanka	Ủy ban dịch vụ cảnh sát Ủy ban cảnh sát Cảnh sát Sri Lanka Bộ Công an	Ủy ban dịch vụ cảnh sát Đại học Cảnh sát Sri Lanka Bộ Tư pháp, Công tác trại giam và Cải cách Hiến pháp Bộ Phụ nữ, Trẻ em và Trao quyền XH	Các tổ chức nghiên cứu	1/2023 - 8/2023	Ủy ban cảnh sát quốc gia Sri Lanka Bộ Phụ nữ, Trẻ em và Trao quyền xã hội	Sẽ kháng định sau

3. Xây dựng kế hoạch giám sát và đánh giá

Lý tưởng nhất là nên bắt đầu xây dựng kế hoạch giám sát và đánh giá song song với việc soạn thảo kế hoạch hành động quốc gia để đảm bảo việc giám sát được tiến hành thường xuyên và theo thời gian thực tế. Việc xây dựng sớm kế hoạch kiểm tra giám sát sẽ giúp các bên tham gia hiểu rõ về các mục tiêu và ưu tiên của kế hoạch hành động quốc gia. Có thể chuẩn bị trước ngân sách, nhân sự và hỗ trợ kỹ thuật nhằm tránh khả năng kế hoạch bị chậm trễ và những vấn đề vướng mắc sau này khó giải quyết.

Lập kế hoạch sớm giúp xác định các nhu cầu thu thập dữ liệu và những thách thức tiềm ẩn. Điều này cũng giúp đảm bảo rằng các cơ chế thu thập dữ liệu được áp dụng ngay khi kế hoạch hành động quốc gia được triển khai, tránh sự chậm trễ trong việc thu thập thông tin quan trọng. Việc lập kế hoạch sớm cũng thúc đẩy sự tham gia sớm của các bên liên quan chính; tăng cường quyền làm chủ, cam kết và trách nhiệm chung trong việc giám sát kết quả; và có thể tiếp thu ý kiến phản hồi để đưa vào kế hoạch. Bài học kinh nghiệm và những vấn đề mới có thể là cơ sở thông tin điều chỉnh thời gian theo thực tế của kế hoạch hành động quốc gia, tăng mức độ thích ứng và tính hiệu quả.

Một số quốc gia và tổ chức khu vực đặt hoạt động điều phối, giám sát, báo cáo và đánh giá thành một trụ cột riêng trong kế hoạch hành động quốc gia của họ. Điều này cho thấy dấu hiệu rõ ràng rằng tiến độ sẽ được theo dõi và báo cáo chặt chẽ, đồng thời đẩy mạnh tính minh bạch và sự tin tưởng lẫn nhau giữa các bên liên quan.

Một hệ thống giám sát và đánh giá hiệu quả cần được xây dựng dựa trên các nguyên tắc sau (xem ví dụ ở Hộp 9 và 10).

- Tập trung chỉ số kết quả: Việc nhấn mạnh vào các chỉ số kết quả thay cho chỉ số đầu ra có thể là một lựa chọn khôn ngoan trong trường hợp năng lực giám sát bị hạn chế. Các chỉ số kết quả gắn kết chặt chẽ hơn với các mục tiêu tổng thể của kế hoạch hành động quốc gia và đưa ra góc nhìn ở cấp độ cao hơn về tiến độ triển khai kế hoạch.
- Phù hợp với các mục tiêu cụ thể: Từng chỉ số cần được gắn trực tiếp với một mục tiêu cụ thể trong kế hoạch hành động quốc gia nhằm gắn kết mối liên quan giữa hành động và kết quả mong đợi.
- Nắm vấn đề từ thông tin: Chỉ số là nguồn dữ liệu có giá trị và hàm chứa nhiều thông tin giúp hiểu biết đầy đủ về tiến độ thực hiện. Chỉ số là cơ sở giúp các nhà hoạch định chính sách và ra quyết định đưa ra các quyết định dựa trên thông tin có được và điều chỉnh khi cần.
- Theo dõi đơn thuần: Các chỉ số cần đưa ra những phương thức có thể đo lường được để theo dõi tiến độ. Việc lựa chọn phương thức cần xét đến các nguồn dữ liệu thường xuyên.
- Đo lường nhất quán: Chọn các chỉ số có thể đo lường nhất quán theo thời gian, cho phép theo dõi tiến độ một cách đáng tin cậy.
- Nắm bắt phức tạp: Các chỉ số cần nắm bắt được những khía cạnh phức tạp của những thay đổi mà kế hoạch hành động quốc gia muốn đạt được.
- Cân nhắc chi phí: Trong khi lựa chọn các chỉ số, cần tính đến chi phí đo lường chỉ số và lựa chọn sự cân bằng hợp lý giữa nguồn tin và thực tế để đo lường.
- Chỉ số tham chiếu chéo: Tham chiếu các chỉ số mà bạn đã chọn với các khung liên quan ở cấp khu vực và toàn cầu, chẳng hạn như Mục tiêu phát triển bền vững và Kế hoạch hành động khu vực, để xác định các chỉ số chung. Việc này sẽ làm đơn giản hóa công tác báo cáo và thúc đẩy tính nhất quán.

- Hòa hòa với các hệ thống của chính phủ: Đảm bảo rằng các chỉ số được lựa chọn phù hợp với hệ thống giám sát và đánh giá hiện có của chính phủ. Nếu chính phủ chủ yếu sử dụng cách tiếp cận dựa trên hoạt động, thì nên cân nhắc việc đưa chỉ số về kết quả vào cơ chế giám sát, đánh giá hiện tại của chính phủ thay vì tạo ra một khung đánh giá, giám sát riêng biệt.
- Nâng cao năng lực: Cũng có thể cần nâng cao năng lực các cơ quan liên quan của chính phủ trong hoạt động giám sát và đánh giá. Đào tạo và hỗ trợ có thể nâng cao năng lực giám sát và báo cáo các chỉ số được lựa chọn một cách hiệu quả.
- Áp dụng cách tiếp cận “ít hơn sẽ tốt hơn” đối với các chỉ số. Cố gắng đưa ra được số lượng chỉ số có thể quản lý được giám sát để nắm bắt được thực chất của tiến trình. Bộ chỉ số được lựa chọn tốt có quy mô nhỏ hơn sẽ hỗ trợ việc giám sát và báo cáo hiệu quả hơn, đồng thời giảm bớt gánh nặng cho các nhóm giám sát và đánh giá của chính phủ.

Tương thích kế hoạch giám sát và báo cáo quốc gia cho phù hợp với kế hoạch khu vực

Kế hoạch giám sát và đánh giá quốc gia cần phù hợp với các mục tiêu tổng thể của kế hoạch khu vực để đưa ra hướng dẫn rõ ràng cho việc thực hiện và khuyến khích chiến lược thực hiện dựa trên bằng chứng. Kế hoạch giám sát và đánh giá phải là công cụ năng động sao cho tất cả các bên liên quan giữ được lộ trình để thực hiện được các mục tiêu quốc gia và khu vực mà có thể hỗ trợ cho nhau. Kế hoạch giám sát và đánh giá sẽ góp phần vào việc ra quyết định dựa trên bằng chứng thông qua việc cung cấp thông tin chính xác, cập nhật về kết quả của các hành động tương thích, tăng cường độ chắc chắn của tiến trình này.

Đưa ra chỉ số trên cơ sở nhiệm vụ của tổ chức

Các chỉ số cần phù hợp với nhiệm vụ và hoạt động của các bộ, ban, ngành và các cơ quan liên quan để nắm bắt chính xác kết quả đầu ra và đóng góp cụ thể của từng đơn vị, đồng thời xem xét các tác động lan toả hơn tới các lĩnh vực khác nhau. Việc tổ chức các phiên họp giữa cán bộ giám sát và đánh giá từ các ban ngành khác nhau về chương trình/chính sách là một cơ chế hiệu quả nhằm thúc đẩy sự hợp tác và phối hợp rà soát, đánh giá và cải thiện chỉ số đã chọn.

Đừng bỏ qua thông tin định tính

Việc xây dựng chỉ số chỉ là một khía cạnh của quá trình giám sát tổng thể. Mặc dù các chỉ số cho thấy những thông tin quan trọng nhưng chúng không phản ánh được bức tranh toàn cảnh. Những thông tin định tính thu thập được từ các dự án, các cuộc thảo luận và nỗ lực hợp tác góp phần mang lại sự hiểu biết toàn diện về tác động của kế hoạch hành động quốc gia. Vì vậy cần sử dụng các nguồn dữ liệu cả về định lượng và định tính để có được thông tin tổng hợp mà có thể đo lường được và biết được rõ hơn trải nghiệm và bài học kinh nghiệm của các bên hữu quan.

Hộp 9:

Kế hoạch hành động quốc gia lần thứ ba giai đoạn 2018–2021 của Jordan

- **Thành lập Ban thư ký:** Ban thư ký thuộc Ủy ban Phụ nữ Quốc gia Jordan được thành lập để theo dõi công tác giám sát và đánh giá kế hoạch hành động quốc gia, với sự hỗ trợ của UN Women và nguồn tài trợ từ Chính phủ Phần Lan.
- **Khung giám sát và đánh giá:** Khung hệ thống được xây dựng dựa trên cách tiếp cận có sự tham gia ở cấp quốc gia, thu hút sự tham gia của tất cả các bên trong việc thực hiện các hoạt động của KHHĐ quốc gia. Khung này bao gồm các chỉ số SMART (S-cụ thể; M-đo lường được; A-khả thi; R- thực tế; T- khung thời gian) để đo lường mức độ tiến bộ hướng tới các mục tiêu, kết quả và đầu ra chiến lược.
- **Trách nhiệm và thu thập dữ liệu:** Khung quy định các đơn vị chịu trách nhiệm thực hiện và thu thập dữ liệu liên quan cho các chỉ số hiệu suất. Khung cũng xác định tần suất thu thập dữ liệu.
- **Báo cáo tiến độ:** Các bên thực hiện cần hợp tác trong việc giám sát và đánh giá tiến độ thực hiện trong các sáng kiến mà họ được phân công. Từng cơ quan phải nộp báo cáo tiến độ định kỳ cho cán bộ đầu mối ở cấp trung ương chịu trách nhiệm giám sát và đánh giá toàn bộ kế hoạch.

Hộp 10:

Kế hoạch hành động quốc gia lần thứ ba giai đoạn 2019-2024 của Ireland

Khung giám sát và đánh giá kế hoạch hành động quốc gia của Ireland gồm các cấu phần sau.

- **Nhóm giám sát:** Đảm bảo sự phối hợp và trách nhiệm giải trình trong quá trình thực hiện.
- **Khung giám sát:** Khung giám sát toàn diện có các chỉ số cụ thể và có thể đo lường được để theo dõi cả khía cạnh định lượng và định tính của tiến độ thực hiện kế hoạch, bao gồm các hoạt động và kết quả, chú trọng tới việc thiết lập thông tin cơ sở để theo dõi hiệu quả.
- **Đánh giá độc lập:** Các chuyên gia tư vấn độc lập thực hiện đánh giá giữa kỳ trong năm 2021, khuyến nghị điều chỉnh trong hai năm cuối của kế hoạch. Khi kết thúc kế hoạch hành động quốc gia lần thứ ba, đánh giá cuối kỳ được thực hiện với cả ba kế hoạch hành động để xem xét tiến bộ đạt được
- **Sự tương thích với công ước CEDAW:** Kế hoạch hành động quốc gia phù hợp với các nghĩa vụ CEDAW và Đánh giá định kỳ phổ quát về nghĩa vụ của Ireland về quyền con người. Bên cạnh đó các tổ chức xã hội, phi chính phủ được khuyến khích làm báo cáo bóng để đánh giá sự cam kết của chính phủ theo tinh thần Khuyến nghị chung số 30 của Ủy ban CEDAW.
- **Phù hợp với các chính sách quốc gia:** Các hoạt động và chỉ số của kế hoạch hành động quốc gia được lồng ghép trong nhiều chính sách khác nhau, bao gồm các chính sách liên quan đến phụ nữ và trẻ em gái, người di cư, lập ngân sách y tế tính đến đa dạng văn hóa và có trách nhiệm giới.
- **Rủi ro và giải pháp:** Kế hoạch ghi nhận các yếu tố thành công quan trọng như sự ủng hộ trên phương diện chính trị và việc phân bổ ngân sách. Các rủi ro như hạn chế về nguồn lực và sự tham gia của các bên liên quan, được giải quyết để đảm bảo đạt được các mục tiêu của kế hoạch.

TỰ ĐÁNH GIÁ

1. Rà soát các mục tiêu của kế hoạch hành động quốc gia và các mục tiêu chiến lược khu vực

- Liệu chúng ta có hiểu rõ các chương trình và hành động được nêu chi tiết khác nhau như thế nào trong kế hoạch hành động quốc gia để góp phần thực hiện các mục tiêu chiến lược của Kế hoạch hành động khu vực hay không?
- Có sự khác biệt hay bất cập nào giữa các kế hoạch quốc gia và khu vực mà cần được giải quyết không?

2. Đặt mục tiêu rõ ràng và cụ thể

- Liệu chúng ta đã xác định được các mục tiêu cụ thể trong kế hoạch hành động quốc gia trực tiếp tương thích với các mục tiêu chiến lược của Kế hoạch hành động khu vực chưa?
- Những mục tiêu này có được trình bày rõ ràng và dễ hiểu không?

3. Chuyển đầu ra sang kết quả

- Liệu các mục tiêu nhằm đạt được hiệu quả lớn hơn của kế hoạch hành động quốc gia và có đóng góp tác động chung với Kế hoạch hành động khu vực không?
- Các chỉ số có bao quát không những đầu ra mang tính định lượng mà còn cả những thay đổi định tính và cải thiện trong kết quả về mặt xã hội hay không?

4. Tránh những sai lệch tiềm ẩn

- Các mục tiêu được lựa chọn có cân đối, không thiên lệch quá mức vào một khía cạnh mà gây tổn hại cho những khía cạnh khác không?
- Các mục tiêu có được thiết kế để tránh sự mất cân bằng tiềm ẩn hay không, chẳng hạn như việc đạt được các mục tiêu về số lượng, nhưng lại bỏ qua chất lượng của kết quả?
- Những ý kiến phản hồi và các quan điểm khác nhau của các bên liên quan có được xem xét để tránh những lệch lạc không mong muốn?

5. Thường xuyên điều chỉnh và thích ứng

- Liệu các cơ chế đã được thiết lập để có thể thường xuyên rà soát và điều chỉnh mục tiêu cho phù hợp với nhu cầu và bối cảnh đang phát triển hay chưa?
- Liệu đã có các điều khoản phục vụ việc điều chỉnh các mục tiêu dựa trên báo cáo tiến độ, kết quả đánh giá và những phát hiện từ các cuộc tham vấn không?
- Có kế hoạch chia sẻ thông tin tới các bên liên quan về bất cứ điều chỉnh nào đối với các mục tiêu của kế hoạch hành động quốc gia tương thích với Kế hoạch hành động khu vực không?

4. Thiết lập cơ chế giám sát và báo cáo

Một cơ chế mang tính tổ chức theo dõi tiến độ thực hiện kế hoạch hành động quốc gia rất quan trọng vì cơ chế này phân định rõ ràng trách nhiệm giải trình. Các cơ cấu tiềm lực rất linh hoạt, bao gồm các nhóm công tác đặc biệt liên cơ quan hoặc các ban gồm có đại diện của các cơ quan chính phủ và các tổ chức xã hội, phi chính phủ. Cơ chế giám sát có thể được đặt trong bộ máy cơ quan chính phủ hiện tại hoặc các cơ quan có thẩm quyền theo luật định được thành lập hoặc hoạt động độc lập.

Để đảm bảo giám sát hiệu quả, cơ chế này tăng cường trách nhiệm giải trình của việc giám sát xuyên suốt quy mô kế hoạch hành động quốc gia. Việc chỉ định một điều phối viên chịu trách nhiệm công tác chính trị và hành chính có thể giúp hài hòa các nỗ lực khác nhau, tổng hợp thông tin và thúc đẩy hoạt động truyền thông trong nội bộ và đối ngoại.

Cơ chế báo cáo việc thực hiện kế hoạch hành động quốc gia cần thân thiện với người vận hành và cần cơ cấu hợp lý, trong đó các vai trò được phân công rõ ràng để nâng cao trách nhiệm giải trình và có sự phối hợp nhịp nhàng giữa các bên. Vì thế, cần phải làm rõ cơ quan nào sẽ chịu trách nhiệm thu thập, gửi, phân tích và báo cáo dữ liệu. Phân công rõ vai trò tổ chức các phiên họp để nghe báo cáo phản hồi và tổng hợp lại các ví dụ thực tế.

Thời gian thực hiện kế hoạch hành động quốc gia là cơ sở xác định tần suất thu thập dữ liệu, gồm thời điểm thu thập dữ liệu kết quả, dữ liệu giữa kỳ và dữ liệu đầu ra. Việc làm rõ khoảng thời gian giữa các kỳ báo cáo sẽ đảm bảo việc gửi dữ liệu nhất quán và kịp thời. Việc điều chỉnh các khoảng thời gian báo cáo phù hợp với các chu kỳ hiện hữu, chẳng hạn như các chu kỳ báo cáo theo quy định thực hiện Công ước CEDAW hoặc các khung pháp lý liên quan khác, sẽ bảo đảm được tính nhất quán và kịp thời trong việc gửi dữ liệu.

Việc sử dụng các biểu mẫu đơn giản và chuẩn hóa để gửi dữ liệu giúp người thực hiện và các bên liên quan thuận tiện hơn trong việc báo cáo tiến độ thực hiện kế hoạch và các phát hiện trong quá trình thực hiện. Lý tưởng nhất là nên gộp các biểu mẫu với các mẫu hiện các bộ ngành sử dụng. Để tránh trùng lặp thì cần có một phần dành riêng về thực hiện kế hoạch hành động quốc gia trong các mẫu đó. Cho dù là biểu mẫu trên giấy hay qua trực tuyến thì cũng phải được thiết kế dựa vào những gì phù hợp nhất với bối cảnh quốc gia và thông lệ báo cáo. Các công cụ thân thiện với người dùng phục vụ cho việc lưu trữ và phân tích dữ liệu có thể truy cập được và quen thuộc với nhiều người, chẳng hạn như công cụ Google tạo biểu mẫu trực tuyến và bảng tính Excel.

Quản lý những bất cập về dữ liệu liên quan đến tách biệt giới

Các đề xuất nhằm khắc phục thách thức về dữ liệu tách biệt giới không đầy đủ do chính phủ thu thập bao gồm.

- **Nhận thức và đào tạo:** Tổ chức các chương trình nâng cao nhận thức và tập huấn cho các cán bộ chính phủ có nhiệm vụ thu thập và báo cáo dữ liệu. Đảm bảo rằng họ hiểu tầm quan trọng của dữ liệu tách biệt giới để có thể thực hiện hiệu quả kế hoạch hành động quốc gia và làm cho kế hoạch tương thích với các cam kết quốc tế như Công ước CEDAW. Cần có hướng dẫn về cách thu thập và phân tích những dữ liệu này.
- **Mẫu báo cáo thân thiện với người sử dụng:** Xây dựng các mẫu báo cáo tiêu chuẩn hóa, thân thiện với người dùng, thúc đẩy các cơ quan chính phủ đưa dữ liệu tách biệt giới vào các báo cáo thường xuyên của mình và biến việc này thành thông lệ.
- **Mạng lưới tiên phong trong công tác thu thập dữ liệu:** Thiết lập mạng lưới “người tiên phong trong công tác thu thập dữ liệu” trong các cơ quan chính phủ, những người ủng hộ dữ liệu phân tách giới, đồng thời chia sẻ các cách làm hay nhất giữa các đồng nghiệp.
- **Hợp tác với các tổ chức xã hội, phi chính phủ:** Cộng tác với các tổ chức xã hội, phi chính phủ trong nước để thu thập dữ liệu tách biệt giới thông qua khảo sát cộng đồng hoặc các hoạt động tiếp cận cộng đồng, đồng thời tận dụng mạng lưới và chuyên môn hiện có của họ.

- **Thường xuyên rà soát và lắng nghe ý kiến đóng góp:** Thường xuyên rà soát quy trình thu thập dữ liệu và lấy ý kiến đóng góp của cán bộ nhằm phát hiện những trở ngại trong việc thu thập dữ liệu tách biệt giới. Lắng nghe ý kiến đóng góp để điều chỉnh và cải thiện quy trình thu thập dữ liệu.
- **Khung pháp lý và chính sách:** Đảm bảo rằng khung pháp lý và chính sách quốc gia hỗ trợ việc thu thập và sử dụng dữ liệu tách biệt giới. Vì thế có thể cần sửa đổi các quy định hiện hành để nêu bật tầm quan trọng của việc thu thập dữ liệu nhạy cảm giới.

Bổ sung dữ liệu định lượng

Đẩy mạnh cơ chế báo cáo bằng cách đưa các ví dụ thực tế đi kèm với dữ liệu định lượng. Việc này cần có sự kết hợp các chỉ số và số liệu số học cùng với các điển cứu định tính. Các điển cứu giúp giải thích các xu hướng quan sát được nêu trong dữ liệu với bối cảnh và hiểu rõ tình hình. Các trường hợp điển cứu có thể nêu bật tác động của dự án đối với các nhóm dễ bị tổn thương, minh họa sự đóng góp của đối tác và hiểu biết sâu sắc về tác động ở cấp quốc gia.

Cơ chế báo cáo toàn diện không chỉ thu thập dữ liệu hiệu quả mà còn thúc đẩy các cuộc thảo luận có ý nghĩa, đưa ra quyết định trên cơ sở được cung cấp thông tin và liên tục cải thiện các sáng kiến thực hiện kế hoạch hành động quốc gia. Quá trình báo cáo trở thành một nỗ lực hợp tác nhằm thúc đẩy sự thay đổi tích cực cũng như đẩy mạnh thực hiện các mục tiêu của kế hoạch.

THIẾT LẬP CƠ CHẾ GIÁM Ắ CỦA TỔ CHỨC: TỰ ĐÁNH GIÁ

1. Trách nhiệm và trách nhiệm giải trình rõ ràng

- Vai trò và trách nhiệm trong cơ chế tổ chức có được xác định rõ ràng hay không để có thể theo dõi tiến độ thực hiện kế hoạch hành động quốc gia?
- Trách nhiệm giám sát có được phân công rõ ràng cho cơ quan nào không?

2. Giám sát hiệu quả

- Vai trò tối quan trọng của cơ chế này có được ghi nhận hay không nhằm đảm bảo giám sát hiệu quả việc thực hiện kế hoạch hành động quốc gia?
- Cơ chế này có được trang bị tốt để đáp ứng quy mô của kế hoạch hay không bởi nó tương thích với tầm nhìn rộng lớn hơn của Kế hoạch hành động khu vực?

3. Phối hợp và truyền thông

- Điều phối viên phụ trách mảng chính trị và hành chính để hài hòa các nỗ lực, tổng hợp thông tin và tạo điều kiện cho công tác truyền thông nội bộ và đối ngoại đã được bổ nhiệm chưa?
- Điều phối viên có giải quyết tốt các nhiệm vụ trên nhiều lĩnh vực và thúc đẩy hợp tác hiệu quả không?
- Điều phối viên có hiểu được tầm quan trọng của sự tương thích giữa kế hoạch quốc gia với các nguyên tắc và mục tiêu của KHHĐ khu vực không?
- Điều phối viên có thể báo cáo hiệu quả tiến độ thực hiện kế hoạch quốc gia ở cấp khu vực ASEAN và đóng góp vào công tác giám sát cấp khu vực hay không?

5. Ghi nhận tầm quan trọng của việc theo sát ý kiến đóng góp trong tiến trình chính sách

Tầm quan trọng của giám sát vượt ra ngoài khuôn khổ đánh giá; Đây là điều tối cần thiết đối với tiến trình chính sách. Giám sát cũng cần có sự tự đánh giá nghiêm túc, trong đó việc đặt những câu hỏi phản biện là yếu tố then chốt. Những chiến lược nào đang mang lại kết quả tích cực? Cần cải thiện ở lĩnh vực nào? Quá trình này có thể đưa ra những ý kiến đóng góp chỉ rõ những khó khăn nhằm đạt được thành công cũng như vượt qua thách thức, đồng thời xác định các lĩnh vực cần cải thiện và giúp đưa ra các chiến lược điều chỉnh.

Việc giám sát thu thập dữ liệu thực chất và các cách làm hay nhất sẽ tăng quyền năng cho các cơ quan có thẩm quyền ở cấp trung ương và địa phương. Việc hiểu thấu đáo vấn đề sẽ giúp thúc đẩy quá trình vận động chính sách một cách thuyết phục đối với các dự án hoặc chủ đề nội dung cụ thể. Khi các chủ thể hoặc các bên liên quan chưa hiểu rõ vấn đề, bằng chứng này có thể giúp đưa ra các quyết định một cách đáng tin cậy. Hơn nữa, việc giám sát giúp vạch ra lộ trình cho các định hướng chính sách trong tương lai dựa trên các cơ hội hiện có và những thách thức mới nổi. Tham gia vào quá trình này với chủ ý chiến lược có thể tăng cường đáng kể cam kết hướng tới sự bền vững, thậm chí thu hút sự ủng hộ từ các nhà tài trợ có chung tầm nhìn nhằm đạt được sự thay đổi tích cực trên thực tế.

TỰ ĐÁNH GIÁ TỪ NHỮNG Ý KIẾN PHẢN HỒI THƯỜNG XUYÊN TRONG CHU TRÌNH CHÍNH SÁCH

1. Đưa ý kiến phản hồi vào quá trình xây dựng chính sách

- Có cơ chế báo cáo thường xuyên trong hệ thống giám sát và đánh giá để kịp thời cung cấp thông tin cập nhật cho những ai ra quyết định về tiến độ, kết quả và thách thức gặp phải đối mặt trong quá trình thực hiện kế hoạch hành động quốc gia không?
- Những nội dung cập nhật này được sắp xếp như thế nào nhằm thúc đẩy việc điều chỉnh chính sách dựa trên thực tế hiện tại?

2. Điều chỉnh chính sách dựa trên ý kiến phản hồi

- Có các quy trình/ngành định nào được xây dựng để biến các ý kiến phản hồi thu thập được thông qua hệ thống giám sát và đánh giá thành những thay đổi chính sách khả thi, đảm bảo rằng kế hoạch hành động quốc gia vẫn đáp ứng được các động thái thay đổi hay không?

3. Ra quyết định theo tinh thần hợp tác dựa trên ý kiến phản hồi

- Cách tiếp cận theo tinh thần hợp tác có được khuyến khích khi những ý kiến phản hồi được thu thập từ hệ thống giám sát và đánh giá với sự tham gia của các bên liên quan và chuyên gia trong quá trình ra quyết định?
- Các cuộc thảo luận lấy ý kiến phản hồi được lồng ghép vào các phiên rà soát chính sách để lắng nghe các quan điểm khác nhau và nâng cao hiệu quả chính sách như thế nào?

4. Giải quyết các nhu cầu mới nổi dựa trên ý kiến phản hồi

- Hệ thống giám sát và đánh giá có được thiết kế để nắm bắt những nhu cầu mới nổi và những thách thức không lường trước được xác định trong quá trình thực hiện hay không và những nhu cầu và thách thức này được giải quyết như thế nào trong quá trình sửa đổi chính sách?
- Có sẵn cơ chế để giải quyết nhanh chóng các vấn đề quan trọng được nhấn mạnh trong các phiên lấy ý kiến phản hồi nhằm phòng ngừa các rào cản tiềm ẩn không?

6. Phân bổ nguồn lực trong kế hoạch giám sát và đánh giá

Để kế hoạch giám sát và đánh giá hoạt động hiệu quả, cần có nguồn lực và nhân lực phù hợp. Cần có một ủy ban hoặc nhóm chuyên trách giám sát kế hoạch và đào tạo nhân viên ở các phòng ban liên quan. Cần xác định rõ trách nhiệm và có thể nêu những trách nhiệm đó trong bản mô tả công việc và có hướng dẫn cho các phòng ban. Tập huấn về thu thập, phân tích, báo cáo dữ liệu và các tiêu chuẩn cần thiết phải đảm bảo phương pháp tiếp cận nhất quán. Việc có các quy trình được thiết lập tốt để xử lý dữ liệu cũng rất quan trọng, bên cạnh đó việc cập nhật thường xuyên sẽ đảm bảo được tính chính xác và phù hợp.

Sau đây là một số chiến lược hướng dẫn các bộ ngành phân bổ nguồn lực cho thực hiện giám sát và đánh giá một cách hiệu quả:

- 1. Đưa các hoạt động giám sát và đánh giá cụ thể vào kế hoạch hành động quốc gia:** Các bước khả thi, rõ ràng liên quan đến giám sát, báo cáo và điều phối cần cần được phác thảo, để cập đến sự tham gia của từng bộ ngành liên quan trong việc thu thập dữ liệu, tần suất báo cáo và sự phối hợp giữa các cơ quan của chính phủ. Khi những trách nhiệm này được cụ thể hóa trong kế hoạch hành động quốc gia, các bộ ngành sẽ dễ dàng hơn khi phân bổ các nguồn lực cần thiết để thực hiện cam kết của mình.
- 2. Ngân sách dành cho việc thu thập và phân tích dữ liệu:** Hoạt động giám sát và đánh giá đòi hỏi nguồn tài chính phụ vụ công tác thu thập, phân tích và báo cáo dữ liệu. Các bộ ngành cần phân bổ kinh phí cụ thể trong ngân sách của mình cho những mục đích này. Đó có thể bao gồm việc đầu tư vào công nghệ, công cụ và đào tạo/tập huấn cần thiết để quản lý dữ liệu hiệu quả.
- 3. Nâng cao năng lực:** Nâng cao năng lực giám sát và đánh giá cho các bộ ngành là một khoản đầu tư quan trọng. Phân bổ nguồn lực cho các chương trình đào tạo và nâng cao năng lực nhằm nâng cao kỹ năng của đội ngũ nhân viên chịu trách nhiệm giám sát và báo cáo để họ có thể thực hiện các nỗ lực một cách hiệu quả.
- 4. Cơ chế lấy ý kiến phản hồi:** Triển khai các cơ chế lấy ý kiến phản hồi trong khuôn khổ kế hoạch hành động quốc gia để nắm bắt những thông tin chi tiết từ các bộ ngành về nhu cầu nguồn lực dành cho giám sát và đánh giá. Rà soát và đánh giá định kỳ có thể giúp xác định các lĩnh vực cần nguồn lực bổ sung hoặc cần điều chỉnh.
- 5. Vận động phân bổ nguồn lực:** Các bộ ngành có thể vận động nguồn lực cho hoạt động giám sát và đánh giá thông qua việc nhấn mạnh tầm quan trọng của các hoạt động này đối với sự thành công của kế hoạch hành động quốc gia. Việc đưa ra bằng chứng về tác động của giám sát và đánh giá trong việc đạt được các mục tiêu của kế hoạch hành động quốc gia có thể là lập luận thuyết phục để đảm bảo ngân sách.

7. Những thách thức thường gặp và giải pháp hiệu quả trong giám sát và báo cáo

Bằng chứng trên toàn cầu chỉ ra những thách thức thường gặp trong công tác giám sát và báo cáo các kế hoạch hành động quốc gia. Những thách thức này được trình bày chi tiết trong Hình 11 cùng với một số giải pháp hiệu quả nhất để xử lý được những thách thức tiềm ẩn đó. Nhìn chung, việc giải quyết các thách thức trong giám sát và báo cáo kế hoạch hành động quốc gia về phụ nữ, hòa bình và an ninh cần có một cách tiếp cận đa chiều kết hợp với quyết tâm chính trị, giám sát dựa trên dữ liệu và tăng cường thể chế.

Hình 11. Một số thách thức thường gặp trong công tác giám sát và báo cáo

Thách thức | **Nguồn lực hạn chế**

Giải pháp

Phân bổ nguồn lực có chiến lược để đảm bảo quá trình giám sát hiệu quả, đồng thời bố trí nhân sự có kỹ năng, cung cấp công cụ kỹ thuật và hỗ trợ ngân sách.

Thách thức | **Tập trung hoá**

Giải pháp

Thiết lập đầu mối rõ ràng có trách nhiệm điều tiết, phối hợp và làm chủ quá trình giám sát để đảm bảo tính thống nhất và trách nhiệm giải trình.

Thách thức | **Phối hợp không rõ ràng**

Giải pháp

Xây dựng chiến lược truyền thông hợp lý nhằm xác định thông tin cần thiết, phân công các bên chịu trách nhiệm và đưa ra các kênh phổ biến thông tin hiệu quả.

Thách thức | **Thiếu kiến thức làm báo cáo**

Giải pháp

Xây dựng nền tảng khuyến khích hợp tác liên ngành, tạo điều kiện cho các đối tác, bao gồm cả các tổ chức xã hội, phi chính phủ, chia sẻ những cách làm hay nhất, thúc đẩy văn hóa thường xuyên trao đổi thông tin kiến thức.

Thách thức | **Việc thu thập dữ liệu không thuận tiện**

Giải pháp

Đơn giản hóa quy trình thu thập dữ liệu để đảm bảo rằng thời gian và nỗ lực được đầu tư mang lại những góc nhìn thấu đáo có giá trị. Tập huấn toàn diện để tăng cường tính chính xác của việc thu thập dữ liệu và đẩy mạnh truyền thông.

Thách thức | **Các chỉ số phức tạp**

Giải pháp

Gắn chỉ số với nhiệm vụ và hoạt động của các cơ quan tương ứng, sao cho các chỉ số phù hợp và thể hiện sự đóng góp trực tiếp của cơ quan để đạt được mục tiêu lớn hơn.

Thách thức | **Thiếu rõ ràng trong việc diễn giải các hoạt động trong kế hoạch**

Giải pháp

Ưu tiên thực hiện chính sách thông qua việc xác định các rào cản trong quá trình thực hiện. Chuyển trọng tâm từ giám sát đối chiếu với đầu ra sang đánh giá tác động của các hoạt động trong kế hoạch.

Thách thức | **Đánh giá tác động chưa đầy đủ**

Giải pháp

Bổ sung các phương pháp định lượng bằng các chỉ số định tính để đánh giá toàn diện những thay đổi mong muốn, mang lại sự hiểu biết sâu sắc hơn về tác động.

8. Điều chỉnh lại các khung giám sát và đánh giá hiện tại để phù hợp với các nguyên tắc khu vực

Các điểm hành động sau đây đặc biệt phù hợp với các quốc gia đã xây dựng kế hoạch hành động của nước mình với hệ thống giám sát và đánh giá được xây dựng tốt và có khả năng thích ứng. Một số đề xuất dưới đây có thể giúp điều chỉnh kế hoạch quốc gia phù hợp với Kế hoạch hành động khu vực.

- **Lồng ghép chỉ số chiến lược:** Xác định các chỉ số hiệu suất chính trong khuôn khổ giám sát và đánh giá hiện tại có thể phù hợp về mặt chiến lược với các mục tiêu của khu vực. Lồng ghép các chỉ số quốc gia hiện tại vào các chỉ số khu vực cụ thể.
- **Theo dõi song song:** Triển khai hệ thống theo dõi song song trong khuôn khổ giám sát và đánh giá hiện tại để giám sát tiến độ liên đến kế hoạch khu vực một cách cụ thể. Điều này cho phép theo dõi riêng một hoạt động mà không cần thẩm tra toàn bộ hệ thống.
- **Báo cáo tập trung vào Kế hoạch hành động khu vực:** Xây dựng các báo cáo riêng hoặc gộp vào cấu trúc báo cáo hiện có. Báo cáo này có thể nêu bật tiến độ thực hiện, thách thức và kết quả liên quan đến Kế hoạch hành động khu vực trong khi vẫn duy trì khung giám sát và đánh giá tổng thể.
- **Hội thảo có sự tham gia của các bên liên quan:** Tổ chức hội thảo hoặc họp nhóm làm việc với các bên liên quan để tìm hiểu những phương thức đổi mới nhằm thu thập dữ liệu phù hợp với Kế hoạch hành động khu vực trong các quy trình giám sát và đánh giá hiện hành mà không ảnh hưởng đến hệ thống hiện tại.
- **Thu thập dữ liệu với mục đích kép:** Tối ưu hóa quy trình thu thập dữ liệu hiện có bằng cách sửa đổi các điểm đầu vào dữ liệu để phục vụ cả khung giám sát và đánh giá hiện tại cũng như các yêu cầu của khu vực. Việc này sẽ giảm thiểu sự trùng lặp.
- **Các nhóm đa chức năng:** Thành lập các nhóm đa chức năng tập trung hoàn toàn vào việc thu thập và báo cáo dữ liệu cho Kế hoạch hành động khu vực đồng thời cộng tác với nhóm giám sát và đánh giá hiện có. Việc này đảm bảo cách tiếp cận có mục tiêu.
- **Thường xuyên theo dõi khung giám sát và đánh giá:** Lập kế hoạch thường xuyên rà soát khung giám sát và đánh giá để xác định các cơ hội hợp lý hóa và tối ưu hóa việc lồng ghép dữ liệu phù hợp Kế hoạch hành động khu vực mà không làm hệ thống bị quá tải.
- **Tính linh hoạt trong việc thích ứng:** Thiết kế khung giám sát và đánh giá có khả năng thích ứng để đáp ứng các ưu tiên đang phát triển của khu vực hoặc các thách thức mới nổi trong khu vực, đảm bảo rằng khung này vẫn đáp ứng được các nhu cầu thay đổi.
- **Phương pháp kể chuyện:** Sử dụng kỹ thuật kể chuyện để trình bày dữ liệu về Kế hoạch hành động khu vực trong các báo cáo hiện có, làm cho kế hoạch trở nên hấp dẫn và dễ hiểu hơn đối với các bên liên quan.

9. Dự toán chi phí và lập ngân sách cho kế hoạch hành động quốc gia

Việc dự toán chi phí cho kế hoạch hành động quốc gia nên được bắt đầu sau khi khung giám sát và đánh giá đã được hoàn thiện, vai trò và trách nhiệm của các bên đã được xác định rõ ràng, cũng như cơ cấu điều phối và thực hiện đã được thiết lập. Việc dự toán chi phí và lập ngân sách cho kế hoạch này tạo điều kiện thuận lợi cho việc biến các tiêu chuẩn về phụ nữ, hòa bình và an ninh thành các hành động khả thi, đo lường được và có trách nhiệm, phù hợp với các ưu tiên quốc gia (Hộp 11). Các bước này cung cấp thông tin cho các chiến lược gây quỹ và giúp đạt được các cam kết ngân sách cụ thể từ các cơ quan chính phủ. Cán bộ thực hiện cần nắm rõ các công cụ khác nhau hỗ trợ việc dự toán chi phí.

Hộp 11: **Tầm quan trọng của ngân sách dành riêng cho kế hoạch hành động quốc gia**

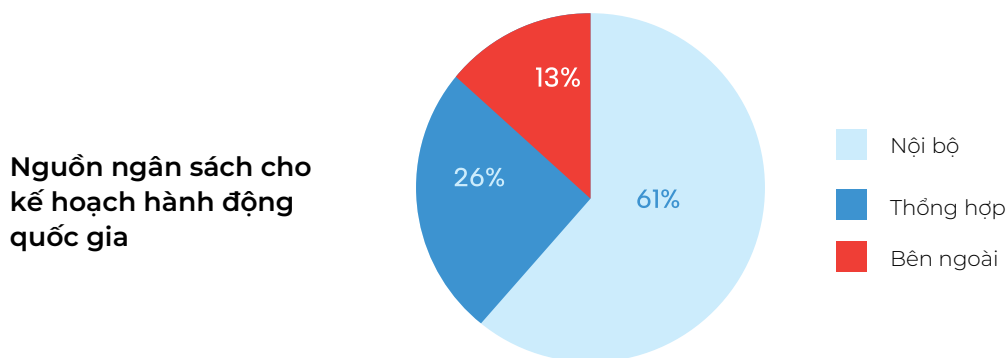
Năm 2017, trong số 68 nước có kế hoạch hành động quốc gia, chỉ có 16 quốc gia có ngân sách riêng cho kế hoạch. Bộ trưởng Bộ Hòa bình và Tái thiết Nepal, Gajendra Kumar Thakur, đã phát biểu một cách thuyết phục trong hội thảo về chi phí và ngân sách dành cho kế hoạch hành động quốc gia năm 2017, rằng: “Một kế hoạch không có ngân sách giống như một chiếc ô tô không có nhiên liệu!”

Nguồn: GNWP, 2017b.

Lựa chọn đầu tiên để hỗ trợ tài chính cho các chương trình hành động chính của quốc gia là lồng ghép chương trình vào kế hoạch và ngân sách của các bộ, ngành và các cơ quan hành chính công trong giải quyết các vấn đề về phụ nữ, hòa bình và an ninh. Điều này sẽ đẩy mạnh quyền tự chủ của quốc gia, đồng thời đảm bảo các nguồn lực sẵn có miễn là ngân sách hàng năm của các cơ quan liên quan có đủ kinh phí cần thiết. Việc phân bổ nguồn lực tài chính là một chỉ số tốt để đánh giá việc thực hiện kế hoạch. Các điểm đầu vào phù hợp với phân bổ ngân sách của chính phủ yêu cầu phải được phân tích và lập kế hoạch cẩn thận, đồng thời cũng phải thường xuyên trao đổi với các cán bộ liên quan.

Theo kết quả khảo sát ở 23 quốc gia thành viên LHQ, Hình 12 mô tả chi tiết nguồn ngân sách cho kế hoạch hành động quốc gia.

Hình 12: Các cấu phần điển hình về phân bổ ngân sách cho kế hoạch hành động quốc gia

Một số vấn đề chính cần nêu trong quá trình dự toán chi phí, bao gồm:

- Hoạt động này có thể được tài trợ bởi một Bộ cụ thể của chính phủ không?
- Nếu Bộ không thể chi trả cho hoạt động này thì có thể thu xếp các nguồn tài chính thay thế không?

Tính chi phí cho một trong các lĩnh vực ưu tiên của kế hoạch hành động quốc gia bắt đầu bằng việc lựa chọn đầu ra cùng với các hoạt động liên quan với các chi phí đi kèm và dự toán đơn giá của từng hạng mục. Khi đơn giá và số lượng đơn vị mong muốn đã được quyết định và điền vào mẫu trong Bảng 9, thì bảng này sẽ tự động tính toán tổng chi phí bằng nội tệ và loại tiền khác (ví dụ: đô la Mỹ hoặc euro). Ngoài ra, thông tin về cơ quan chịu trách nhiệm chính thực hiện hoạt động cụ thể và nguồn kinh phí cho từng hoạt động cần được nêu rõ trong hai cột cuối.

Bảng 9: Tính chi phí các đơn vị hoạt động để đưa vào ngân sách

Đơn vị	Đơn giá	Số lượng đơn vị	Tổng chi phí (bằng nội tệ)	Quy đổi sang đô la Mỹ	Tổng chi phí bằng đô la Mỹ	Tỷ lệ phần trăm trong tổng chi phí	Cơ quan thực hiện/ bộ/cơ quan	Nguồn ngân sách dự kiến (từ nguồn quốc gia/cơ quan, tổ chức/nguồn khác)

Bài học chính

Dự toán chi phí là hoạt động kiểm tra thực tế trong việc chuẩn bị ngân sách tổng thể và thực tế cho việc kế hoạch hành động quốc gia. Nếu không xác định chi phí và phân bổ các nguồn lực cần thiết thì các hoạt động sẽ không được triển khai và kế hoạch hành động quốc gia vẫn sẽ chỉ là một kế hoạch. Việc tính chi phí giúp đảm bảo nguồn lực dành riêng cho việc thực hiện, ưu tiên các hoạt động cụ thể và xác định những thiếu hụt về nguồn lực cũng như những vướng mắc hiện có hoặc tiềm ẩn. Việc tính chi phí thúc đẩy tính tự chủ và trách nhiệm giải trình của tất cả các bên liên quan chịu trách nhiệm thực hiện từng hoạt động.

10. Xác định các nguồn tài chính một cách sáng tạo

Nguồn tài chính sáng tạo có thể hỗ trợ huy động nguồn lực cho kế hoạch hành động quốc gia. Giải pháp gợi ý ở đây là lồng ghép các thành phần cốt lõi của lập ngân sách có trách nhiệm giới vào quá trình chuẩn bị ngân sách cho kế hoạch hành động quốc gia. Lập ngân sách có trách nhiệm giới không phải là một hoạt động song hành. Lập ngân sách có trách nhiệm giới có nghĩa là phân tích nguồn tài chính từ góc độ giới để đảm bảo rằng các nguồn tài chính được huy động và phân bổ theo nhu cầu và vai trò cụ thể của phụ nữ và nam giới. Điều này đòi hỏi phải thu thập dữ liệu tách biệt giới một cách toàn diện về hoạt động giải ngân và thực hiện về mặt kỹ thuật.

Việc đàm phán với những cán bộ đầu mối ở bộ tài chính và kế hoạch phát triển mà đang làm việc về cải cách quản lý khu vực công, là cơ hội khuyến khích việc áp dụng lập ngân sách có trách nhiệm giới trong quá trình phân bổ ngân sách và theo dõi chỉ tiêu cho các hoạt động can thiệp liên quan đến phụ nữ, hòa bình và an ninh. Tham vấn với các tổ chức công chịu trách nhiệm về kế hoạch phát triển quốc gia, chiến lược giảm nghèo và về các khuôn khổ tài chính quốc gia tổng hợp, cùng với các khung chính sách khác, là những phương án bổ sung để thể chế hóa việc phân bổ tài chính cho kế hoạch hành động quốc gia trong phạm vi ngân sách của các bộ, cơ quan, ban ngành của nhà nước.

Một số kênh có thể huy động tài trợ chính như sau:

- Đưa các chương trình của kế hoạch hành động quốc gia vào quá trình lập kế hoạch chương trình phụ nữ, hòa bình và an ninh của các tổ chức quốc tế lớn
- Xây dựng đề xuất cho các chương trình và dự án dựa trên quan hệ đối tác với các nhà tài trợ khu vực tư nhân
- Cùng với các tổ chức xã hội, phi chính phủ thực hiện đánh giá nhu cầu và chia sẻ kết quả đánh giá với các chủ thể trong nước và quốc tế để được hỗ trợ tài chính
- Khai thác nguồn tài chính về biến đổi khí hậu để hỗ trợ các nhóm bị lệ thuộc trước các mối đe dọa về khí hậu
- Tiềm năng ngân sách từ cam kết về vấn đề tác động xã hội và phát triển nhằm khai thác vốn tư nhân để tài trợ cho các dự án xã hội, bao gồm cả những dự án liên quan đến chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh, ví dụ như luật tài chính của hồi giáo liên quan tới trái phiếu (được gọi là sukuk ở Indonesia)
- Hợp tác Nam-Nam để các nước chia sẻ kiến thức, kỹ năng và các sáng kiến thành công
- Thuế xanh để tài trợ cho việc giảm thiểu tác động của biến đổi khí hậu và các vấn đề liên quan có thể ảnh hưởng đến chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh
- Trái phiếu của người Israel ở nước ngoài để huy động nguồn tiền ở nước ngoài cho các mục đích phát triển
- Thuế vé máy bay cho các hoạt động cụ thể được quy định trong kế hoạch hành động quốc gia, phương thức này đã huy động được hơn 1,5 tỷ USD cho các quốc gia như Benin, Cameroon, Mali, Mauritius và Niger
- Quỹ đối ứng ba chiều trong đó các nhà tài trợ kết nối đóng góp từ các tập đoàn, quỹ và các tổ chức khác, bao gồm cả Liên hợp quốc

Tóm lại, khi xem xét việc xây dựng các kế hoạch hành động quốc gia về phụ nữ, hòa bình và an ninh, các quốc gia thành viên ASEAN có thể muốn chú trọng tới việc nâng cao nhận thức về chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh, đồng thời nhấn mạnh tầm quan trọng của việc xây dựng các kế hoạch hành động của nước mình ở cấp quốc gia. Trong khi soạn thảo kế hoạch hành động quốc gia, phân công vai trò và trách nhiệm rõ ràng cho cơ quan điều phối có chung sứ mệnh và thiết lập cơ chế yêu cầu những người thực hiện phải có trách nhiệm là việc cần thiết. Hơn nữa, Kế hoạch hành động quốc gia nên được củng cố bằng một khung logic trong đó nêu ra các kết quả cụ thể phù hợp với KHHĐ khu vực ASEAN về phụ nữ, hòa bình và an ninh, cũng như các Nghị quyết của Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc về phụ nữ, hòa bình và an ninh. Ngoài ra, sự tham gia tích cực của các tổ chức xã hội, phi chính phủ và việc tạo ra các khung và công cụ giám sát, báo cáo để thực hiện kế hoạch cũng là những yếu tố hết sức cần thiết. Cuối cùng, điều tối quan trọng là phải đảm bảo rằng các KHHĐ quốc gia có tác động ở mức cao, trong đó bao gồm ngân sách giải quyết một cách toàn diện các nguồn lực tài chính, nhân lực và kỹ thuật cần thiết để thực hiện hiệu quả các hoạt động đã được xác định.

Triển khai kế hoạch hành động quốc gia

Khi quá trình soạn thảo đã hoàn tất, việc tiếp theo để triển khai kế hoạch hành động quốc gia là phê chuẩn kế hoạch, được chính phủ thông qua và công bố chính thức. Bước cuối là chính thức phát lệnh khởi động những nỗ lực chuẩn bị thực hiện và các hoạt động liên quan. Bước 3 nhấn mạnh tầm quan trọng của việc tiếp tục nâng cao nhận thức và nâng cao năng lực giữa các bên liên quan chính và đúc rút các bài học hay và thực tiễn đầy hứa hẹn trong quá trình thực hiện nhằm tăng cường học hỏi và cung cấp thông tin cho các biện pháp can thiệp trong tương lai.

1. Phê chuẩn, thông qua và công bố dự thảo kế hoạch hành động quốc gia

Khi dự thảo kế hoạch hành động quốc gia đã hoàn tất và đã được các đối tác góp ý, các thành viên ban soạn thảo có thể họp để:

- Rà soát các mục tiêu và hoạt động đảm bảo phù hợp với luật pháp và chính sách quốc gia hiện hành cũng như Kế hoạch hành động khu vực.
- Đảm bảo rằng phần diễn giải kế hoạch rõ ràng phù hợp với khung logic.
- Đảm bảo rằng vai trò chính của các bên chịu trách nhiệm phù hợp với nhiệm vụ và ưu tiên của họ.
- Kiểm tra xem liệu ngân sách đã được chuẩn bị với đủ nguồn lực và/hoặc phù hợp với ngân sách hiện có và phân bổ nguồn lực của các bên chịu trách nhiệm có liên quan hay chưa.
- Thông qua cơ chế để xuất về giám sát và đánh giá, đảm bảo tính thực tế, khả thi và các chỉ số để xuất để nắm bắt được công việc giữa các đơn vị khác nhau, đồng thời có sẵn dữ liệu hoặc có thể thu thập được.

Sau khi ban soạn thảo xem xét và phê chuẩn dự thảo, mọi nỗ lực cần được thực hiện để chính phủ chính thức phê duyệt qua Bộ chủ trì thực hiện Kế hoạch hành động khu vực và tất cả các bên liên quan chính.

Nội dung cụ thể của hoạt động công bố kế hoạch hành động quốc gia sẽ tùy thuộc vào từng nước. Nhìn chung, việc công bố kế hoạch sẽ là một sự kiện truyền thông nổi bật có sự tham gia của các cán bộ cấp cao của chính phủ và đại diện của các nhóm mục tiêu khác nhau. Cần đảm bảo phổ biến các kết quả chính và chương trình chủ chốt tới công chúng và các phương tiện truyền thông, sau đó là tiếp tục nâng cao nhận thức về tiến trình thực hiện kế hoạch và phương hướng thực hiện tiếp theo.

Các hình thức tuyên truyền thân thiện với người dùng như tờ rơi và áp phích có thể được các tổ chức chính phủ và tổ chức phi chính phủ in và phân phát đến các trường học, tổ chức cộng đồng và công chúng.

Nỗ lực triển khai sớm

Việc thực hiện kế hoạch hành động quốc gia phụ thuộc rất nhiều vào mức độ đáp ứng của kế hoạch với thực tế quốc gia. Một số hành động được khuyến nghị trong năm đầu triển khai kế hoạch bao gồm:

 <p>Chính thức bổ nhiệm các thành viên của ban điều phối và thực hiện để triển khai các chương trình.</p>	 <p>Xây dựng các kế hoạch thực hiện phù hợp để chính thức lồng ghép các hoạt động ưu tiên vào kế hoạch của các ban, ngành được lựa chọn, bao gồm các nguồn lực kỹ thuật và tài chính giúp cán bộ thực hiện, tạo động lực và thúc đẩy hợp tác.</p>	 <p>Giao vai trò, trách nhiệm cho các chủ thể quốc gia và địa phương trong việc thực hiện chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh.</p>	 <p>Xây dựng dữ liệu cơ sở cho việc theo dõi, báo cáo và đánh giá nhằm đo lường tiến độ thực hiện kế hoạch, bao gồm việc lập sơ đồ các chỉ số đã xây dựng cho các báo cáo khác. Ví dụ, mục tiêu cụ thể 16.7 thuộc Mục tiêu Phát triển Bền vững có thể cập trực tiếp đến việc xây dựng và thực hiện các kế hoạch hành động quốc gia.</p>
 <p>Xây dựng chiến lược huy động nguồn lực để khai thác nguồn tài chính theo phương thức sáng tạo, đồng thời thúc đẩy lập kế hoạch và ngân sách có trách nhiệm giới nhằm nâng cao trách nhiệm giải trình và hiệu quả trong phân bổ nguồn lực tài chính.</p>	 <p>Sử dụng hỗ trợ kỹ thuật do Cơ quan đầu mối về giới của Hiệp hội ASEAN và các tổ chức cụ thể khác cung cấp, liên quan đến vấn đề phụ nữ, hòa bình và an ninh</p>	 <p>Tham gia vào các sáng kiến hàng đầu của Hiệp hội ASEAN liên quan đến Kế hoạch hành động khu vực</p>	 <p>Xác định các hoạt động vận động chính sách liên quan và hỗ trợ nâng cao năng lực đảm bảo việc triển khai kế hoạch hành động quốc gia một cách thiết thực và thực tế.</p>

Một số điều kiện đã được chứng minh là hữu ích đối với việc thực hiện hiệu quả kế hoạch hành động quốc gia, gồm có:

 <p>Cam kết của chính phủ ở cấp cao</p>	 <p>Hợp tác chặt chẽ với các tổ chức xã hội, phi chính phủ, cộng đồng học thuật và các tổ chức khu vực và địa phương</p>	 <p>Cơ quan điều phối liên cơ quan (liên bộ) có năng lực và hiệu quả</p>	 <p>Phân bổ ngân sách đầy đủ từ ngân sách quốc gia cho các hành động ưu tiên</p>
 <p>Quy trình về trách nhiệm giải trình với đủ chỉ số phục vụ cho công tác theo dõi và đánh giá</p>	 <p>Có các biện pháp khen thưởng tích cực để thúc đẩy những người có thành tích cao trong việc thực hiện kế hoạch</p>	 <p>Thường xuyên nâng cao năng lực cho các bên liên quan</p>	 <p>Thu thập các cách làm hay để cung cấp thông tin cho các nhà hoạch định chính sách và phổ biến chúng rộng rãi hơn</p>

2. Nâng cao nhận thức về kế hoạch, duy trì cam kết của chính phủ và nâng cao năng lực của các bên liên quan chính

Việc nâng cao nhận thức rất quan trọng trong việc thu hút sự hỗ trợ cho việc thực hiện các kế hoạch hành động quốc gia về phụ nữ, hòa bình và an ninh. Các chiến dịch giáo dục, các diễn đàn mở và việc đưa tin trên các phương tiện truyền thông là rất cần thiết. Thông qua việc nêu bật những câu chuyện

đời thực của những phụ nữ bị ảnh hưởng bởi xung đột, chúng ta có thể lan toả tiếng nói của họ và nhấn mạnh tầm quan trọng của việc thu hút sự tham gia của họ vào tất cả các giai đoạn đàm phán hòa bình, hậu xung đột, xây dựng hòa bình và duy trì các tiến trình hòa bình. Ngoài ra, việc thu hút sự tham gia của các bên liên quan khác nhau như các tổ chức xã hội, phi chính phủ, chính phủ và các cơ quan quốc tế là rất quan trọng. Thông qua hợp tác và đối thoại, có thể xây dựng một mạng lưới hỗ trợ mạnh mẽ cho việc thực hiện các kế hoạch hành động quốc gia, đảm bảo duy trì quyền của phụ nữ và sự tham gia có ý nghĩa của họ vào tiến trình xây dựng hòa bình.

Sử dụng công nghệ và các nền tảng truyền thông xã hội là một cách tiếp cận sáng tạo nhằm thu hút sự quan tâm và huy động hỗ trợ. Bằng cách tận dụng sức mạnh của truyền thông kỹ thuật số, các tổ chức và cá nhân có thể tiếp cận nhiều đối tượng và phổ biến thông tin liên quan về quyền của phụ nữ, tác động của xung đột đối với phụ nữ và tầm quan trọng của bình đẳng giới trong xây dựng hòa bình. Ngay sau khi phát động kế hoạch hành động quốc gia, việc thực hiện các chương trình nâng cao nhận thức và tiếp cận cộng đồng sẽ giúp phổ biến thêm thông tin chi tiết về các đặc điểm chính của kế hoạch cho các đối tác thực hiện.

Quá trình này có thể bao gồm:

- Tổ chức các cuộc đối thoại hoặc thảo luận nhóm tập trung giữa các cán bộ chủ chốt của chính phủ nhằm đảm bảo triển khai thành công kế hoạch
- Tổ chức các chương trình nâng cao năng lực cho các bên liên quan có chuyên môn khác nhau

Tổ chức các cuộc thảo luận công khai, diễn đàn chuyên đề và đối thoại với công chúng để tạo điều kiện đối thoại về phụ nữ, hòa bình và an ninh. Khuyến khích các nhà hoạch định chính sách, đại diện các tổ chức xã hội, phi chính phủ và lãnh đạo cộng đồng tích cực tham gia và chia sẻ quan điểm về lợi ích của các kế hoạch hành động quốc gia.

Hợp tác với các tổ chức học thuật và nhà nghiên cứu để tiến hành nghiên cứu, tổ chức hội thảo và ra công bố ấn phẩm về vấn đề phụ nữ, hòa bình và an ninh. Tạo cơ hội cho sinh viên và học giả tham gia vào các dự án nghiên cứu và phổ biến kiến thức về tầm quan trọng của kế hoạch hành động quốc gia.

Ủy thác hoặc thực hiện nghiên cứu để thu thập bằng chứng về kết quả tích cực của việc thực hiện các kế hoạch hành động quốc gia. Chia sẻ những phát hiện và dữ liệu thông qua các ấn phẩm, báo cáo và đồ họa thông tin để minh họa tầm quan trọng của các chính sách và hành động có trách nhiệm giới trong việc thúc đẩy hòa bình và an ninh.

Xây dựng quan hệ đối tác với các tổ chức quốc tế, liên minh khu vực và các bên liên quan khác hoạt động trong lĩnh vực phụ nữ, hòa bình và an ninh.

Hợp tác thực hiện các sáng kiến chung, chia sẻ các cách làm hay nhất và hỗ trợ nỗ lực của nhau nhằm nâng cao nhận thức và vận động thực hiện kế hoạch hành động quốc gia.

Thu hút sự tham gia của những người có ảnh hưởng, các nhà hoạt động và cộng đồng kỹ thuật số có thể giúp thiết kế các cuộc thảo luận trực tuyến, nhấn mạnh thông điệp và khuyến khích sự tham gia của tất cả mọi người vào các sáng kiến hành động. Ngoài ra, việc kết hợp hình ảnh, video và nội dung tương tác sáng tạo có thể thu hút khán giả và truyền cảm hứng cho họ hành động. Thông qua những cách tiếp cận hiện đại này, chúng ta có thể tăng thêm tiếng nói của phụ nữ bị ảnh hưởng bởi xung đột, khơi dậy lòng nhân ái và huy động nỗ lực tập thể hướng tới việc thực hiện hiệu quả các kế hoạch hành động quốc gia về phụ nữ, hòa bình và an ninh.

Bài học chính

Duy trì cam kết chính trị phần lớn sẽ quyết định hiệu quả và khả năng thực hiện kế hoạch hành động quốc gia. Các hoạt động nhằm nâng cao nhận thức của công chúng về hiệu quả hoạt động và duy trì cam kết của các đối tác thực hiện cũng rất quan trọng. Các sự kiện nâng cao nhận thức và chương trình nâng cao năng lực thường xuyên cần hướng đến các đối tượng khác nhau một cách cẩn trọng. Việc đánh giá thường xuyên các hoạt động này sẽ giúp thực hiện những thay đổi cần thiết và cung cấp thông tin để đưa ra các biện pháp can thiệp trong tương lai.

3. Đúc kết cách làm và bài học kinh nghiệm hay

Cần nắm bắt những thành công và thách thức phát sinh trong quá trình thực hiện kế hoạch hành động quốc gia để tích lũy thêm những bài học kinh nghiệm và cung cấp thông tin để đưa ra các biện pháp can thiệp trong tương lai. Các bước phân tích dữ liệu, lấy ý kiến, học hỏi và áp dụng bài học kinh nghiệm cần được lồng ghép vào quá trình triển khai với sự hỗ trợ phù hợp. Có thể đúc rút các cách làm hay và bài học triển vọng trong quá trình giám sát và đánh giá.

Dưới đây là đề xuất về một số vấn đề chính cần cân nhắc khi đúc kết các bài học kinh nghiệm:

- Những cách làm hay nào đảm bảo sự phối hợp chặt chẽ và hợp tác liên ngành trong quá trình thực hiện?
- Các cách làm hay và bài học kinh nghiệm nào là nổi bật trong việc lồng ghép giới vào các kế hoạch và hoạt động trong lĩnh vực an ninh và trong vận hành hoạt động?
- Thông tin tốt nhất về những cách làm và bài học đầy hứa hẹn nào cần đưa vào trong quá trình đúc rút bằng tài liệu hóa để phổ biến cho các bên liên quan khác là gì?
- Các kênh nào là phổ biến hiệu quả nhất về những thông tin này?
- Thông tin này có thể tăng cường khối dữ liệu, thông tin và kiến thức của tổ chức, đồng thời cung cấp thông tin cho các biện pháp can thiệp trong tương lai như thế nào?
- Thông tin này có thể tăng cường như thế nào về sự tham gia giữa các bên liên quan của chính phủ và với người dân bình thường, đồng thời xây dựng niềm tin và truyền thông về phòng ngừa, giải quyết xung đột và phục hồi trong bối cảnh quốc gia/địa phương nhất định?
- Các trường hợp điển cứu tình cấp khu vực về việc đưa quan điểm giới vào các vấn đề an ninh mới nổi, bao gồm mua bán người, quản lý và ứng phó với thảm họa, biến đổi khí hậu và các trường hợp khẩn cấp về sức khỏe cộng đồng, có thể được phổ biến ở cấp quốc gia như thế nào?

Bài học kinh nghiệm kinh nghiệm từ việc thực hiện kế hoạch hành động quốc gia ở các nơi khác nhau trên thế giới có thể hướng dẫn việc thực hiện kế hoạch hành động quốc gia ở nước mình. Một số ví dụ như sau:

- Tổ chức họp với các cơ quan chính phủ mà trước đây hiếm khi có phối hợp công việc với những cơ quan này như Bộ nội vụ, Bộ quốc phòng, Bộ công tác phụ nữ, để đề cập đến chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh.

- Lồng ghép các yếu tố chính của kế hoạch vào các quy trình lập kế hoạch và chính sách quốc gia về vấn đề phụ nữ, hòa bình và an ninh; việc này sẽ giúp tăng cường quyền làm chủ, tăng cường công tác thực hiện và đảm bảo nguồn tài trợ.
- Sử dụng các kế hoạch hành động quốc gia để thu hút sự tham gia của các cơ quan chính phủ ở các cấp khác nhau và làm việc với người dân để xây dựng niềm tin và trao đổi thông tin về các vấn đề ổn định và an ninh.
- Đưa các chỉ số định tính có thể theo dõi những thay đổi chuyển đổi và sử dụng báo cáo dựa trên kết quả cũng như thông tin tài chính chi tiết để hiểu liệu mức đầu tư vào kế hoạch hành động quốc gia có dẫn đến kết quả tích cực hay không.
- Đảm bảo việc phân tích dữ liệu, ý kiến đóng góp, học tập và áp dụng các bài học có sự hỗ trợ, giám sát và đánh giá phù hợp chứ không chỉ được coi là công cụ giải trình trách nhiệm.
- Báo cáo và phổ biến các câu chuyện về tác động của kế hoạch hành động quốc gia.

Tóm lại, để triển khai hiệu quả kế hoạch hành động quốc gia về phụ nữ, hòa bình và an ninh, việc tăng cường năng lực của cơ quan điều phối về vấn đề này và tính sẵn có của nguồn ngân sách bền vững là yếu tố quan trọng. Việc thiếu nguồn ngân sách bền vững gây trở ngại lớn cho việc thực hiện chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh. Để KHHĐ quốc gia có hiệu quả, cần phân bổ ngân sách cụ thể cho các hoạt động liên quan đến và đēef phụ nữ, hòa bình và an ninh, cần có nguồn tài chính bền vững và có thể dự đoán được cũng như việc quản lý và theo dõi ngân sách hợp lý.

Các khía cạnh khác cần xem xét bao gồm sự tham gia và tham gia có ý nghĩa của các tổ chức phụ nữ, các nhóm xã hội, phi chính phủ và các bên liên quan khác trong việc xây dựng, thực hiện và giám sát kế hoạch hành động quốc gia. Điều này sẽ giúp đảm bảo có được các quan điểm khác nhau và sự chủ động với kế hoạch.

Một vấn đề quan trọng khác cần cân nhắc là việc xây dựng khung giám sát và báo cáo phù hợp với khung giám sát và báo cáo hiện có của chính phủ để theo dõi tiến độ thực hiện, đưa ra được các bài học kinh nghiệm và đo lường tác động của kế hoạch hành động quốc gia. Điều này đòi hỏi phải thu thập dữ liệu tách biệt giới, thiết lập các chỉ số và thường xuyên giám sát quá trình thực hiện để xác định những bất cập và điều chỉnh chiến lược cho phù hợp. Cuối cùng, điều cần thiết là đầu tư vào việc nâng cao nhận thức và nâng cao năng lực của các bên liên quan, bao gồm các cán bộ chính phủ, lực lượng an ninh và các tổ chức xã hội, phi chính phủ. Việc nâng cao nhận thức và năng lực sẽ giúp tăng cường sự hiểu biết của những chủ thể này về vấn đề giới, tạo cơ sở cho việc thực hiện hiệu quả chiến lược có trách nhiệm giới và tăng cường sự phối hợp giữa các chủ thể khác nhau.

Bảng Thuật ngữ

Năng lực tự chủ: đề cập đến khả năng và năng lực tham gia hành động dưới sức mạnh và sự kiểm soát của chính mình, có ý thức về các cấu trúc và chuẩn mực xã hội có thể ảnh hưởng, hạn chế hoặc tạo nên hành động và lựa chọn của một người. Trong bối cảnh chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh, năng lực tự chủ sẽ đẩy mạnh sự tham gia bình đẳng và đầy đủ của phụ nữ vào mọi nỗ lực duy trì và thúc đẩy hòa bình và an ninh.

Bạo lực tình dục liên quan đến xung đột: là hành vi hãm hiếp, nô lệ tình dục, cưỡng bức mại dâm, cưỡng bức mang thai, cưỡng bức phá thai, cưỡng bức triệt sản, cưỡng bức kết hôn và bất kỳ hình thức bạo lực tình dục nào khác có mức độ nghiêm trọng tương đương được thực hiện đối với phụ nữ, nam giới, trẻ em gái hoặc trẻ em trai trực tiếp hoặc gián tiếp liên quan đến xung đột. Thuật ngữ này cũng bao gồm hành vi mua bán người được thực hiện trong các bối cảnh xung đột vì mục đích bạo lực tình dục/bóc lột tình dục.

Nhạy cảm về xung đột: là việc đánh giá cẩn thận các tác động tiêu cực có thể xảy ra của các biện pháp can thiệp trong khi xem xét động thái xung đột.

Giới: đề cập đến vai trò và mối quan hệ giữa nam giới và phụ nữ được hình thành từ cấu trúc xã hội. Giới thường được thể hiện qua các đặc điểm nam tính và nữ tính, và mang tính văn hóa. Do đó, vai trò và thuộc tính trên cơ sở giới thay đổi theo thời gian tùy vào bối cảnh văn hóa. Giới không được xác định bởi các đặc điểm sinh học mà là khái niệm được xây dựng thông qua học hỏi; phụ nữ và nam giới, trẻ em trai và trẻ em gái được dạy dỗ về những vai trò và hành vi nhất định phù hợp với giới tính của họ.

Chuẩn mực giới: là những quy tắc không chính thức và là kỳ vọng chung của xã hội nhằm phân biệt hành vi được mong đợi trên cơ sở giới. Mặc dù các chuẩn mực giới trên toàn cầu và tùy vào bối cảnh cụ thể thường quy định rằng các vai trò được mong đợi của phụ nữ thuộc lĩnh vực gia đình như vai trò chăm sóc, còn vai trò của nam giới thuộc khu vực ngoài xã hội, trong công việc được trả lương, trong vai trò lãnh đạo và ra quyết định.

Phân tích giới: là một khung và phương pháp luận hướng dẫn việc thu thập và phân tích thông tin, dữ liệu để hiểu rõ hơn về mối quan hệ giữa phụ nữ, trẻ em gái, nam giới và trẻ em trai với tư cách cá nhân, khả năng tiếp cận các nguồn lực và ra quyết định của họ, các quyền của họ cũng như những hạn chế và cơ hội mà họ từng trải qua có liên quan đến nhau.

Bạo lực giới: là hành vi bạo lực nhằm vào một cá nhân hoặc một nhóm cá nhân dựa trên giới tính của họ. Bạo lực trên cơ sở giới bao gồm bạo lực đối với phụ nữ và trẻ em gái cũng như bạo lực đối với nam giới và trẻ em trai.

Cân bằng hoặc bình đẳng giới: các hành động được thực hiện nhằm đảm bảo sự đại diện đầy đủ và bình đẳng của phụ nữ và nam giới trong các thể chế và quá trình ra quyết định về an ninh, ví dụ như trong các cơ quan thực thi, ủy ban giám sát của quân đội hoặc Quốc hội.

Bình đẳng giới: là địa vị, các quyền và cơ hội bình đẳng và việc được coi trọng bình đẳng của một người, không phân biệt người đó là nam giới, phụ nữ, trẻ em trai hay trẻ em gái.

Lồng ghép giới: bao gồm việc đánh giá và giải quyết các tác động đối với phụ nữ và trẻ em gái, nam giới và trẻ em trai của bất kỳ hành động nào đã được lên kế hoạch, bao gồm các luật, chính sách hoặc chương trình, trong tất cả các giai đoạn can thiệp, từ thiết kế đến giám sát và đánh giá, và ở tất cả các cấp, ngay cả khi bình đẳng giới không phải là trọng tâm chính của một can thiệp nào đó.

Phương pháp tiếp cận có trách nhiệm giới: được cung cấp thông tin bằng phân tích giới và/hoặc thỏa thuận về giới. Có trách nhiệm giới là một khái niệm và thực tiễn nhằm nâng cao năng lực hoạt động và thực tế để giải quyết các bất bình đẳng, tình trạng bị loại trừ và khác biệt về giới thông qua các nỗ lực hành động hoặc thực hiện khả thi, được giám sát và đánh giá.

Các biện pháp can thiệp nhạy cảm giới: ghi nhận các nhu cầu và thực tế cụ thể của nam giới và phụ nữ, trẻ em trai và trẻ em gái dựa trên vai trò giới của họ trong bối cảnh nhất định. Ít nhất, những biện pháp can thiệp đó cần tránh sự gia tăng hoặc làm trầm trọng thêm tình trạng bất bình đẳng giới hiện có. Nếu có thể, họ nên đặt mục tiêu thách thức bất bình đẳng hiện hữu giữa phụ nữ và nam giới và thực hiện các bước để thúc đẩy công bằng và bình đẳng giới.

Kế hoạch hành động quốc gia có tác động ở cấp cao: kế hoạch hành động quốc gia là kết quả của một quy trình toàn diện nhằm đảm bảo sự tham gia đầy đủ và có ý nghĩa của phụ nữ trong các quy trình và quyết định liên quan đến an ninh; có mốc thời gian và cơ chế giải trình trách nhiệm công khai; và bảo đảm nguồn ngân sách ưu tiên. Các kế hoạch có tác động ở cấp cao có khả năng buộc các chính phủ, các tổ chức đa phương và xã hội, phi chính phủ đưa ra những thay đổi chính sách có điều phối và khả thi, đồng thời mang lại kết quả bền vững.

An ninh con người: với quan điểm an ninh lấy con người làm trung tâm, nhấn mạnh sự an toàn hàng ngày của người dân thông qua các chương trình và dịch vụ công được cải thiện nhằm chống lại nghèo đói. An ninh con người giải quyết các vấn đề chính như sức khỏe, môi trường, kinh tế, xã hội, giáo dục và cộng đồng. An ninh con người không chỉ bảo vệ mà còn tăng quyền năng cho con người và xã hội coi đó như một phương tiện đảm bảo an ninh. Với việc cách tập trung vào cá nhân, mô hình an ninh con người nhằm mục đích giải quyết vấn đề an ninh cho cả nam giới và phụ nữ một cách bình đẳng.

Tính toàn diện: khẳng định ý tưởng rằng các nhóm đa dạng trong phạm vi rộng của xã hội cần có tiếng nói trong các tiến trình có ảnh hưởng tới họ, đặc biệt tập trung vào các nhóm bị lề hóa. Mặc dù sự tham gia và đại diện là những khía cạnh quan trọng của sự hòa nhập, nhưng những nỗ lực đảm bảo tôn trọng quyền con người và tăng cường năng lực của các cộng đồng bị lề hóa cũng quan trọng đối với việc tham gia của họ một cách thực chất như việc mời họ thảo luận, tham vấn.

Liên thế hệ: sự tham gia của các thành viên thuộc hai thế hệ trở lên vào các hoạt động có thể khiến họ xem xét các quan điểm (thế hệ) khác nhau. Điều này nhằm cải thiện sự tương tác, tìm kiếm sự hợp tác để đạt được mục tiêu chung và học hỏi lẫn nhau.

Nội hóa: là việc thúc đẩy vai trò lãnh đạo quốc gia, quyền tự chủ và các cơ quan tổ chức liên quan khẳng định thực hiện cam kết của mình đối với vấn đề về phụ nữ, hòa bình và an ninh. Công tác này nâng cao năng lực của xã hội, phi chính phủ trong việc buộc các nhà lãnh đạo quốc gia và các cơ quan chính phủ, các tổ chức khu vực, LHQ, các nhà tài trợ và các đối tác phát triển khác chịu trách nhiệm về nghĩa vụ của mình đối với việc thực hiện Nghị quyết của Hội đồng Bảo an LHQ và các khuôn khổ pháp lý tương ứng của khu vực, như Kế hoạch hành động khu vực ASEAN về phụ nữ, hòa bình và an ninh. Cùng với sự điều phối có hệ thống và hợp tác liên ngành giữa các bên liên quan, các công cụ pháp lý và chính sách cụ thể nhằm tăng cường thực hiện ở cấp quốc gia là những yếu tố thiết yếu.

Hòa bình: không chỉ có nghĩa là không có xung đột bạo lực (hòa bình tiêu cực) mà còn là sự hiện diện của công lý và bình đẳng, cũng như sự tôn trọng quyền con người và tôn trọng trái đất (hòa bình tích cực).

Sự nhất quán về chính sách: tính nhất quán và điều phối các mục tiêu và hành động giữa các chính sách quốc gia và địa phương khác nhau bất cứ khi nào có thể, hay nói một cách đơn giản là khi các chính sách “đi cùng nhau theo một hướng” thay vì tìm kiếm các mục tiêu đối lập hoặc khác nhau.

An ninh: là trạng thái không bị nguy hiểm hoặc đe dọa, bao gồm các mối đe dọa đối với an ninh con người như sự gia tăng của chủ nghĩa cực đoan và cực đoan bạo lực, mua bán người, khủng hoảng khí hậu, khủng hoảng sức khỏe toàn cầu và những vấn đề khác.

Giới tính: chỉ các đặc điểm sinh học và sinh lý khác nhau của nam giới và phụ nữ.

Bạo lực tình dục và bạo lực giới: Tổ chức Y tế Thế giới định nghĩa bạo lực tình dục là: “bất kỳ hành vi tình dục, cố gắng để có được hành vi tình dục, nhận xét hoặc tán tỉnh tình dục không mong muốn hoặc hành vi mua bán tình dục của phụ nữ, sử dụng sự ép buộc, đe dọa gây tổn hại hoặc cưỡng bức thân thể bởi bất kỳ người nào, bất kể mối quan hệ với nạn nhân, trong bất kỳ môi trường nào, bao gồm nhưng không giới hạn ở nhà và nơi làm việc”. Thuật ngữ này bao gồm cưỡng bức tình dục, ép buộc tình dục và hãm hiếp đàn ông và phụ nữ trưởng thành, thanh thiếu và lạm dụng tình dục trẻ em.

Chuẩn mực xã hội: Là những kỳ vọng chung của các cá nhân hoặc nhóm cụ thể về cách mọi người nên cư xử. Các chuẩn mực đóng vai trò là động lực mạnh mẽ ủng hộ hoặc chống lại thái độ hoặc hành vi cá nhân, phần lớn là do những cá nhân đi chệch khỏi kỳ vọng của nhóm sẽ xấu hổ, bị xử phạt hoặc không được ủng hộ từ những người quan trọng đối với họ.

Nói suông: là việc thực hiện nỗ lực mang tính tượng trưng để sử dụng các thực hành bao trùm nhằm tạo ra sự toàn diện và công bằng.

Bạo lực: thường được hiểu là việc sử dụng hoặc đe dọa dùng vũ lực có thể dẫn đến tổn hại hoặc tử vong. Hành vi bạo lực có thể dưới dạng bạo lực thể chất, bạo lực lời nói bạo lực hoặc tâm lý.

Chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh: Chương trình nghị sự căn cứ theo Nghị quyết 1325 của Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc và chín nghị quyết tiếp theo: 1820 (2008), 1888 (2008), 1889 (2009), 1960 (2010), 2106 và 2122 (2013), 2241 (2015), 2467 và 2493 (2019). Chương trình nghị sự áp dụng quan điểm giới vào lĩnh vực hòa bình và an ninh.

Tài liệu tham khảo

- Ban thư ký ASEAN (Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á) (2021).** Nghiên cứu khu vực ASEAN về phụ nữ, hòa bình và an ninh. Jakarta: Ban thư ký ASEAN.
- (2022). Kế hoạch hành động khu vực ASEAN về phụ nữ, hòa bình và an ninh. Jakarta: Ban thư ký ASEAN.
- Babic-Svetlin, K., và cộng sự. (2016).** “Nội hóa Chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh: Nghiên cứu điển hình của chính quyền 6 địa phương tại Bosnia và Herzegovina.” Sara-jevo: Cơ quan Bình đẳng giới, Bộ Nhân quyền và tị nạn, Chính phủ Bosnia và Herzegovina.
- CARE (n.d.).** “Khung trách nhiệm giải trình của tổ chức quốc tế CARE.” Website: <https://www.care-international.org/files/files/CARE%20International%20Accountability%20Framework.pdf>.
- Coomaraswamy, R., và cộng sự. (2015).** “Phòng ngừa Xung đột, công lý chuyển đổi, bảo vệ hòa bình: Nghiên cứu toàn cầu về việc thực hiện nghị quyết 1325 của Hội đồng Bảo an.” New York: UN Women.
- Bộ trưởng Điều phối phúc lợi nhân dân Indonesia (2014).** Kế hoạch hành động quốc gia về bảo vệ và tăng quyền năng cho phụ nữ và trẻ em trong xung đột xã hội giai đoạn 2014–2019. Website: <http://1325naps.peacewomen.org/wp-content/uploads/2020/12/Indonesia-National-Action-Plan.pdf>
- Quý Dag Hammarskjöld (2021).** “Hiện thực hóa sự hòa nhập: Vai trò của Liên hợp quốc trong việc thúc đẩy sự hòa nhập ở cấp quốc gia.” Uppsala: Quý Dag Hammarskjöld.
- DFID (Bộ Phát triển quốc tế Anh), Chính phủ Vương quốc Anh (2015).** “Giải quyết vấn đề bạo lực đối với phụ nữ và trẻ em gái: Hướng dẫn phần B.” London: Bộ Phát triển quốc tế.
- (2019). “Hướng dẫn về Bình đẳng giới: Hướng dẫn thực tế để lồng ghép bình đẳng giới vào chính sách và chương trình của Bộ Phát triển quốc tế và Chính phủ Liên hiệp Vương quốc Anh.” London: Bộ Phát triển quốc tế.
- Viện Bình đẳng giới châu Âu (2021).** “Bảng thuật ngữ và từ đồng nghĩa.” Vilnius: Viện Bình đẳng giới châu Âu.
- Liên minh toàn cầu về thanh niên, hòa bình và an ninh (2022).** “Thực hiện Chương trình nghị sự về thanh niên, hòa bình và an ninh ở cấp quốc gia: Hướng dẫn dành cho công chức.” New York: Văn phòng đại diện của Tổng thư ký LHQ về thanh niên.
- GNWP (Mạng lưới phụ nữ xây dựng hòa bình toàn cầu) (2017a).** Từ cách làm hay nhất đến thực hành tiêu chuẩn: Bộ công cụ về nội hóa nghị quyết 1325 của Hội đồng Bảo an LHQ về phụ nữ và hòa bình và an ninh. New York: Mạng lưới phụ nữ xây dựng hòa bình toàn cầu và UN Women.
- (2017b). Không có ngân sách thì không có Kế hoạch hành động quốc gia: Sổ tay hướng dẫn lập dự toán và lập ngân sách cho các KHHĐ quốc gia về Nghị quyết 1325 của Hội đồng Bảo an LHQ. New York: Mạng lưới phụ nữ xây dựng hòa bình toàn cầu.
- Heise, L. L. (2011).** “Hoạt động nào hiệu quả trong việc ngăn ngừa bạo lực từ phía đối tác: Tổng quan bằng chứng.” STRIVE.
- Chính phủ Liên hiệp Vương quốc Anh (2015).** “Lồng ghép các vấn đề giới vào chương trình ngân sách dành cho xung đột, ổn định và an ninh.” London: Chính phủ Vương quốc Liên hiệp Anh.
- IFAD (Quý Phát triển nông nghiệp quốc tế) (2017).** Kế hoạch hành động tăng cường tính minh bạch đảm bảo trách nhiệm giải trình cao hơn. Rome: Quý Phát triển nông nghiệp quốc tế.
- IGWG (Nhóm công tác liên ngành về Giới) (2002).** “Liên tục lồng ghép vấn đề Giới” Washington DC: Nhóm công tác liên ngành về Giới. Website: <https://www.igwg.org/>

ILO (Tổ chức Lao động quốc tế) (n.d.). Trách nhiệm giải trình và tính minh bạch.” Website: <https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/how-the-ilo-works/accountability-and-transparency/lang-en/index.htm>.

An ninh toàn diện và phụ nữ vì hòa bình (2004). An ninh toàn diện, hòa bình bền vững: Bộ công cụ dành cho vận động chính sách và hành động. London.

Jacevic, M. (2019). “Điều gì tạo nên một Kế hoạch hành động quốc gia về PNHBAN hiệu quả?” Viện chính sách chiến lược Australia.

——— (2022). Hướng tới thực hiện đầy đủ Chương trình nghị sự về PNHBAN tại Việt Nam: Báo cáo góp phần xây dựng kế hoạch hành động quốc gia lần thứ nhất của Việt Nam về phụ nữ, hòa bình và an ninh. Hà Nội: UN Women.

Kirby, P., và L. J. Shepherd (2016). “Giới thiệu lại về phụ nữ, hòa bình và an ninh.” Các vấn đề quốc tế 92(2).

Lippai, Z., và A. Young (2017). “Xây dựng Kế hoạch hành động quốc gia: Hướng dẫn thực hiện Nghị quyết 1325”. Washington DC: An ninh nội bộ.

Bộ Tăng quyền năng cho phụ nữ và Bảo vệ trẻ em, Chính phủ Indonesia (2022). Hướng dẫn kỹ thuật chuẩn bị cho Kế hoạch hành động khu vực nhằm bảo vệ và tăng quyền năng cho phụ nữ và trẻ em trong xung đột xã hội. Jakarta: Bộ Trao quyền cho phụ nữ và bảo vệ trẻ em, Chính phủ Indonesia.

Myrtilinen, H. và et al. (2020). “Thực hiện Chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh trong phạm vi Tổ chức An ninh và Hợp tác Châu Âu (OSCE).” Vienna: Tổ chức an ninh và hợp tác châu Âu và Trung tâm phụ nữ, hòa bình và an ninh thuộc Trường Kinh tế và khoa học chính trị London (LSE).

Natividad, A. M. (2013). “Tăng quyền năng và tham gia.” Thực hiện Kế hoạch hành động quốc gia của Philippines đối với các Nghị quyết 1325 và 1820 của Hội đồng Bảo an Liên Hợp quốc: Báo cáo giám sát xã hội, phi chính phủ - từ tháng 3/2010 đến tháng 1/2013. Thành phố Quezon: CHÚNG TA thực hiện Nghị quyết 1325.

Văn phòng Cố vấn Tổng thống về tiến trình hòa bình, Cộng hòa Philippines (2017). Kế hoạch hành động quốc gia về Phụ nữ, Hòa bình và An ninh 2017-2022. Thành phố Pasig: Văn phòng Cố vấn Tổng thống về Tiến trình Hòa bình, Cộng hòa Philippines.

Văn phòng Bộ trưởng khu vực (2023). Kế hoạch hành động khu vực Bangsamoro về phụ nữ, hòa bình và an ninh 2023-2028. Mindanao: Văn phòng Bộ trưởng Khu vực.

Văn phòng của Đại diện đặc biệt của Tổng thư ký LHQ về bạo lực tình dục trong xung đột (2017). Báo cáo của Tổng thư ký LHQ về bạo lực tình dục liên quan đến xung đột. S/2017/249, báo cáo thường niên lần thứ 8. Liên hợp quốc.

Phụ nữ và hòa bình (2012). Sổ tay phụ nữ, hòa bình và an ninh: Biên soạn và giải thích từ ngữ của Nghị quyết của Hội đồng Bảo an Liên Hợp Quốc 2000-2012.” New York: Liên đoàn Quốc tế phụ nữ vì hòa bình và tự do.

Perez, J. và B. Orozco. (2013). “hính sách, cơ chế và nâng cao năng lực cho phụ nữ trong khu vực xung đột”. Thực hiện Kế hoạch hành động quốc gia của Philippines đối với các Nghị quyết 1325 và 1820 của Hội đồng Bảo an LHQ: Báo cáo giám sát của xã hội, phi chính phủ - từ tháng 3/2010 đến tháng 1/2013. Thành phố Quezon: CHÚNG TA thực hiện Nghị quyết 1325.

Piscano, F. Y. 2013. “Thúc đẩy và lồng ghép quan điểm giới trong mọi khía cạnh phòng ngừa xung đột, giải quyết xung đột và xây dựng hòa bình.” Thực hiện Kế hoạch hành động quốc gia của Philippines đối với các Nghị quyết 1325 và 1820 của Hội đồng Bảo an LHQ: Báo cáo giám sát xã hội, phi chính phủ - từ tháng 3/2010 đến tháng 1/2013. Thành phố Quezon: CHÚNG TA thực hiện Nghị quyết 1325.

Trung tâm mở Sarajevo, OSCE (Tổ chức an ninh và hợp tác châu Âu) và SIDA (Cơ quan hợp tác phát triển quốc tế Thụy Điển) (2020). “Giới của ngành An ninh là gì? 20 năm thực hiện nghị quyết 1325 của Hội đồng Bảo an về ‘phụ nữ, hòa bình và an ninh’ và việc thực thi nghị quyết này ở Bosnia và Herzegovina.” Sarajevo

Liên hợp quốc (2017). “Phụ lục kèm theo Thư ngày 1 tháng 3 năm 2018 của Đại diện thường trực của các nước Đức, Namibia và Tây Ban Nha tại LHQ gửi Tổng thư ký LHQ”. A/72/782-S/2018/178. New York: LHQ. A/72/782-S/2018/178. New York: LHQ.

UN Women (n.d.). “Hội nghị chuyên đề khu vực Châu Á-Thái Bình Dương về Kế hoạch hành động quốc gia về phụ nữ, hòa bình và an ninh”, Văn phòng UN Women khu vực châu Á - Thái Bình Dương.

UN Women (2012). “Phụ nữ, hòa bình và an ninh: Hướng dẫn thực hiện cấp quốc gia”. New York: UN Women.

UN Women (2018). “Báo cáo họp nhóm chuyên gia về sự tham gia có ý nghĩa của phụ nữ trong đàm phán hòa bình và thực hiện các hiệp định hòa bình”. New York: UN Women.

UN Women (2021). “Đánh giá của doanh nghiệp về sự hỗ trợ của UN Women đối với các kế hoạch hành động quốc gia về phụ nữ, hòa bình và an ninh”. New York: UN Women.

UN Women (2023). “Chương trình phụ nữ, hòa bình và an ninh ở Indonesia - Báo cáo tóm tắt quốc gia”. Jakarta: UN Women.

USAID (Cơ quan Phát triển quốc tế Hoa Kỳ) (n.d.). “Nội hóa: Thúc đẩy và hỗ trợ thay đổi trong nước” Website: <https://www.usaid.gov/localisation>.

——— (2022). “Công tác nội hóa tại USAID: Tâm nhìn và cách tiếp cận”. Washington DC: Cơ quan phát triển quốc tế Hoa Kỳ.

Veneracion-Rallonza, M. L. (2013). Các dịch vụ và chương trình dành cho phụ nữ ở các khu vực bị ảnh hưởng bởi xung đột”. Thực hiện Kế hoạch hành động quốc gia của Philippines đối với các Nghị quyết 1325 và 1820 của Hội đồng Bảo an LHQ: Báo cáo giám sát xã hội, phi chính phủ - từ tháng 3/2010 đến tháng 1/2013. Thành phố Quezon: CHÚNG TA thực hiện Nghị quyết 1325.

WIIS (Phụ nữ trong lĩnh vực an ninh quốc tế) (2020). “Nghị quyết 1325 và vượt ra ngoài khuôn khổ Nghị quyết: Các bài luận hay”. Washington DC: Phụ nữ trong lĩnh vực an ninh quốc tế.

WILPF (Liên đoàn Quốc tế phụ nữ vì hòa bình và tự do) (n.d.). “Tóm tắt các kế hoạch hành động quốc gia.” Website: <http://1325naps.peacewomen.org/>.

1 Babic-Svetlin và cộng sự., 2016.

2 Ban Thư ký ASEAN, 2021.

3 Các Nghị quyết 1325 (2000), 1820 (2008), 1888 (2008), 1889 (2009), 1960 (2010), 2106 và 2122 (2013), 2241 (2015), 2467 và 2493 (2019)

4 UN Women, n.d.

5 WIIS (Phụ nữ trong lĩnh vực an ninh quốc tế), 2020.

6 như trên.

7 UN Women, n.d.

8 Jacevic, 2022.

9 UN Women, 2012.

10 USAID, n.d.

11 GNWP (Mạng lưới phụ nữ xây dựng hòa bình toàn cầu), 2018a..

12 Ban Thư ký ASEAN, 2022.

13 Jacevic, 2022.

14 Ban Thư ký ASEAN, 2022..

15 như trên.

16 như trên.

17 như trên.

18 Trung tâm mở Sarajevo, OSCE và SIDA, 2020.

19 Ban Thư ký ASEAN, 2022.

20 như trên.

21 GNWP (Mạng lưới phụ nữ xây dựng hòa bình toàn cầu), 2017a.

22 UN Women, 2012.

23 như trên.

24 Ban Thư ký ASEAN, 2022, tr. 44.

25 như trên.

26 UN Women, 2012.

27 Ban Thư ký ASEAN, 2022, tr.13.

28 Coomaraswamy, R., và cộng sự.

29 như trên.

30 UN Women, 2012.

31 như trên.

32 Jacevic, 2022.

33 Bao gồm đại diện từ các bộ, cơ quan, ban ngành của chính phủ tham gia thúc đẩy các vấn đề liên quan đến phụ nữ, hòa bình và an ninh; các tổ chức xã hội, phi chính phủ; các tổ chức tín ngưỡng, trong đó có cả các nhà lãnh đạo truyền thống; các tổ chức dựa vào cộng đồng do các nhà hoạt động phụ nữ lãnh đạo; khu vực tư nhân; giới học thuật; giới truyền thông và những chủ thể khác.

34 Jacevic, 2022.

35 Chuyển thể từ tài liệu của Mạng lưới phụ nữ xây dựng hòa bình toàn cầu (GNWP), 2017a.

36 Chuyển thể từ tài liệu của Liên minh Toàn cầu về Thanh niên, Hòa bình và An ninh, 2022.

37 như trên.

38 như trên.

39 như trên.

40 như trên.

41 như trên.

42 như trên.

43 như trên

44 như trên

45 Lippai và Young, 2017.

46 Jacevic, 2022.

47 Dựa trên Nghiên cứu toàn cầu của LHQ về việc thực hiện Nghị quyết 1325 của Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc, các yếu tố chính tạo nên kế hoạch hành động quốc gia có tác động cao chính là quy trình thiết kế toàn diện và hệ thống phối hợp được thiết lập đảm bảo việc thực hiện, quyết tâm chính trị mạnh mẽ và bền vững, được xác định và được phân bổ nguồn lực thực hiện và kế hoạch giám sát và đánh giá dựa trên kết quả. Xem Coomaraswamy và cộng sự, 2015.

48 như trên

49 như trên

50 Sáng kiến này xuất phát từ cam kết của Tây Ban Nha trong đợt đánh giá cấp cao về việc thực hiện nghị quyết 1325 của Hội đồng Bảo an.

51 Liên hợp quốc, 2017.

52 Kết quả khảo sát các thành viên Ủy ban Phụ nữ ASEAN được thực hiện vào tháng 8 năm 2023 trong quá trình chuẩn bị bộ công cụ này.

53 Ban Thư ký ASEAN, 2021.

54 Jacevic, 2022.

55 Tóm lược từ tài liệu của Lippai và Young, 2017. Xã hội , phi chính phủ mô tả một loạt các chủ thể, bao gồm các thành viên của giới truyền thông, giới học thuật, các tổ chức phi chính phủ hướng tới hòa bình và các tổ chức chỉ tập trung rõ ràng vào phụ nữ và trẻ em gái. Một số chủ thể là người thực hiện, một số là người ủng hộ, và một số vừa là người thực hiện vừa là người ủng hộ. Việc lựa chọn các tổ chức xã hội , phi chính phủ cần dựa trên cơ sở tiếp cận rộng rãi để đảm bảo rằng những tổ chức được lựa chọn thực sự đại diện cho các bên liên quan được hưởng tới trong nước.

56 An ninh toàn diện và phụ nữ thực hiện hòa bình, 2004.

57 Jacevic, 2022.

58 UN Women, 2021.

59 Để biết hướng dẫn chi tiết về cách xác định các vấn đề về giới trong đánh giá bối cảnh các tình huống bị ảnh hưởng bởi xung đột, xem thêm: <https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2012/10/WPSsourcebook-03B-WomensPeaceSecurityPriorities-en.pdf> and https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Media/Publications/UNIFEM/0201_GenderAndConflictAnalysis_en.pdf

60 UN Women, 2012.

61 Kết quả 1 của trụ cột 1 về bảo vệ có 3 đầu ra với 24 hành động ưu tiên; kết quả 2 của trụ cột 2 về sự tham gia có bốn đầu ra với 25 hành động ưu tiên; kết quả 3 và kết quả 4 của trụ cột 3 về ngăn ngừa có bốn đầu ra với 17 hành động ưu tiên và kết quả 5 của trụ cột 4 về cứu trợ và khôi phục có ba đầu ra với 20 hành động ưu tiên.

62 Mỗi hành động ưu tiên cần được thiết kế và thực hiện để hiểu và đáp ứng năng lực và nhu cầu đa dạng của tất cả phụ nữ và trẻ em gái, đồng thời thúc đẩy sự tham gia đầy đủ và hòa nhập của họ vào tiến trình hòa bình và an ninh ở mọi giai đoạn.

63 CARE

64 Lippai và Young, 2017.

65 IFAD, 2017.

66 Chuyển thể từ tài liệu của ILO

67 Chuyển thể từ tài liệu của Myrntinen và cộng sự, 2020.

68 Jacevic, 2022.

69 như trên

70 như trên. Khi được xây dựng thông qua quá trình tham vấn và được hỗ trợ bởi quyết tâm chính trị và sự tham gia quốc tế, cách tiếp cận này đã được chứng minh là không chỉ giúp tạo ra một tài liệu tốt hơn mà còn xây dựng một cơ cấu vững chắc cho kế hoạch hành động quốc gia, từ đó tạo điều

kiện thực hiện hiệu quả và năng suất.

71 như trên

72 GNWP (Mạng lưới phụ nữ xây dựng hòa bình toàn cầu), 2017b.

73 như trên

74 như trên

75 như trên

76 như trên

77 như trên

78 Tiềm năng tài trợ từ nguồn trái phiếu tác động xã hội và phát triển nhằm khai thác vốn tư nhân để tài trợ cho các dự án xã hội đang được các bên liên quan khác nhau thực hiện, bao gồm cả những dự án liên quan đến chương trình nghị sự về phụ nữ, hòa bình và an ninh, cũng như các công cụ tài chính theo quy tắc của Hội giáo như trái phiếu Hội giáo (sukuks).

79 Ban Thư ký ASEAN, 2022.

80 như trên

81 như trên

82 như trên

83 Ở một số nước, hoạt động rà soát không được thực hiện.

84 Ban Thư ký ASEAN, 2022.

85 như trên

86 UN Women, 2012.

87 Jacevic, 2019.

88 UN Women, 2021.

89 Liên minh toàn cầu về Thanh niên, Hòa bình và An ninh, 2022.

90 Văn phòng của Đại diện đặc biệt của Tổng thư ký LHQ về Bạo lực tình dục trong xung đột, 2017; DFID, 2015.

91 DFID, 2019.

92 UN Women, 2018.

93 DFID (2015), "Giải quyết vấn đề bạo lực đối với phụ nữ và trẻ em gái: Hướng dẫn phần B", Bộ Phát triển, London, Vương quốc Anh

94 Chính phủ Vương quốc Liên hiệp Anh, 2015.

95 IGWG (Nhóm công tác liên ngành về Giới), 2002.

96 UN Women, 2018.

97 IGWG (Nhóm công tác liên ngành về Giới), 2002.

98 Quỹ Dag Hammarskjöld, 2021.

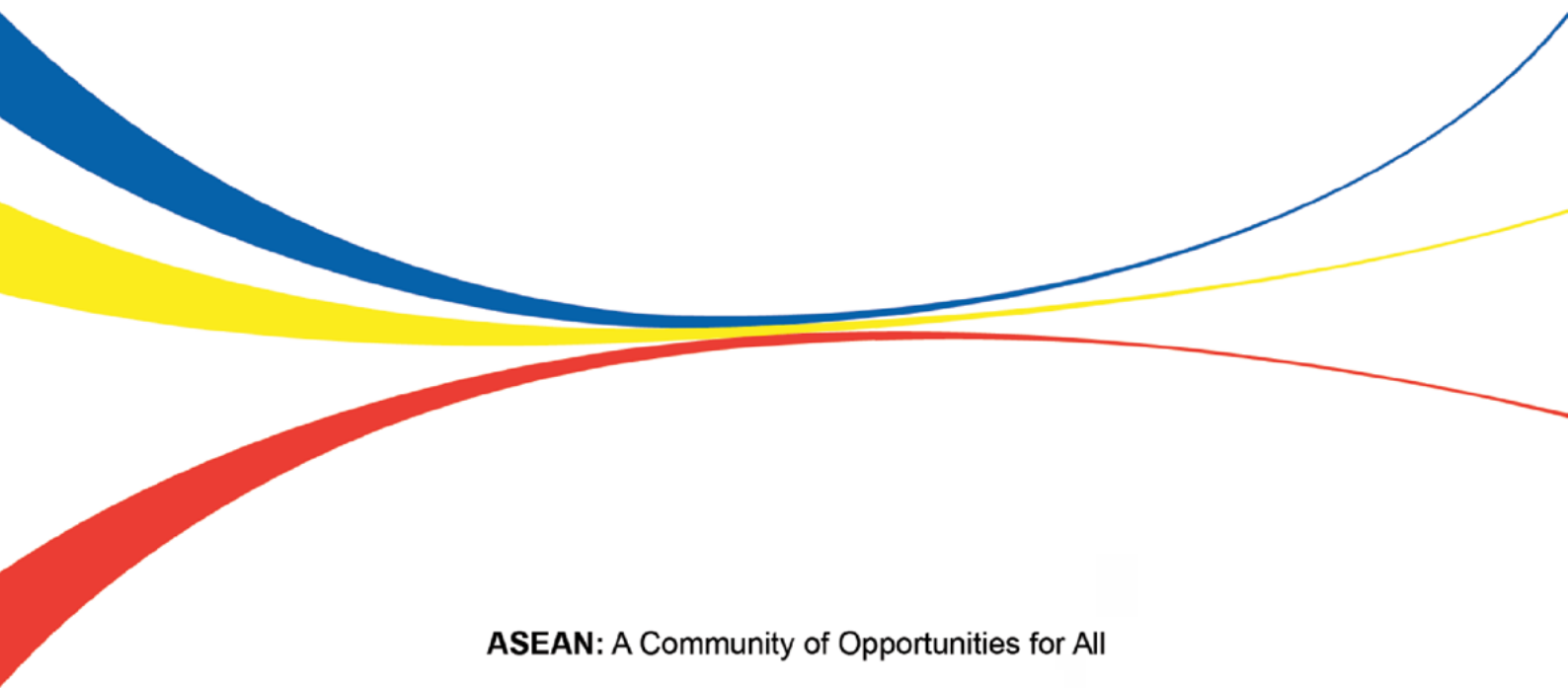
99 GNWP (Mạng lưới phụ nữ xây dựng hòa bình toàn cầu), 2017a.

100 Liên minh toàn cầu về Thanh niên, Hòa bình và An ninh, 2022.

101 DFID, 2015.

102 Heise, 2011.

103 Phụ nữ và Hòa bình, 2012.

ASEAN: A Community of Opportunities for All

ISBN 978-623-5429-33-5 (PDF)

9 786235 429335